Vilniaus dailės akademija

Auštųjų studijų fakultetas

Kostiumo dizaino magistro studijų programa

Skirmantė Jaryginaitė, Bokšto 11-4, Vilnius, skirms@gmail.com

(Studento vardas, pavardė, adresas (įstaigos arba autoriaus namų), elektroninio pašto adresas)

Klubinės reivo kultūros kostiumas XX a. pab. – XXI a. mados kontekste

(Baigiamojo darbo tiriamojo rašto pavadinimas)

Magistro baigiamojo darbo tiriamasis raštas

Baigiamojo darbo vadovas Prof. Danguolė Brogienė
(Vadovo pedagoginis vardas, mokslo laipsnis, vardas, pavardė)

Tiriamojo rašto konsultantas Doc. Dr. Rasa Januevičiūtė
(Vadovo pedagoginis vardas, mokslo laipsnis, vardas, pavardė)

Vilnius, 2019

Baigiamojo darbo autentiškumo deklaracija

Skirmantė Jaryginaitė

(baigiamojo darbo autoriaus vardas, pavardė)

Klubinės reivo kultūros kostiumas XX a. pab. – XXI a. mados kontekste

(baigiamojo darbo pavadinimas lietuvių kalba)

Club Rave culture costume in the context of the late 20th and early 21st century fashion

(baigiamojo darbo pavadinimas anglų kalba)

Patvirtinu, kad magistro baigiamasis darbas parašytas savarankiškai, nepažeidžiant kitiems asmenims priklausančių autorių teisių, visas baigiamasis magistro darbas ar jo dalis nebuvo panaudotas kitose aukštosiose mokyklose.

(baigiamojo darbo autoriaus parašas)

TURINYS

TURINYS 3
ANOTACIJA 4
1. KLUBINĖ KULTŪRA 8
1.1. Reivo kultūros istorinis kontekstas 8
1.2. Reivas Lietuvoje 12
1.3. Vartotojo profilis 16
2. REIVO KULTŪROS MADA 18
2.1. Būdingi kostiumo bruožai 18
2.2. Reivas dizainerių kūryboje 22
2.3. Šiuolaikinės reivo kultūros mados tyrimas ir analizė Lietuvoje 25
3. KŪRYBINIS PROJEKTAS: „RŪGŠTIS“ 29
3.1. Maketai ir eksperimentinių modelių kūrimas 29
3.2. Koncepcija ir kolekcijos aprašymas 29
3.3. Naudotos technikos, faktūros ir medžiagos 31
3.4. Naudotos medžiagos 33
3.5. Kostiumų aprašymas ir techniniai brėžiniai 35
IŠVADOS 60
LITERATŪROS SĄRAŠAS 63
SANTRAUKA 64
SUMMARY 66
PRIEDAI 68

ANOTACIJA

Šiame tiriamajame teoriniame darbe glaustai nagrinėjamas reivo kultūros istorinis kontekstas, kuris reikalingas tolimesniems tyrimams. Istoriniame kontekste aptariamos reivo kultūros ištakos, veiksniai darę įtaką šiai kultūrai bei būdingo kostiumo raidai. Siekiant įvykdyti kūrybinę projekto dalį, atliekami įvairūs tyrimai, norint išsiaiškinti reivo kultūrai ir kostiumui būdingus bruožus šiuolaikinėje madoje. Atlikus mokslinę literatūros analizę ir empirinius reivo kultūros raiškos Lietuvoje tyrimus, iškeliama hipotezė ar reivo kultūra šiandien egzistuoja, ar tai išliko daugiau kaip tendencija, o ne reali subkultūra. Praktinis projektas išskiriamas į dvi dalis: tai originalaus reivo simbolikos naudojimas drabužio dekoravime ir šiuolaikinio reivo vizualizacijų perkėlimas ant drabužio (audinio), pasinaudojant skaitmeninės spaudos galimybėmis.

Reikšminiai žodžiai: reivas, kultūra, subkultūra, kostiumas, tendencija, klubas.

ĮVADAS

Tyrimo problematika ir darbo aktualumas

Reivo kultūra, jos raida ir įtaka šiuolaikinio kostiumo kontekste, daugiau nagrinėjama yra socialiniu aspektu. Šiuo metu, nagrinėjant naktinio gyvenimo niuansus, didesnis dėmesys sutelkiamas į muzikinę sceną, bei negatyvius reivo kultūros padarinius. Tačiau svarbu atkreipti dėmesį į šios kultūros mados ritmą ir ištakas kostiumo istorijoje, kas padėjo formuojant požiūrį į reivo kultūrą ir naujo kostiumo atsiradimą. Patebimi išnykusios subkultūros bruožai ir būdingi alternatyvios mados elementai, turintys užuominą į reivo kultūrą, susiformavusią jau XXa. pabaigoje.

Tyrimo motyvai ir darbo naujumas

XXI a. antrojo dešimtmečio laikotarpiu itin didelis dėmesys skiriamas elektroninei, pogrindžio muzikos kultūrai. Tačiau kartu su besiformuojančia muzikos scena, kuriasi ir šiai sričiai būdinga mada. Pastebimi išnykusių subkultūrų bruožai ir būdingi mados elementai, turintys užuominą į reivo kultūrą, susiformavusią XXa. pabaigoje. Reivo kultūra, išnykusi kartu su subkultūromis, paliko būdingus bruožus ir kostiumo elementus, kurie šią dieną augant poreikiui vis labiau išryškėja. Šiame magistro darbe aktualu išnagrinėti bei nustatyti ištakas ir priežastis, lėmusias reivo kultūros kostiumo atsiradimą ir naudojimą. Taip pat, norint nustatyti šiandienos reivo kultūros būdingus mados bruožus ir vartojimo poreikį, reikalingas naujas tyrimas.

Tyrimo hipotezė ir autoriaus pozicija

Spartėjant informacijos sklaidai, greitėjant gyvenimo būdui, bei augant ir nuolat besikeičiant įpročiams, pastebimi itin ženklūs mados industrijos pokyčiai ir progresas. Kadangi reivo kultūra pradėjo formuotis jau aštuntajame dešimtmetyje, tai itin stipriai paveikė visą mados evoliuciją, diktuojant ne tik naujas mados tendencijas, tačiau ir kitokį, naują gyvenimo būdą – aktyvų naktinį gyvenimą, suvokiamą kaip reikšmingą gyvenimo dalį. Nagrinėjant reivo kultūros ištakas, jaučiama akivaizdi įtaka mados industrijai nuo pat kultūros atsiradimo pradžios iki šių dienų, tačiau šią dieną svarbu atskirti originalaus reivo elementus, turinčius įtaką naujos, šiuolaikinės reivo kultūros ir mados siluetams. Išnagrinėjus reivo ištakas ir kultūrai būdingus elementus, atradus kokia buvo klubinio reivo kostiumo raida, galima daryti prielaidą: originalioji reivo kultūra atgimsta, palaipsniui atsisakoma komercializavimo. Todėl galima sukurti šiuolaikinę klubinę kultūrą atspindintį reivo kostiumą, kuriame atsiskleistų naujojo šiuolaikinio reivo kultūros vertybės ir estetika.

Tiriamojo teorinio darbo tikslas: nagrinėjant reivo kultūros ištakas, bei reivo kultūrai būdingus mados elementus, nustatyti vyraujančius klubinio reivo kostiumo bruožus bei jų kaitą.

Tiriamojo teorinio darbo objektas: reivo kultūros tyrimas ir šios kultūros raida.

Tiriamojo teorinio darbo uždaviniai:

1. Apžvelgti klubinės reivo kultūros raidą ir sklaidą bei išskirti būdingus reivo kultūros mados bruožus;
2. Nustatatyti ir įvertinti dažniausiai pasitaikančius klubinės reivo kultūros kostiumo bruožus, apžvelgti tokio kostiumo kaitą;

Pagrindinė literatūra

1. **Reynolds, Simon. Generation Ecstasy: into the world of techno and rave culture. Little, Brown, and Company, 1998, Boston, 480 psl.**

Autorius siekia analizuojant paaiškinti reivo kultūros atsiradimą, jai būdingus bruožus, raidą ir paplitimą. Reivo scena apima techno ir kelias kitas muzikos atmainas, kurios bendrai vadinasi elektronine muzika. Tai pasakojimas apie muzikos ir kultūros kryptį, turinčią itin didelę auditoriją, tačiau beveik neaptarinėjamą įprastose muzikos ir kultūros naujienose. Autoriaus tikslas ir noras - nagrinėti to meto mažiau intelektualią ir slaptesnę kultūrą.

2. **Owen, Frank. Clubland: The Fabulous Rise and Murderous Fall of Club Culture. Three Rivers Press (2004), 323 psl.**

Šios knygos autorius yra žurnalistas ir jo pagrindinis tikslas patirti ir papasakoti apie „rave“ kultūrą. Veikale nagrinėjama „rave“ kultūra per patyrimą ir pasakojamas daugiau šios kultūros nerūpestingesnis aspektas. Daugiausiai pasakojama apie narkotikų vartojimą, šokius, elgesį.

3. **Reynolds, Simon. Energy Flash: A Journey through Rave Music and Dance Culture. Faber and faber (2013), 493 psl.**

Autorius pasakoja apie paslaptingos kultūros istoriją ir nagrinėja šitos šokių muzikos kilmę, išryškindamas būdus, kuriais jos reverberacijos turėjo įtakos dešimtmečio populiarumui. Ištyrus muziką ir narkotikus, knyga atskleidžia, kaip Čikagos ir "Detroit techno" katalizavo "rave" ir "Madčesterio" fermentą 1988-90 m., o vėliau muziką įrašo į dešimtojo dešimtmečio pradžią. Jame apžvelgiama post-rave stilių ir scenų sumaištis.

Išsamiau: (PRIEDAI: Priedas Nr. 6)

Tyrimo metodai ir metodologija

Literatūros ir šaltinių analizė reikalinga išsiaiškinti tikslias reivo kultūros atsiradimo priežastis bei ištakas, taip pat reikalinga analizė, siekiant atskleisti mados kostiumo būdingus bruožus atsiradimo laikotarpiu bei nurodyti kaitos priežastis.

Apklausa interviu būdu (struktūruotas ir nestruktūruotas interviu). Reali apklausa buvo atliekama, siekiant išsiaiškinti reivo mados ir kultūros paplitimą ir vartojimą šiuolaikinėje madoje, taip pat sužinoti vartotojų lūkesčius ir poreikį reivo mados drabužiams.

Lyginamoji ir tyrimo analizė. Lyginamoji analizė šiame darbe naudojama atskleisti skirtingų šalių tos pačios reivo kultūros ir būdingo kostiumo buvimą bei vartojimą. Tokio metodo pagalba galima išskirti dažniausiai pasitaikančius elementus ir bruožus toliau juos pritaikant darbe. Tyrimo analizė skirta atskleisti šiuolaikinėje visuomenėje vyraujančius reivo kultūros bruožus ir tendencijas.

Apibendrinimo ir indukcinė analizė. Apibendrinimo analizė reikalinga siekiant surinkti ir apibendrinti svarbiausią informaciją, kurios pagalba galima daryti tam tikras išvadas. Indukcijos metodas reikalingas norint tikslingai pereiti nuo tam tikrų rezultatų skirstymo prie teorijos pritaikymo praktikai.

Modeliavimas taikomas kaip priemonė, kurios būdu galima tikslingai sukurti reivo kultūrai būdingus kostiumus, naudojantis atliktais tyrimais ir analizėmis.

Kūrybiniai eksperimentai reikalingi atrasti tinkamiausius būdus, kokia technika, išpildymas ar dizainas bus naudojamas galutiniame projektiniame darbe.

Design thinking reikalingas atskleisti skirtingas perspektyvas, kalbant apie tą pačią problemą. Tik taip gali gimti kūrybiškai išspręsta problema.

Tyrimo ribos

Šiame darbe siekiama išnagrinėti reivo kultūros ištakas, bei ištirti XXIa. antrajam dešimtmečiui ir XXa. amžiaus pradžiai būdingus reivo kultūros ir mados bruožus, o gautą informaciją panaudoti praktiniame darbe. Nagrinėjant reivo kultūrą įvairiais aspektais, pasirinkta nagrinėti daugiau moterišką kostiumą, būdingą klubinei kultūrai. Pasirenkama nagrinėti moterišką kostiumą dėl itin didelės kostiumo elementų bei siluetų įvairovės.

1. KLUBINĖ KULTŪRA

1.1. Reivo kultūros istorinis kontekstas

Reivas (iš angliško veiksmažodžio - *rave*[1]) yra apibūdinamas kaip didelis šokių vakarėlis, kuriame dalyvauja didžėjai ir dažnai gyvos elektroninės muzikos atlikėjai.

Ypač vyrauja elektroninė šokių muzika – "*EDM (electronic dance music)"*, įskaitant ir *house, trance, techno, hardcore, breakbeat ir electro-industrial* muzikos žanrus. Muziką papildo didelė galinga garso stiprinimo sistema, paprastai su dideliais sub-garsais, norint išgauti gilų boso ir žemų dažnių garsą. Pasak Helenos Evans, pirmoji reivo sąvokos minėjimo tendencija atsirado jau 1950-ųjų pabaigoje, Londone. Helena Evans teigia, kad terminas *rave* buvo vartojamas apibūdinti *„laukinių bohemiškų vakarėlių"* ir „*beatnik*" judėjimo sudėtį.[2] Tai buvo pogrindinis judėjimas, kuriame panašaus požiūrio žmonės būrėsi kartu tam, kad dalintųsi patirtimis, laisvomis mintimis ir gėriu, atsipalaiduojant ir pasineriant į muzikos teikiamas subtilybes. Šis judėjimas sukūrė ypatingą aplinką, kurioje žmonės galėjo šokti ir leisti laiką ilgas valandas. Žurnalistė Sara Simms teigia, kad visą tai taip pat lydi ir kitos detalės – muziką lydi lazerio šviesų šou, suprojektuoti vaizdai, vaizdo efektai ir rūko mašinos. Ir pasak žurnalistės Saros Simms „visa ši aplinka turėjo vis didesnes ir didesnes perspektyvas augti ir plėstis tiek per kultūrinę, tiek vizualią ir muzikinę prizmes"[3]. Ilgą laiką terminas *rave* buvo vartojamas norint apibūdinti ribų neturintį vakarėlį, specifinį jausmą ar reiškinį, stilių, ar aktualios šiai kultūrai muzikos žanrą. Tačiau ilgainiui žodis *rave* įgauna didesnę prasmę ir tampa savotiška metafora. Dažnai sutinkama, kad butent šis žodis ir būdinga jam bendruomenės tendencija buvo naujos revoliucijos apibūdinimas.[4]

Ilgainiui ši kultūra ir puoselėjama muzikos scena išaugo į kokybiškus renginius, kuriuose pateikiama itin kokybiška muzikos selekcija, tad pagrindinis šių renginių tikslas labiau svyra į muzikos puoselėjimą, bet ne į neatsainų ir beprasmišką narkotinių medžiagų vartojimą. Tačiau stereotipai žiniasklaidoje laikėsi itin tvirtai ir tokius renginius buvo sunku organizuoti legaliai ir sklandžiai.
Todėl dažniausiai būdingi vakarėliai vykdavo netikėtose vietose – apleistuose sandėliuose, senose gamyklose bei apleistose automobilių stovėjimo aikštelėse. Tokio pobūdžio renginiai vykdavo nelegaliai,

[1] *Rave* (reivas) - Tai XX a. pab. įvairių stilių elektroninė šokių muzika, masiniai šokiai po atviru dangumi, didelėse patalpose (apleistuose fabrikuose, daugiaaukščiuose garažuose) ir reivo klubuose (žr. „Muzikos enciklopediją", t. 3, Vilnius, 2007, p. 201).
[2] Evans, Helen. *"OUT OF SIGHT, OUT OF MIND: An Analysis of Rave culture". Žiūrėta: 2018 vasario 26.* The term rave first came into use in late 50s Britain as a name for the wild bohemian parties of the time.
[3] *Simms, Sara. „History Of The Rave Scene: How DJs Built Modern Dance Music". Straipsnis „Djtechtools" elektroninei platformai. Žiūrėta 2018 vasario 26.*
[4] *Boehm, Omri. „90s Rave Culture & Acid House: the beginning of the revolution." Technostation.tv, žiūrėta 2018 vasario 26.*

nes rengiant oficialiai išlaidos būtų tik nuolat augančios, licencijos svarstomos griežtai bei trunkančios ilgą laiką. Todėl žmonės informaciją apie renginio lokaciją galėdavo sužinoti slaptai – paskambinus tam tikru telefono numeriu, gaunant tolimesnes nuorodas kur ir kada atvykti. Tad dažnai žmonės burdavosi į dideles grupes, dalindamiesi informacija, norėdami išvengti dezinformacijos bei užtikrindami *„tinkamų“* šios kultūros propaguotojų srautą.

1.1.1. Elektroninės muzikos vaidmuo pogrindžio kultūroje

Reivo revoliucija prasidėjo kartu su gimusia X karta. Reivo termino ištakos prasidėjo dar devintojo dešimtmečio pradžioje, Amerikoje, ir ilgainiui paplito: pats terminas pradėtas vartoti tik vėliau, Anglijoje, siekiant apibūdinti augančią subkultūrą. Pavieniui šiuo terminu buvo apibūdinami vakarėliai, kuriuose būdavo grojama *house* ir *techno* muzika Jungtinėse Amerikos Valstijose: Čikagoje ir Detroite bei neoficialiose pogrindinėse vietose Niujorke. Vėliau to paties dešimtmečio eigoje Anglijoje ši kultūra ir minėta elektroninė muzika tapo plačiau žinoma visuomenei, kuomet žymūs amerikiečiai didžėjai pradėjo keliauti į Europą tam, kad galėtų groti muziką, teigia elektroninės muzikos tyrinėtojas Filas Čeismanas Fu.[5] Muzikos ekspertas Vladimiras Bogdanovas pabrėžia, kad pagrindinė elektroninės muzikos evoliucija įvyko atsiradus *„acid house“* žanrui. Šis žanras taip apibrėžtas tapo po to, kai siekiant išgauti gilius ir suspaustus garsus buvo naudojamas *„Roland TB-303“* elektroninis sintezatorius-sekvenceris. Taip atsirado elektroninė muzika, nes šio įrenginio pagalba buvo galima maišyti *trance, breakbeat hardcore, jungle, big beat, techno, trip hop* ir kitų žanrų muziką.[6]

Pasaulinės prieigos prie interneto galimybės padėjo nustatyti ir diktuoti muzikos tendencijas, kurios ankščiau galėjo likti nepastebėtos ir atrastos tik po ilgesnio laiko. Interneto pagalba buvo galima kurti ir ieškoti naujų garsų, maišyti juos tarpusavyje. Elektroninės šokių muzikos kultūra plėtėsi taip pat sparčiai, kaip ir interneto sparta ir naudojosi visomis to galimybėmis. Pasak reivo kultūros tyrinėtojo Matthew Collins‘o, tai buvo skaitmeninių laikų plėtojama skaitmeninė kultūra.[7] Taip pat ilgainiui pasikeitė ir suvokimas apie tai, kokia yra reivo kultūra ir koks yra ar turėtų būti geras klubas. Didžiosios Britanijos elektroninės muzikos veteranas Terry Farley iškėlė klausimą: „Negi viskas, ko reikia – rūsys, mirksinčios šviesos ir kelios tabletės?“ Iš tiesų šis stereotipas dažnai smugdė nusipelniusius klubus, tačiau gerą vardą užsitarnavę klubai palaikė savo statusą. Juose buvo akcentuojama ne asocialus elgesys

[5] Phil Cheeseman-fu. *The History of House*. DJ Magazine. [žiūrėta 2018-03-02]
[6] Bogdanov, Vladimir *(ed.), All Music Guide to Electronica: The Definitive Guide to Electronic Music (4 ed.), Milwaukee, WI: Backbeat Books, pp. vii, ISBN 0879306289*, [žiūrėta 2018-03-02]
[7] Matthew Collins, Rave On: Global Adventures in Electronic Dance Music, p. 12. [žiūrėta 2018-03-05]

ir narkotikų vartojimas, tačiau pristatomi kokybiški talentingų kūrėjų pasirodymai ir aukšto lygio vizualizacijos.

Atsiradę tokie naktiniai klubai kaip *Shoom, Hacienda, Trip & outdoor raves*, užėmė vietą istorijoje ir padėjo didžėjams kaip *Carl Cox, Sasha, Josh Wink, Danny Rampling*, *Guy Called Gerald, DJ Pierre, Chemical Brothers, Plastikman, Aphex Twin* ir kt. tapti tikromis šios subkultūros ir augančios elektroninės šokių muzikos scenos legendomis.

Pasak rašytojo Simono Reynolds'o iš pažiūros ganėtinai ramūs ir tik keliais žanrais apibrėžti reivo vakarėliai buvo ne tik naujojo kultūrinio judėjimo pradžia, tačiau tai keitė ne tik žmonių požiūrį ir tendencijas šokti bet ir įpūtė naujų vėjų jaunosios kartos protuose, dvasiose ir tai turėjo didelę įtaką politinėms pažiūroms. Didžiosios Britanijos politikai į vystomą reivo kultūros tendenciją reagavo priešiškai. Pradėtos skirti baudos už tokio pobūdžio vakarėlių rengimus ir buvo stengiamasi kuo greičiau juos sustabdyti. Šie veiksmai privertė iniciatorius trauktis į nuošalesnes vietoves, kuriose nebūtų pastebėti ilgesnį laiką. Didžiosios britanijos jaunoji karta turėjo kautis dėl jų teisės į reivo vakarėlius. 1994m. Baudžiamosios justicijos 63 skirsnis buvo įstatymas, kuris pavertė reivą neįmanomu įvykti. Įstatymas draudė socialinio pobūdžio susibūrimus ir policija nuolat vykdė reidus, stabdančius panašias veiklas ir susijusias su reivo vakarėliais.[8] Tačiau ši pataisa peržengė visas ribas, kuomet auganti pareigūnų paranoja ir obsesija stabdyti bet ką, panašų į reivo vakarėlį, turėjo daugiau žalos rengiamiems privatiems pobūviams, gimtadienių vakarėliams ir kt. Tuomet dar tų pačių metų eigoje vyko protestas prieš šią pataisą. Londono gatvėse pasirodė daugiau nei 5000 žmonių, protestuojantys ir kovojantys už savo teisę šokti.[9] Tais metais buvo rengiamas ir dar vienas didesnis protestas šiuo klausimu. Taip buvo pradėtos teikti šio įstatymo pataisos ir reivo kultūros scena bei jos vartotojai gavo laisvesnių teisių, tačiau ir tam tikrų taisyklių sekantiems renginiams.

Tai, kas buvo pradėta Anglijoje, netrukus apjungė ir didelę dalį likusio pasaulio. Tiek muzikos scena, tiek kultūrinis, politinis ir žinoma socialinis judėjimas sujungė Detroitą, Niujorką, Amsterdamą, Berlyną, Ibizą ir kitus miestus.

1.1.2. Žalingų įpročių paplitimas ir įtaka reivo kultūrai

Kaip ir bet kuri subkultūra, reivas sukūrė savo savitumą ir principus, kurie turėjo įtakos jo pobūdžiui ir būdingiems elgesio bruožams. Istoriškai reivas buvo grindžiamas bendruomenės ir solidarumo jausmu: reivo-lankytojai privalo laikytis keturių esminių taikos, meilės, vienybės ir pagarbos

[8] Simon Reynolds, Energy Flash: A Journey through Rave Music and Dance Culture, Pan Macmillan, (p. 149) (ISBN 0330350560), [žiūrėta 2018-02-27]
[9] *Firsthand account*. Londono naujienų leidinys, archyvas. [žiūrėta 2018-03-02]

principų – PLUR (išsamiau aptarta pirmame skyriuje) – tiek reivo kultūroje tiek už jos ribų (Kavanaugh & Anderson 2007: 181-182). Daugelis kitų praktikų, pvz., spalvingas, nepaprastas drabužių stilius, glaudus lytėjimasis aikštelėje, šviečiančios lazdelės ir šviesos šou, bendruomenės meilė ir pagarba kitiems taip pat yra labai svarbūs kultūrai.[10]

Daugelis šių elementų atsirado dėl vieno dalyko – narkotikų vartojimo. Narkotikų vartojimas visada buvo nuosekliai susijęs su šokių muzikos kultūra. Pagrindinis narkotikas, susijęs su Reivo kultūra, yra metilendioksimetamfetaminas (MDMA). Atsižvelgiant į tai, kad MDMA didina šviesos ir spalvos jautrumą ir vertingumą, o vyzdžių išsiplėtimas leidžia daugiau šviesos pasiekti lęšius (Davison & Parrott 1997: 223), pranešama apie matomus šviesos takus, kurie sustiprina narkotiko poveikį ir suteikia malonumą ir euforiją.

Todėl galima teigti, kad būtent dėl to šioje kultūroje išsivystė vizualinio pasitenkinimo poreikis aprangoje. Tad reivo madoje galima dažnai išvysti daugybę spalvų, stilių maišymą, įdomesnes, labiau akį traukiančias faktūras, malonesnius lytėjimui audinius, taip pat aksesuarų gausą. (Išsamiau PRIEDAI: Priedas Nr. 4)

1.1.2. „Post-Rave“ laikotarpis

Visa reivo scena prarado pagreitį jau apie 2000-uosius metus, kuomet pogrindinių reivo vakarėlių buvo vis daugiau ir daugiau ir viskas vėl pradėjo grįžti atgal į klubus. Aprangos kodai virsdavo į švelnesnius derinius ir visi stiliai ir įvaizdžiai vis labiau maišesi tarpusavyje. Taip pat ir visi reivo vakarėliai, atrodė, kad viskas jau išsemta. Tačiau jau 2010-aisiais ši industrija vėl sprogo ir pradėjo kurtis naujos reivo vakarėlių serijos. Tuo metu reivo mada tapo itin seksualizuota, kuomet tapo vėl populiarus *„pasidaryk pats“* drabužių gaminimas. Taip pat pradėjo atsirasti vis daugiau komercinių *„EDM“* muzikos žanro atlikėjų ir milžiniškų renginių. Su šiais renginiais atsirado ir kičinis reivas bei jo mada. Buvo persirengiama įvairiais personažais ir didijį aprangos perversmą įvykdė merginos, kurios duguma iš jų apie reivą ir jo kultūrą žino tik iš tokio pobūdžio komercinių renginių ir festivalių. Tai itin mažo dydžio, peršviečiamų audinių liemenėlės, šortai, sijonai, kuriuos lydėjo itin ryškios spalvos ir įvairiausi tarpusavyje nederantys aksesuarai. Originalaus reivo stiliaus plačios kelnės buvo pakeistos trumpais šortukais ir juostelėmis vynojamomis per kojas. Kuomet ankščiau buvęs nuogumas ir seksualumas buvo tabu, šiame laike seksualumas buvo pabrėžiamas itin ryškiai ir drąsiai. Originalią reivo kultūrą pavertęs

[10] Kavanaugh, P. R. and Anderson, T. L. (2008), Solidarity and Drug Use in the Electronic Dance Music Scene. The Sociological Quarterly, 49: p. 181–208

kiču *„EDM“* judėjimas pakeitė daugumos žmonių nuomonę ir įsitikinimus apie reivą, todėl nuo 2000-ųjų metų šis laikotarpis vadinamas *„post-rave“*.

1.2. Reivas Lietuvoje

Pasak sociologės Kristinos Šliavaitės, reivo kultūros samprata ir sąvoka Lietuvoje atsirado apie 1991-1992m., tačiau tik spaudoje, kurioje reivas tapatinamas su techno muzikos kultūra. Tad galima daryti prielaidą, kad šią kultūrą Lietuvoje propaguoti pradėta dar ankščiau, kadangi pati kultūra atsirado Londone jau apie 1950-uosius metus. Šis ir kiti pastebėjimas atlikti remiantis 11-os nestruktūruotų interviu analize, kurią atliko minėta sociologė Kristina Šliavaitė 1988m. sausio bei vasario mėnesiais darbe *„Socialinė bei kultūrinė antropologija“*.[11]

Autorė straipsnyje išskyrė *alternatyviąją (pogrindžio) ir komercinę (žiniasklaidos)* kultūrą. „Priešprieša alternatyvioji/komercinė kultūra, vartojama kartu su analogiškos reikšmės žodžiais pogrindis/žiniasklaida atspindi vieną iš pagrindinių vertinimo kriterijų, išryškėjusių pokalbiuose su pateikėjais. Techno muzika, jos kūrėjai ir atlikėjai, renginiai, subkultūrinės aprangos stilius ir kiti dalykai, pateikėjų dažnai buvo apibūdinami vartojant epitetus alternatyvus arba komercinis“.[12]

Toks kultūros kategorizavimas itin svarbus norint pilnai suvokti ir nagrinėti reivo kultūrą, kadangi minėtos kategorijos turi skirtingus bruožus. Šiuo atveju, jei apklaustieji dažniau teigiamai mini vieną kategoriją, galima daryti prielaidą, kad *alternatyvi (pogrindžio)* yra tikroji *„kokybiška kultūra“,* analogiškai *komercinė (žiniasklaidos)* paviršutiniška ir nepriimtina šios kultūros vartotojų.

Šis aspektas yra itin svarbus, kadangi straipsnyje autorė išskyrė: „skiriamieji alternatyviosios ir komercinės kultūros bruožai buvo nurodyti ir vertinant aprangą – juo labiau *„masėms“* patinka tam tikras aprangos stilius, tuo skeptiškiau jis vertinamas *(kaip neoriginalus, neatspindintis techno idėjos, kuri skatina būti kitokiu, skirting žmogumi, netgi šokiruoti)*.“

1.2.1. Interviu

Naujas interviu, kaip ir tyrinėtame minėtos sociologės K. Šliavaitės straipsnyje, atliekamas panašiu *„sniego gniūžtės efekto“* principu, kai su informantais susipažįstama pagal apklaustųjų, šiuo atveju – srities atstovų – rekomendacijas. Nors nuo sociologės atlikto tyrimo iki šiame projekte atliekamo interviu praėjo jau 20 metų, pastebėta, kad tam tikros tendencijos nesikeičia. Pavyzdžiui, tarp apklaustųjų

[11] Šliavaitė, Kristina, *Socialinė bei kultūros antropologija*, „Reivo kultūros ypatumai Lietuvoje (apie „tikruosius“ ir „netikruosius“ reiverius)

daugiau vyrauja vyriškos lyties atstovų dirbančių, ar propaguojančių šią subkultūrą. Sutinkant su pirminiu K. Šliavaitės teiginiu, šiuo metu taip pat pastebima, kad *techno*, alternatyvia muzika ir kultūra Lietuvoje daugiau domisi vaikinai, nors ir merginų skaičius per šį laikotarpį taip pat išaugo. Tačiau lytis neturi įtakos atliekamam tyrimui.

Tikslas

Vykdant pusiau struktūruotą (išklausinėjamąjį) interviu su Lietuvos reivo kultūros atstovais ir mėgėjais, nustatyti ir išanalizuoti šiuolaikinei reivo kultūrai būdingus principus ir tendencijas. Interviu atliekamas pasitelkus kelis subkultūrinio statuso kriterijus: kalbinami diskžokėjai, vartotojai ir kiti kūrėjai. Taip pat palyginus su K. Šliavaitės 1988m. atliktu interviu išskirti esminius skirtumus, kaip pakito kultūros tendencijos praėjus 20-čiai metų. Išnagrinėjus autorės K. Šliavaitės straipsnį, kuriame itin aiškiai išskirtos dvi šios kultūros rušys *(alternatyvi ir komercinė),* dėl asmeninio požiūrio nuspręsta gilintis ir nagrinėti alternatyviąją kultūros rušį. Atlikus interviu ir įvykdžius iškeltus uždavinius, tikimasi aktualią informaciją panaudoti tolimesniajame tyriamajame be praktiniame darbe.

Uždaviniai

1. Išrinkti ir apklausti kultūrai būdingus respondentus;
2. Gautą interviu medžiagą išanalizuoti ir aptarti respondentų įžvalgas;
3. Remiantis asmeninėmis įžvalgomis, išskirti aktualius tyriamajam darbui aspektus ir pateikti santrauką;

Klausimų tipai – pamatiniai, aspekto, plėtojantys, tiriantys, paaiškinantys.

Klausimai:

Trumpai papasakokite, kaip esate susijęs su klubine kultūra?

1. Kas jūsų nuomone yra reivas*?*
2. Ar šiandien reivas dar vis egzistuoja? Ir kur tai matoma?
3. Ar laikote save reivo kultūros atstovu?
4. Ar galite išskirti kuo šiandieninis reivas skiriasi nuo pradinio?
5. Kaip manote, ko šioje kultūroje trūksta? O galbūt perspausta?
6. Ar atpažįstate kas yra reivo stilius/mada?
7. Ar galite išskirti kokius nors bendrinius mados bruožus?
8. Kokie jūsų manymu yra pagrindiniai reivo aprangos elementai šiandien?

9. Ar galite nupasakoti, kaip ankščiau rengdavotės į tokio pobudžio vakarėlius, kokie jūsų prioritetai?
10. Ko šiai madai šiandien trūksta? Arba per daug?
11. Ar galite atskirti „*komercinį ir alternatyvų“* reivą?
12. Ar sutinkate, kad reivo mada kartoja pati save ir šiuo metu pradiniai to bruožai grįžta?

Santrauka ir analizė

Vykdant interviu, informantai buvo pasirinkti pagal jų profesinės ir asmeninės veiklos pobūdį. Dažniau kalbinami žmonės, kurie vienaip ar kitaip susiję ne tik su reivo kultūra, tačiau dalyvauja ir domisi vakarėliais, vykstančiais Lietuvoje. Tarp apklaustųjų vyravo diskžokėjai, alternatyvios muzikos kūrėjai, mėgėjai, renginių organizatoriai ir kiti.

Nors informantai tarpusavyje tiek amžiaus aspektu, tiek asmenimi labai skirtingi, vyrauja bendros tendencijos reivo tematika. Pastebimi bendriniai apibūdinimai, nuomonė, bei požiūris į alternatyvios muzikos scenos sklaidą Lietuvoje.

Reivo sąvoka

Visų pirma, kaip ir ankščiau šiame darbe vykdytoje apklausoje, buvo užduotas pagrindinis ir pirminis klausimas, kas respondento nuomone yra reivas. Dažniausiai visų respondentų atsakymai daugiau ar mažiau atitiko sąvoką, vienaip ar kitaip pateikti atsakymai buvo daugmaž vienodi. Pagal respondentų atsakymus, trumpai tariant reivas apibūdinimas kaip didelis nepriklausomas dažniausiai slaptas renginys, kuriame vyrauja didelė laisvė, alternatyvi muzika, narkotikai ir šokiai. Iš esmės tai apibūdinama kaip tam tikras judėjimas, kuriama vyrauja geros emocijos ir laisvė.

Reivas šiandien

Siekiant išsiaškinti ar reivo kultūra egzistuoja šiandien, respondentų atsakymai apsibendrina į vieną teoriją: reivo kultūra kaip tikra kultūra šią dieną neegzistuoja, tačiau grįžtant 90-ųjų stilistikai, grįžta ir reivo tendencija, kuri apibūdina ne tik aprangos elementus, tačiau ir pirminį reivo kultūros principą. Galima daryti prielaidą, kad šiuo metu kuriasi tam tikra muzikos scena ir socialinė kultūra, kuri dar neturi savo pavadinimo, todėl naudojama reivo sąvoka, dėl matomų panašių bruožų.

Reivo mada

Pereinant prie mados aspekto, respondentai dažniau atpažįsta reivo madą/stilių bei gali išskirti bendrinius to bruožus. Tačiau respondentai pasiskirstė į dvi grupes: iš vienų gautas atsakymas apie reivo madą yra nuomonė, kad reivo mada yra apie laisvę, buvimą savimi ir kad reivo aprangos nereikėtų kategorizuoti ar priskirti tik būtent kažkokius tam tikrus elementus.

Kita vertus, dalis respondentų itin detaliai ir išsamiai paibūdina tam tikrus reivo mados bruožus ir aprangos kodą. Taip pat buvo papasakoti tam tikri elementai ir išskirtinės jų reikšmės.

Trūkumai

Dažnai respondentai įvardija, kad šiuolaikiniame reive trūksta laisvės ir didesnio atsipalaidavimo. Laisvės trūkūmas pasak respondentus jaučiamas tiek aprangoje tiek elgesyje. Dažnai kalbant apie reivo Lietuvoje ypatumus, Vilnius lyginamas su Berlynu, Londonu (teigiama kad šie miestai turėtų būti kaip pavyzdys kokia turi būti kokybiška reivo scena Lietuvoje). Dažnai teigiama, kad šiuose miestuose žmonės, besilankantys tokio pobūdžio reivuose rengiasi ekstravagantiškiau, elgiasi laisviau, yra labiau atsipalaidavę.

Tendencijų ciklišKumas

Kaip ir minėta ankščiau, didžioji dalis respondentų sutinka su teiginiu, kad reivo mada grįžta kaip tendencija, kartu su šiandieniniu 80-90-ųjų stilistikos bumu.

Apibendrinimas

Atlikus interviu metodo reivo kultūros analizę Lietuvoje, pastebėta, kad didžioji dalis apklaustųjų respondentų sutinka, kad reivas šią dieną egzistuoja. Tačiau šiandieninis reivas yra visai kitokio pavidalo nei originali reivo subkultūra. Reivo sąvoka vartojama kaip bendrinis alternatyvių renginių pavadinimas, priskiriamas betkokiam tokio pobūdžio vakarėliui. Dažniausiai abstrakčiai teigiama, kad teisingiausia reivu vadinti galima didelės apimties vakarėlį, kuriama vyrauja daug laisvės, atsipalaidavimo, jaučiamasi savimi. Kaip ir nuo subkultūros susikūrimo pradžios taip ir dabar – šios vertybės yra esminės ir jomis vadovaujamasi norint apibrėžti tiek tuometinį tiek šiandieninį reivą. Kadangi tendencijos kartojasi ir grįžta, respondentų teigimu, reivo mada turi du niuansus: arba tai apranga neturinti griežtų apibrėžimų

(vadovaujamasi laisvės ir saviraiškos logika), arba pastebimas aiškus aprangos kodas. Ryškus aprangos kodas tai dažniausiai juodi drabužiai, esantys kiek ekstravagantiškesni, taip pat vartojamos spalvos ir spalvų deriniai drąsesni nei kasdieniai stiliaus sprendimai. Itin ryškiai matomi 80-90-ųjų aprangos elementai ir siluetai. Teigiama ir tikima, kad reivo kultūros aplinka yra tokia aplinkoje, kurioje dažniausiai pasireiškia meniško pobūdžio žmonės, kitaip tariant, šioje kultūroje galima pastebėti drąsesnių, laisvesniu, kūrybiškesnių žmonių, bei stiliaus sprendimų. Tačiau, nors kultūros atspidžiai matomi Lietuvoje, teigiama, kad Lietuvoje dar nėra išsivysčiusi tokia laisvė kaip kituose didžiuosiuose Europos miestuose, teigiama, kad trūksta ekstravagancijos, laisvės, atsipalaidavimo. Todėl pastebima ir tikimasi, kad alternatyvi Lietuvos muzikos scena auga ir ilgainiui įgauna vis kokybiškesnį pavidalą. Išsamiau: (PRIEDAI: Priedas Nr. 3).

1.3. Vartotojo profilis

Socialinis lygmuo	Geodemografinis profilis	Psichografija	Karta
A (aukštesnė vidurinioji klasė)	Rafinuoti vieniši	Perfekcionistai/inovatoriai	Tylioji karta
B (vidurinioji klasė)	Buržuazija	Saviraiška/kūryba	Kūdikių bumas
C1 (žemesnė vidurinioji klasė)	Karjera ir šeima	Mąstytojai/pasiekėjai	X karta
C2 (kvalifikuota darbo klasė)	Patogumas, išėjimas į pensiją	Tikintieji/išgyventojai	Y karta
D (darbo klasė)	Nuolatinių paslaugų darbuotojai	Inovatoriai/patyrėjai	Z karta
E (mažiausio pragyvenimo lygio)	Sunkiai dirbantys „mėlyna apykaklė“	Tikintieji/Siekiantieji	„Flat age“ Ateitis

1 lent. Vartotojo profilis[13]

[13] Barbara Graham and Caline Anouti (2018), Promoting Fashion

1. Pagal socialinį lygmenį. Labiausiai tinka visi viduriniosios klasės lygmenų vartotojai, kadangi atlikus tyrimus pastebėta, kad tokių žmonių yra didžioji dauguma. Rečiau pasitaiko aukštos klasės darbininkų, tačiau jų visvien yra, bet jiems mada nėra itin aktualus aspektas vakarėliuose. Todėl galima kurti ramesnių siluetų ir dizaino drabužius. Ne itin tinka mažiausio finansinio lygio žmonės, nes tikimąsi kurti didesnių kaštų kostiumus.

2. Pagal geodemografinį profilį. Labiausiai tinka vieniši žmonės ir dirbantys. Kadangi vieniši eina ieškoti antrosios pusės, dirbantys - atsipalaiduoti. Taip pat sutinkama ir šeimos žmonių, aukštesnės klasės ir rečiau dieninį, biuro darbą dirbačius.

3. Pagal psichografinį profilį. Labiau tinka laisvesni žmonės, svajojantys, kūrybingi, meniški, savo tikslo siekiantys. Tačiau neatmetami ir inovatoriai, mokslininkai.

4. Karta. Daugiausiai dėmėsio dabar teikiama X, Y ir Z kartai. X karta – tie kurie lankėsi tikrame reive ir dabar pasigęsta to užuominų. Y – prijaučiantys reivui. Z – nežinantys kas tai yra, tačiau norintys to bruožų dabar ir besistengiantys tą kurti. Z ir Flat age kartos – tos į kurias reikėtų orientuotis labiau, tam, kad ateityje būtų susidomėjimas ir užaugtų potencialus pirkėjas.

Auditorija yra vaikus turintys žmonės, dramaturgai, gydytojai, studentai, šefai, analitikai, teisininkai, moksleiviai, bedarbiai, modeliai, bankinikai, nepilnamečiai ir kt. tad matoma, kad varototojo profilis šiuo atveju yra labai įvairus ir skirstyti į griežtas ribas nereikėtų. Šis vartotojo profilis nurodo ir patvirtina, kad statusas ar amžius neturi įtakos alternatyvai prijaučiamam vartotojui.

Todėl labiausiai reikėtų orientuotis į pačios alternatyvos ištransliavimą per drabužį amžiaus grupėms, atsižvelgti į kitus profilius. Segmentavimas: labiausiai skirta novatoriams, anktyviesiems naujovių priėmėjams ir ankstyvąjai daugumai.

2. REIVO KULTŪROS MADA

2.1. Būdingi kostiumo bruožai

Šiomis dienomis vakarėliuose ne taip dažnai galima pastebėti ikoniškas ryškias spalvas, plačias kelnes ir švytinčius aksesuarus viename derinyje. Dauguma šios kultūros propaguotojų dažniau renkasi santūresnes spalvas, kruopščiai sustyguotus derinius ir dažniau rodomas nuogas kūnas. Šiuolaikinė reivo mada ir kultūra tampa itin vertinama ir puoselėjama tendencija.

Šios kultūros raidos istorija kelia klausimą, apie šių dienų elektroninės šokių muzikos *(EDM)*, pogrindžio muzikos sceną. Naujo amžiaus naujovių spartėjimas, ištūmęs bei sustapdęs reivo kultūros mados epogėjų, šią dieną mažais žingsniais grąžina pirminius pagrindus, tačiau subtilesniais pavidalais ir lėtu, kokybišku tempu. Reivo mada ir dabar yra apibėžiama kaip fiktyvi, nekasdieniška, laužanti standartus, tačiaus naujais, iki šiol neatrastais, šiuolaikiniais būdais.

Augant kokybės paklausai tiek mados, tiek muzikos industrijoje - matoma akivaizdi atskirtis tarp nekokybiškos ir kokybiškos muzikos, kuri diktuoja tam tikras taisykles tiek mados industrijai, tiek kultūrai, socialiniam gyvenimui. Tad esant kokybiškai elektroninei, *“techno”, “house”*, alternatyviai muzikos scenai, matoma naujai interpretuojama ir kuriama šiuolaikinė reivo mada. Naujai besiformuojanti reivo mada įgauna naują ir kokybišką pavidalą seksualumo bangai vėl grįžtant į pirminę stadiją.

2.1.1.Komercinė mada ir vartojimo poreikiai

Pačioje kultūros pradžioje, klubo aprangoje dominuodavo plačiai diktuojama komercinė mada, kurios pagrindinė funkcija buvo nurodyti esamo/menamo socialinio sluoksnio statusą. Dažnai buvo rengiamasi dizainerių drabužiais. Mada – unikali vertybė, nes ji sukuriama, palaikoma ir realizuojama didžiulių viso pasaulio žmonių masių. Kartu atskiro žmogaus mados suvokimas yra labai glaudžiai susijęs su žmogiškaisiais poreikiais, interesais ir pozicijomis. Todėl poreikių, siekimų, racionalių ir emocinių jų atsiradimo ir vystymosi priežasčių nagrinėjimas leidžia suprasti, kodėl žmonės linksta į tikrąsias arba iliuzines vertybes, kodėl vertybės specifiškai diferencijuojasi, susidaro t.t. hierarchija; kodėl vienomis vadovaujamasi, o kitos paneigiamos ir atmetamos. Svarbu, kad mada traktuojama kaip kūno kalba arba kaip asmenybės pasireiškimo galimybė. Santykis tarp kūno ir aprangos civilizacijos eigoje pastoviai keitėsi. Iš pasyvaus objekto, kurį reikėjo tik apsaugoti nuo karščio ar šalčio, kūnas virto aktyviu, pajėgiu „kalbėti“ apie savo pojūčius. Žmogaus kūnas tarsi ieško optimaliausios išraiškos

žmogaus vidui, atmesdamas tai, kas iššaukia fizinį diskomfortą, ardo bioenergetinį žmogaus potencialą. Pastovios vidaus „žinutės“ kūnui ir atvirkščiai – tai ir yra vienas iš adekvačių prisitaikymo prie nuolat besikeičiančios išorinės aplinkos būdų. Žmogaus charakteris šiuolaikinės psichologijos rėmuose analizuojamas kaip sudėtingas įgimtų ir įgytų savybių darinys, kuris pasireiškia santykiuose ir tipiškuose žmogaus elgesio būduose, o tuo pačiu ir aprangoje bei jos dėvėjimo manieroje.

Specialistai išskiria tris pagrindinius vaidmenis, kuriuos atlieka apranga žmogaus gyvenime: apsaugos, puošimosi, gėdijimosi (drovumo) išraiška. Tačiau nėra vieningos nuomonės, kuris iš šių vaidmenų svarbiausias žmogiškoje kultūroje. Aprangos pagalba žmogus tenkina ir aukštesniuosius savo poreikius – t.y. saviraiškos, savirealizacijos ir pan. Todėl apranga tampa svarbia suvokiant kitą žmogų ir gali būti puiki priemonė, kai reikia diagnozuoti tam tikrus asmenybinius dalykus.\

Apranga tenkina labai įvairius, o kartais ir prieštaringus mūsų poreikius. Vienus poreikius galima susieti su žmogaus savęs vertinimu ir savimone (savęs suvokimu), žmogaus savijauta ir nuotaika, o kiti poreikiai siejami su bendravimu su kitais žmonėmis. Tam tikrų poreikių tenkinimas gali vykti tiek sąmoningame, tiek pasąmoningame lygmenyje, bet visi drabužiai tenkina kokius nors žmogaus poreikius: nuo pačių paprasčiausių (organizmo fiziniai poreikiai) iki aukštesniųjų (socialinių ir saviraiškos, savirealizacijos).

Tačiau reivo kultūroje, įprasta apranga tapo visai nefunkcionali vartojant ekstazi narkotiką, kuris verčia itin daug prakaituoti ir klube dėl veikimo trukmės praleisti visą naktį. Tad taip pat sparčiai besivystant muzikos scenai, vystėsi ir mada. Imta kurti patogesnę avalynę, bei ženkliai per didelius marškinėlius užtikrinančius laisvus judesius ir komfortą. Šis įvaizdis akimirksniu pelnė to meto klubinėtojų simpatijas ir iš prabangios mados imta propaguoti laisvesnę, neįpareigojančią madą. *„dressing up“ – „dressing down“.*

2.1.2. „Dressing up“ ir „dressing down“ principas – tai įvaizdžio formavimo būdai, kuomet siekiama rengtis atitinkamai geriau ar blogiau, nei pagal esamą realų socialinį statusą. Dažnai pastebimi atvejai ir pačių vartotojų įvardijami kaip *„trashy“* stilius. Šiame stiliuje dominuoja drabužiai, kurie iš pažiūros atrodo kiek paplyšę, didesnių formų, avalynė smarkiai nudėvėta. Visa tai dažnai daroma intencionaliai. Nebūtinai drabužiai yra pasenę ar nudėvėti, tačiau stengiamasi pasiekti tokį įspūdį. Iš kitos pusės – dažnai vakarėlyje galima pamatyti itin prabangiai apsirengusį žmogų, arba turintį vieną ar kelis brangius elementus. Taip norima išsiskirti iš minios ir bandyti parodyti aukštesnį savo statusą. Tai dažnai pateikiama per užrašus ant drabužio, ar bendrą stiprią jo išvaizdą.

2.1.3.Aprangos dėvėjimo poreikiai reivo kultūroje

Taip pat reivo kultūroje dominuoja aprangos dėvėjimo poreikiai. Aprangos pagalba žmogus tenkina aukštesniuosius savo poreikius - t.y. saviraiškos, savirealizacijos ir pan. Todėl apranga tampa svarbia, suvokiant kitą žmogų, ir gali būti puiki priemonė, kai reikia diagnozuoti tam tikrus asmenybių dalykus.

Apranga tenkina labai įvairius, o kartais ir prieštaringus mūsų poreikius. Vienus poreikius galima susieti su žmogaus savęs vertinimu ir savimone (savęs suvokimu), žmogaus savijauta ir nuotaika, o kiti poreikiai siejami su bendravimu su kitais žmonėmis.

Yra kategorija žmonių, kurie akcentuoja, kad jiems yra visiškai nesvarbi aplinkinių nuomonė ir vertinimas, tačiau visi tyrimai rodo, kad tai neatitinka realybės (aplinkinių vertinimo svarbos neigimo priežastys - atskira, plati ir labai individuali kiekvienam žmogui tema). Išsamiau (PRIEDAI: Priedas Nr. 5).

Reivo kultūroje vyrauja šie poreikiai:

1. Prestižo ir savęs įtvirtinimo poreikis; 2. Bendravimo poreikis; 3. Vartojimo poreikis; 4. Poreikis būti pasiruošusiam bet kokioms gyvenimo situacijoms; 5. Poreikis žaisti, vaidinti; 6. teigiamų emocijų ir malonumų poreikis; 7. Seksualumo tenkinimo poreikis; 8. Priklausymo kažkam; 9. Asmenybės personifikacijos; 10. Judėjimo ir aktyvumo poreikis; 11. Poreikis būti išskirtine asmenybe; 12. Moralumo poreikis; 13.Saviraiškos kūryboje poreikis

2.1.4. Žingsnis atgal

Reivo kultūros atstovai sulaužė visus standartus ir derino viską, kas iki to laiko atrodė neįmanoma. Tačiau netrukus, reivo scena prarado pagreitį, dėl valdžios represijų bei per didelio, pasaulinio paplitimo. Tai tapo ne tik draudžiama kultūra, tai tapo kiču, išplitusiu iki tūkstantinių nuvalkiotų festivalių, praradusių pirminę dvasią ir idėją.[14] Šį mada akimirksniu tapo vulgari, padrika ir itin perpildyta. Nuo drabužių funkcionalumo – iki perdėto seksualumo. Nors pagrindiniai elementai dar vis matyti, tačiau siluetai ženkliai transformavosi.

2.1.5. Naujas pavidalas

[14] Griffin, Tom. *Playgrounds: a portrait of rave culture*. 2005, [žiūrėta 2018-03-22]

Pirminis reivo aprangos tikslas buvo sukilti prieš diktuojamą dizainerių madą ir sukelti maištą rengiantis neįpatingo silueto beformiais drabužiais, tačiau per trumpą laikotarpį tai virto dar vienu mados šou, grįžtančiu į diktuojamą madą, nuo kurios ir buvo bėgama. Todėl atsiranda vis įdomesnių ir įspūdingesnių derinių. Dažnai inspiracijos buvo semiamasi iš naujo amžiaus pankų stiliaus ir *„grunge“* stiliaus mišinio. Tačiau reivo renginiai dar dažniau vykdavo nelegaliai, todėl griežtai apibrėžiamos aprangos kodo nebuvo.[15]

Bėgant laikui apranga buvo paveikta laisvos valios ir narkotikų – ėmė kisti ir įgauti vis naujų pavidalų bei detalių. Svarbiausia drabužių prasmė buvo funkcionalumas. Kone kiekvienose kelnėse turėjo būti kišenės, kuriose galima saugiai laikyti visus savo daiktus, tam kad būtų galim laisvai ir patogiai šokti visą naktį. Taip pat tai buvo spalvų, siluetų, kontrastų ir aksesuarų gausa, suteikianti ne tik patogumo pojūtį, tačiau svarbiausią naktinio gyvenimo elementą – vizualini pasitenkinimą.

Reivo kultūros poreikiui augant bei spartėjant, reiveriams nebeužtekdavo vienos nakties, tad ilgainiui imta rengti slaptus vakarėlius nelegaliose vietose bei pastatuose, kur negaliodavo jokios taisyklės ir naktinis gyvenimas buvo pratęsiamas.

2.1.6. Įkvėpimas

Visą šį spartų kultūrinį judėjimą pastebintys populiariausi to meto dizaineriai ir kūrėjai nedelsiant sėmėsi įkvėpimo ir pasauliui pristatė vis įdomesnes tendencijas, išpildydami ne tik savo kūrybinę išraišką, tačiau ir pateikdami pasauliui tai – kas tuomet aktualiausia. Nepraėjus ilgam laiko tarpui, visi pradėjo rengtis ekspresyviai tiek, kad retas atskirdavo ar tai suaugęs žmogus, ar paauglys ar mokyklinukas. Aprangoje vyravo ryškios spalvos, žaismingi aksesuarai, kontrastai. Ši tendencija taip sparčiai keitėsi, tad ilgainiui iš to išpopuliarėjo *„pasidaryk pats*“ stilius. Vertinama buvo rankų darbo drabužiai, aksesuarai, kurie pranokdavo vienas kitą. Ši mada atvėrė kelią į laisvos saviraiškos ir nesibaigiančios ekspresijos kelią.

Tai buvo ne tik sintetinių audinių įpynimas kasdieniame garderobe, tačiau ir pradžia derinant viską, kas diktuoja esmeninę saviraišką ir požiūrį. Svaiginanti mados konvergencija ir gausybė, interpretuota tuometinės animacijos, kartu pinant ir gotų, rastafarių, skinheadų ir besivystančios septintojo dešimtmečio psichodelikos kultūros elementus. Atrodytų, kad visi šie stiliai tapo maišomi dėl itin didelio paplitimo ir tai daroma padrikai, atsitiktinai. Tačiau, reivo kultūra vystėsi savarankiškai, kartu vystantis ir kuriantis *„house“* stiliaus muzikai bei vis naujai ir sparčiai atsirandant atlikėjams. Kurie pasitelkdami nuolat besivystančią muzikinę įrangą pradėjo jungti ir miksuoti muziką, įpindami naujų

[15] Mary Grace Cerni. *The Evolution of Rave Fashion,* L.A. Weekly e-žurnalas.[žiūrėta 2018-03-22].

garsų ir efektų. Nepaisant šio natūralaus kultūros vystymosi, itin reikšmingą įtaką kultūrai turėjo plačiai vartojamas narkotikas ekstazi bei kiti psichodelikai. Nors šis narkotikas yra nelegalus ir provokuojantis asocialų elgesį, tačiau naktiniame gyvenime itin toleruojamas ir besivystanti pogrindžio muzikinė scena įkvėpė radikalų įprastos klubo mados pasikeitimą.

2.1.7. Revoliucija

Reivo kultūros mada vystėsi ir tobulėjo taip pat kaip ir šiai kultūrai būdinga minėta elektroninė muzika. Standartiniai reivo mados elementai, kaip ir minėta - apibrėžiami minimaliai kūna dengiančiais drabužiais, seksualumu, psichodelikos elementais, ryškiomis spalvomis ir ekstravanagtiškomis detalėmis. Tačiau ilgainiui, keitėsi šią kultūra propaguojančių žmonių poreikiai. Spalvų, raštų, kontrastų ir visų papildomų detalių gausa užgožė pati save ir tapo primityvi ir mažiau stebinanti, tad ši banga greitai prasidėjusi su sprogimu ir atslūgo.

Tačiau reivo kultūros raidos istorija kelia klausimą, apie šių dienų elektroninės muzikos, pogrindžio muzikos sceną. Naujo amžiaus naujovių spartėjimas, ištūmęs bei sustapdęs reivo kultūros mados epogėjų, šią dieną mažais žingsniais grąžina pirminius pagrindus, tačiau subtilesniais pavidalais ir lėtu, kokybišku tempu.

Reivo mada ir dabar yra apibėžiama kaip fiktyvi, nekasdieniška, laužanti standartus, tačiau naujais, iki šiol neatrastais, šiuolaikiniais būdais. Spartėjant kokybės paklausai tiek mados, tiek muzikos industrijoje, matoma akivaizdi atskirtis tarp komercinės ir alternatyvios muzikos, kuri diktuoja tam tikras taisykles tiek mados industrijai, tiek kultūrai, socialiniam gyvenimui. Tad esant kokybiškai elektroninei, *“techno”, “house”,* alternatyviai muzikos scenai, matoma naujai interpretuojama ir kuriama reivo mada.[16]

2.2. Reivas dizainerių kūryboje

Nagrinėjant dizainerių kurybą, pasirinkta apžvelgti populiariausius ir turinčius daugiausiai įtakos dizainerius pasaulyje, kūrusius reivo tematika nuo 2010-ųjų metų.

Kiekvienas kuriantis dizaineris visuomet turi vienokį ar kitokį įkvėpimo tašką, tai gali būti įvairių formų menas, architektūra, kasdieniai reiškiniai, socialiniai įvykiai ar gamta ir daugelis kitų. Tačiau šiuo atveju tai yra kultūrinis judėjimas, kuris dažnai priskiriamas ir subkultūrų mišiniui. Pastaraisiais metais, kaip ir devynesdešimtųjų stilistika, reivo kultūra vėl iškilo į paviršių ir sudomino ne tik kultūros mėgėjus

[16] Anderson,Tammy L., *Understanding the Alteration and Decline of a Music Scene: Observations from Rave Culture. Socialinis forumas*, vol.24 no.2 (2009) 309–311.

ir vartotojus, tačiau ir kūrėjus bei mados dizainerius. Pogrindžio kultūra visuomet buvo neišsemiama niša, transliuojanti ne tik paslaptingumą, tačiau ir spalvų, audinių, faktūrų ir asmenybių gausą, todėl tai yra itin stiprus inspiracijos šaltinis. Kadangi reivas turi itin ryškią ir kelis dešimtmečius gyvuojančią istoriją – mados pasaulyje tai apčiuopiama daugiau per geriau žinomą, primityvią pusę.

„Kandi“[17] – tai ankstyvojo reivo vartotojai, kurie pasižymėjo itin ryškiu įvaizdžiu. Tai grynos, ryškios spalvos, pabrėžtina apyrankių, kitų papuošalų gausa, dažnai perdėtas pozityvumas.

Jeremy Scott

Puikus pavyzdys dizainerių kūryboje yra 2015m. pavasario/vasaros kolekcijos „The Kandi Shop“ koloboracija su Miley Cyrus. Kolekcijos pristatyme (žr. priedus) galima pastebėti, kad labiausiai dominavo neoninis spalvynas, aksesuarų daugiasluoksniavimas ir visi „Kandi“ bruožai.[18]

Victoria Secret

Kaip teigiama „Mixmag“ elektroniniame žurnale (žr. priedus)[19], taip pat 2014 metų kolekcijoje akcentavo spalvingąją reivo kultūros pusę.

Henry Holland

Tačiau atsiranda ir labiau išgrynintų reivo interpretacijų, kardinaliai priešingų minėtai „Kandi“. Tai 2016 metų „House of Holland“ vyriškų drabužių kolekcija – šioje kolekcijoje matoma tam tikrų renginių, substancijų įtaka. Dominavo padidintų formų siluetai, funkcionalumas, industrinio stiliaus bruožai bei įvarių logotipų gausa.

Marc Jacobs

Kadangi reivo kultūra yra kupina skirtingų krypčių, dizaineriai pasirinkdami inspiracijos kryptį nurodo savo mados namų braižą. Nors pasirinkta inspiracija – reivas – yra chaotiška, tačiau išlaikoma savita stilistika. Taip pat ir Marc Jacobs 2017 metais pristatė reivo inspiruotą kolekciją, kurioje vyravo griežtos formos, logotipai, prislopintos spalvos. Reivui būdingas siluetų ir spalvų maišymas turi didelę reikšmę kultūrai, tai yra neatsiejama to dalis.

Kiekvieno dizainerio, kuriančio reivo tema kolekcijoje matoma, kad šio bruožo laikomasi. Tai yra vienas iš pagrindinių rodiklių, aiškiai nurodantis nagrinėjamą ir pristatomą interpretacijos tašką. Jeigu vieno dizainerio kolekcijoje dominuoja stambūs užrašai minimaliuose siluetuose, prislopintos dažnai

[17] Kandi - a rave-goer. Wearing bright plastic beadz, see Kandi. Also someone who believes TRUELY in PLUR. Usually very happy/cheery. Loves Bright colours, and people.(2003.05.13) Elektroninis žodynas. www.urbandictionary.com [žiūrėta 2018.05.25]

18 Vogue. “Rave New World—Tracing Club Culture’s Resurgent Cool”. Nuotraukos - Yannis Vlamos / Indigitalimages. 2015.03.02

[19] Elektroninis žurnalas „Mixmag“, straipsnis „A look at rave- inspired runway fashion collections“. 2017.02.10 [žiūrėta 2018-05-25]

pastelinės spalvos, sekančioje kolekcijoje jau galima pastebėti itin ryškų spalvyną ir drąsesnius drabužių siluetus.

Žurnalistė Anastasia Fedorova analizuoja šia tema kuriančius daugybę gerai žinomus dizainerius, tarp kurių ir Miu Miu, Top Man, Nasir Mazhar. Raf Simons 2018 metų kolekcijoje pagrindinis inspiracinis šaltinis – 90-ųjų reivo kultūrai būdingos vartoti stimuliuojančios narkotinės medžiagos. Tai pateikiama per tiesioginius ir drąsius narkotinių medžiagų pavadinimus ant kuriamų drabužių, pabrėžiant to meto laisvės ir saviraiškos troškimą. Narkotinių medžiagų vartojimas tuo met paskatino reivo išskirtinumą ir kūrė savotišką stilistiką – įmantrios šukuosenos tvirtinamos geliu, veido lipdukų ir blizgučių gausa, spalvingi aksesuarai ir netgi kailiniai, spalvoti, gyvūnus primenantys kostiumai. [20]

„Dazed“ portalo rašytojas Gregkas Foley tegia, jog už viso šio dizaino, žinoma, slypi ir politiniai aspektai susiję su šia kultūra. Vienas iš ryškiausių kūrėjų reivo tematika šiuo metu yra rusų mados dizaineris, kuris semiasi įkvėpimo iš rusų gatvės mados ir jaunimo kultūros, taip pat savo kolekcijas kuria remdamasis Rusijos praeities ir dabarties ikonografija.[21]

Reivas yra ne tik kultūra, ar daugelio traktuojama kaip subkultūra. Tai yra ir fizinio ir emocinio ryšio sudėtingas darinys. Šiuo metu reivo grįžimas pabrėžiamas per emocijas – kaip metafora pabrėžti pakopoms ir nuosmukiams, su kuriais jauni žmonės susidurė norėdami puoselėti ir išlaikyti šią kultūrą. Toks atgimimas rodo, kad tam tikra visuomenė ar judėjimas šiais laikais yra stiprus darinys, stipresnis nei buvo ankstesniais laikais. Bet ir egzistuoja ir visuomenės susvetimėjimas, nes vėl kuriamasi į mažas, atskiras bendruomenes.

Tad savo vietą mados industrijoje užsitikrinusių dizainerių darbai šia tema itin reikalingi, norint išlaikyti pradines reivo kultūros sąvybes. Dizaineriai, kurie išlaiko savo vertybes, saviraišką ir politinį pasipriešinimą, pabrėžia šios kultūros svarbą ir galią šiandieninėje visuomenėje. Kaip ir minėta ankstesniuose skyriuose, 1994-aisiais metais pradinė reivo revoliucija buvo stabdyta prievartos ir smurto būdu. Kriminalinės justicijos teisės aktais buvo bandyta konfiskuoti įrangą ir stabdyti kiekvieną vakarėlį, bent šiek tiek primenantį reivą. Praėjus keliems dešimtmečiams, dar vis bandoma uždaryti klubus, riboti tokio pobūdžio renginius ir išstumti reivą, todėl dizaineriai maištauja prieš tokias represijas, maištą kurdami per madą ir įtikindami šios kultūros svarbą.

20 Fedorova Anastasia. „Craving Community and Neon, Fashion Designers Look to Rave". 2018.04.30. Straipsnis elektroniniame leidinyje "Garage". [žiūrėta 2018-05-25]
21 Foley Gregk."Why the anarchy of rave culture is back in fashion". Straipsnis elektroniniame portale "Dazed". 2017.01.13. [žiūrėta 2018-05-25]

2.3. Šiuolaikinės reivo kultūros mados tyrimas ir analizė Lietuvoje

Tyrimo tikslas – fiksuoti, tirti ir suklasifikuoti reivo kultūroje dominuojančius siluetus, vyraujančius aprangos elementus, simboliką bei audinių faktūras ir būdingą spalvyną.

Uždaviniai:

1. Fiksuoti vartotojų aprangą Lietuvos klubuose, kuriuose vyrauja reivo kultūra, taikant fotografijos metodą;

2. Atrinkus galutines nuotraukas suklasifkuoti į kategorijas:

- Drabužių siluetai;
- Aprangos detalės:
- Naudojami simboliai aprangoje;
- Audinių faktūros;
- Būdingas spalvynas.

3. Aprašyti būdingus bruožus, suklasifikavus gautas nuotraukas ir sugrupavus siluetus.

Tyrimo eiga:

Siekiant objektyviai nustatyti reivo kultūros mados tendencijas Lietuvoje, buvo atlikta analizė fiksuojant realius vartotojus būdingose vietose ir renginiuose. Fotografavimo būdu buvo renkama informacija, kuri vėliau susisteminta ir išskirta kategorijomis. Siekiant tolimesniame kūrybiniame darbe išskirti naujai kuriamus drabužių siluetus reikalingas išsamus tyrimas rūšiuojant esamus siluetus. Taip pat buvo analizuojamos ir sisteminamos aprangos faktūros, audiniai ir išskirtas būdingas spalvynas.

Priemonės:

Informacija renkama naudojant „Canon sure shot“ juostinį, 35mm. objektyvo fotoaparatą. Taip pat nuotraukoms naudojamos dviejų tipų spalvotos foto juostelės – „Kodak 200“ ir „Fujifilm 200“.

2.3.1.Drabužių siluetai

1. Masyvumo akcentai

Atlikus tyrimą Lietuvoje, pastebėta, kad dažniausiai dominuoja viršutiniai/lauko drabužiai. Matoma, kad siluetai dažnai atitinka 90-ųjų metų stilistiką. Tai yra pūstos rankovės, trumpas švarko ilgis,

„bomber“ striukės tipo detalės (apykaklė, rankogaliai.), „oversize“ tipo švarkai. Tokio tipo švarkai dažniau būna dviejų tipų: 1) Vienspalviai ir neutralūs; 2) Įvairesnių faktūrų ir raštų.

- *Bliuzonas.*
- *„Mūšio striukė“*
- *„Eisenhower“* striukė arba *„Ike“* striukė
- *„Bomber“* striukė

Pagal dominuojančius drabužius atsiranda masyvumo akcentas per siluetą ir per tam tikras detales, todėl teigiama, kad atsiranda *Military* stilistika.

2. Prigludęs siluetas

Moteriškos palaidinės yra ne itin išskirtinio silueto. Kelių tipų palaidinės, dažniau trumpos, trumpomis rankovėmis, arba berankovės, korsetinio tipo palaidinės. Pasitaiko prailgintų palaidinių ir tiesaus silueto bliuzonų. Moteriškos kelnės dažniausiai siauri juodos spalvos džinsai ar kelnės prailgintu liemeniu, išryškinantys figūrą. Pasitaiko ir odos audinio kelnių, tačiau jau įvairesnių spalvų. *„T-shirt“ – „Unisex“*, *„Tank top“*, *„Crop top“*, palaidinė aukštu kaklu, siauri džinsai, aukšto liemens klasikinės kelnės.

Pagal dominuojančius figūrą išryškinančius ir atskleidžiančius drabužių siluetus, galima teigti, kad dominuoja elegantiško (kelnės) + sportinio (palaidinės) + kasdienio (palaidinės, kelnės) stiliaus mišinys.

3. Stilių ir siluetų maišymas

Vyriški marškinėliai dažniausiai būna vienspalviai, trumpomis rankovėmis, tiek įprasto ilgio tiek prailginti. Dažnai pastebimi marškiniai, marginti įvairesniai raštais, trumpomis rankovėmis. Vyriškos kelnės dažniausiai tiesaus ar siaurėjančio silueto džinsai tamsesnių spalvų. Pasitaiko „cargo“ tipo kelnių taip pat tamsių. Įvairesnių spalvų ir raštų vyriškos kelnės dažniausiai būna sportinės vintažinės. *„T-shirt“ – „Unisex“*, *„Dress shirt“*, *„Guayabera“,* polo marškinėliai, tunika, džinsai, klasikinės kelnės, stilizuotos „cargo“ tipo kelnės taip pat ir „cargo“ šortai, vintažinės sportinės kelnės.

Pagal vyraujančius siluetus vyrų aprangoje, pastebima, kad išsiskiria kasdieninio (marškinėliai, stilizuotos kelnės) + elegantiško stiliaus (marškiniai) + dalykinio stiliaus (klasikinės kelnės ir jų interpretacijos) + uniforminių stilių (sportinis stilius, kareiviškas, *„combat“, „safari“)* mišinys. Taip pat rytietiški etno stiliaus motyvai ir etno miksas (lotynų, afro, japoniškas).

2.3.2.Būdingas spalvynas

Nagrinėjant būdingą spalvyną, pastebėta, kad spalvos išsiskiria į dvi kategorijas – tai šiltos ir šaltos spalvos. Taip pat šias kategorijas dar galima suskirstyti į subkategorijas – tai grynos, gilios, prigesintos ir pastelinės spalvos. Tačiau spalvos kinta ir prie tam tikro apšvietimo: tvirti žemės tonai, vešlios ryškios spalvos žaismingas, bet struktūrizuotas nukrypimas nuo mums būdingų rudens spalvų. Mėlynos tonai atstovauja pastovumą, pilki – suteikia stabilumo jausmą, raudoni – pasitikėjimas ir šiluma, karštas rytų tonas ir garstyčių oranžinis – įneša egzotikos.

Atliekant tyrimą, pastebėti keli spalvų derinimo principai. Analizuota remiantis spalvų, raštų ir faktūrų analizės tyrimu iš asmeninio archyvo. [22]

1. Vienspalvis derinimas;
2. Dviejų spalvų harmoningas ir kontrastingas derinimas;
3. Trijų spalvų harmoningas ir kontrastingas derinimas;
4. Keturių spalvų harmoningas ir kontrastingas derinimas;
5. Dviejų, trijų ir keturių spalvų sugretintas derinimas.

2.3.3.Audiniai ir faktūros

Nagrinėtoje aprangoje dominuoja audinių ir faktūrų kontrastai, tačiau taip pat yra ir niuanso principo derinių. Taip pat kontrastai ir niuansai reivo aprangoje maišomi tarpusavyje, sukuriant naują išvestinį derinį.

Kontrasto atvejai:

Skirtingų faktūrų audiniai, švelnus blizgus palaidinės audinys kontrastuoja su sunkesnės medžiagos kelnėmis, bei lakiniais/odiniais batais ar atvirkščiai. Skirtingų faktūrų audiniai, aksomo medžiagos suknelė/palaidinė/marškiniai, kimono, su išsiuvinėjimais. Lengvo, slidaus, plataus apatinio drabužio audinys kontrastuoja su sunkaus audinio ar odos viršutiniu drabužiu.

Niuanso atvejai:

Sluoksniuotas slidus audinys sukuria niuansą su kitais sluoksniuotais drabužiais. Tačiau bendras derinys kontrastas – kontrastuoja sluoksniuotas slidus audinys, bei odinio ar verstos odos paviršiaus triukė/švarkas, taip tap masyvaus pado ar sportinė avalynė.

[22] Jaryginaitė Skirmantė, „Spalvų, formų ir faktūrų derinimo būdai ir kompozicijos Principai Aprangoje“, 2016

Palaidinė ir kelnės yra lengvai krentančios medžiagos bei sudaro niuansą su laisvu švarkeliu.

Audinių marginimas

Atliktame tyrime, pastebėta, kad aprangoje dominuoja ir audinių marginimo įvairovė, kuri pasireiškia įvairiais raštais, spalvomis ir jų mišiniais.

IŠVADOS

Pagal vyraujančius siluetus ir derinius aprangoje, pastebima, kad išsiskiria kasdieninio + elegantiško + dalykinio stiliaus + uniforminių stilių (sportinis stilius, kareiviškas, *„combat“, „safari“)* mišinys. Taip pat rytietiški etno stiliaus motyvai ir etno miksas (lotynų, afro, japoniškas), devyniasdešimtųjų siluetai. Taip pat apatinio trikotažo stilizacijos, „oversize“ tipo apranga, daugiasluoksniškumas. Aprangoje itin dominuoja viršutinis drabužis, įvairių spalvų, faktūrų audinių gausa. Drabužio dekoravime naudojami logotipai, užrašai, emblemos, piešiniai.

Išsamiau: (PRIEDAI: Priedas Nr. 2)

3. KŪRYBINIS PROJEKTAS: „RŪGŠTIS“

3.1. Maketai ir eksperimentinių modelių kūrimas

Siekiant atlikti kokybišą kūrybinę baigiamojo darbo dalį, reikalinga atlikti įvairius kūrybinius ieškojimus ir eksperimentus, taip nustatant, kokia technika, išpildymas ar dizainas bus naudojamas galutiniame baigiamajame darbe. Kūrybinių ieškojimų metu, buvo atlikti įvairūs bandymai, tačiau, projekte nuspręsta neįtraukti bandymų, laiko taupymo sumetimais.

3.2. Koncepcija ir kolekcijos aprašymas

Kūrybinio projekto tikslas:

Pasinaudojant tyrimų atradimais ir šiuolaikinemis galimybėmis bei spaudos technologijomis, sukurti kolekciją, kuri papildys reivo kultūros madą ir praturtins jos išraišką Lietuvoje.

Pirmojo etapo reivo siluetai derinami su elementais, vyraujančiais šiuolaikinio reivo kontekste - taip siekiama sukurti harmoniją ir ryšį tarp ankstesniojo pirminio reivo ir naujojo reivo užuomazgų.

Du aspektai:

1. Nostalgijos principas: pirmame etape susiformavusių būdingų reivo kostiumo elementų panaudojimas (simbolika, spalviniai sprendimai, švytėjimas, siluetai).
2. Reivo vizualizacijų (vaizdų, gautų atliekant vietos tyrimą Lietuvos klubuose) perkėlimas ant drabužio (audinio) pasinaudojant skaitmeninės spaudos galimybėmis.

Eksperimentuojant ir jungiant skirtingus siluetus, atsiranda asimetrinės konstrukcijos, stilių maišymas, audinių įvairovė. Taip pat atsiranda jau masyvesni drabužių siluetai, dominuoja funkcinės detalės (diržai, kišenės, sagtys), sluoksniavimas, taip pat siluetų mišiniai.

1. Nostalgijos principas: originalaus reivo simbolika

Išskirta simbolikos kategorija atsižvelgiant į interviu analizės metu gautus rezultatus, analizuojant vyravusią reivo simboliką. Ši kategorija išskirta norint atskleisti šiandieninę reivo kultūros estetiką, remiantis reivo susikūrimo pradžioje dominavusia simbolika ir elementais. Atlikus interviu analizę, pastebėta, kad respondentai dažnai įvardija tam tikrus simbolius, žodžius figūravusius reivo kultūros vartojamojoje aprangoje. Atsižvelgus į vyraujančias pasaulines mados tendencijas ir atlikus šiandieninės reivo kultūros mados tyrimą Lietuvoje, pastebėta itin dažnai atsirandanti simbolika aprangoje. Dažniausiai reivo mada įvardijama kaip „DYI“ (do it yourself - liet. *Pasidaryk pats*). Todėl reivo madoje vyrauja išskirtiniai ir vienetiniai kostiumai, netradiciniai dizaino sprendimai – tarsi tokiu principu grąžinama pirminio reivo estetika.

Dominuoja sportinio stiliaus siluetai, atsižvelgiant į to meto funkcijos poreikį. Taip pat šioje kategorijoje atsispindi visu reivo kultūros gyvavimo metu figūruojantis seksualumas ir atsiranda apatinio trikotažo imitavimas kaip viršutinio demonstruojamo drabužio. Vienas pagrindinių elementų, atsirandančių šioje kategorijoje yra tikrojo reivo simbolių siuvinėjimas ir marginimas tekstiliniais dažais. Atsiranda seksualumą pabrėžiantys daugiau apatinio trikotažo elementai ar atmainos/stilizacijos. Kuriami drabužių siluetai, kurie tampa aliuzija į pirminį reivą, naudojami tam laikui būdingi elementai. Naudojami pirmojo reivo etapo simboliai ir siluetai, kurie padeda identifikuoti sukurtus kostiumus kaip reivo kultūros dalį: „Acid“, „Flaming acid“, „Acid smiley“, „Rave“.

2. Vizualumas: grafinės audinių raštų spekuliacijos

Atlikus tyrimus, pastebėta, kad itin didelė reivo sudedamoji dalis yra vizualinis pasitenkinimas. Tokio dizaino sprendimas – šiuolaikinių vakarėlių nuotraukų skaitmeninė spauda ant audinio. Nuspręsta akcentuoti spalvas ir unikalius audinio marginimo variantus. Naudojamos fotografijos atliktos vakarėliuose Lietuvoje, programomis paverstos į raštus. Originalaus reivo siluetai derinami su elementais, vyraujačiais šiuolaikinio reivo kontekste - taip siekiama sukurti harmoniją tarp ankstesniojo pirminio reivo ir dabartinio reivo užuomazgų. Taip pat, atlikus šiuolaikinės reivo mados fotografijų analizę pastebėta, kad tiek tikrojo reivo gyvavimo laikotarpiu, tiek šiandieninėje klubinėje madoje pastebimas *military, industrinis, sportinis* stiliai, jų elementų bei atmainų derinimas su 90-ųjų stilistika. Grafinės audinių raštų spekuliacijos: naktinių klubų interjerų analoginės juostinės fotografijos. Opium, „Yucatan“, „Pelėda“.

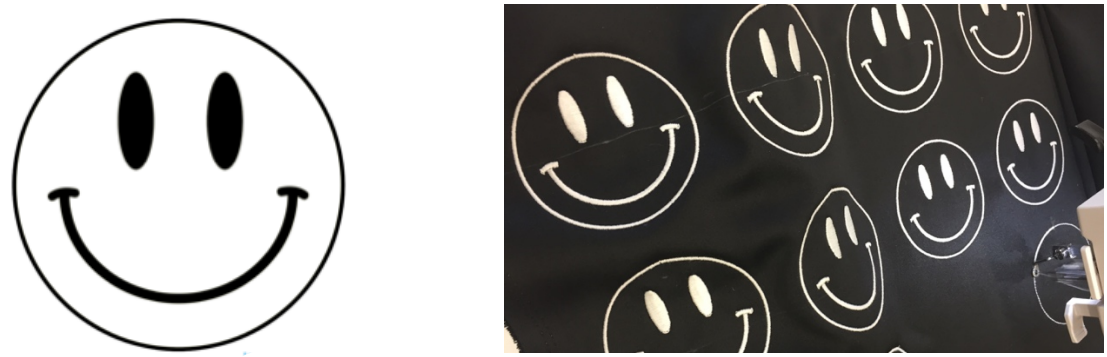
3.3. Naudotos technikos, faktūros ir medžiagos

3.3.1. pav. Naudotos technikos ir faktūros. Nostalgijos principas: originalaus Reivo simbolika

3.3.2. pav. Naudotos technikos ir faktūros. Nostalgijos principas: originalaus Reivo simbolika

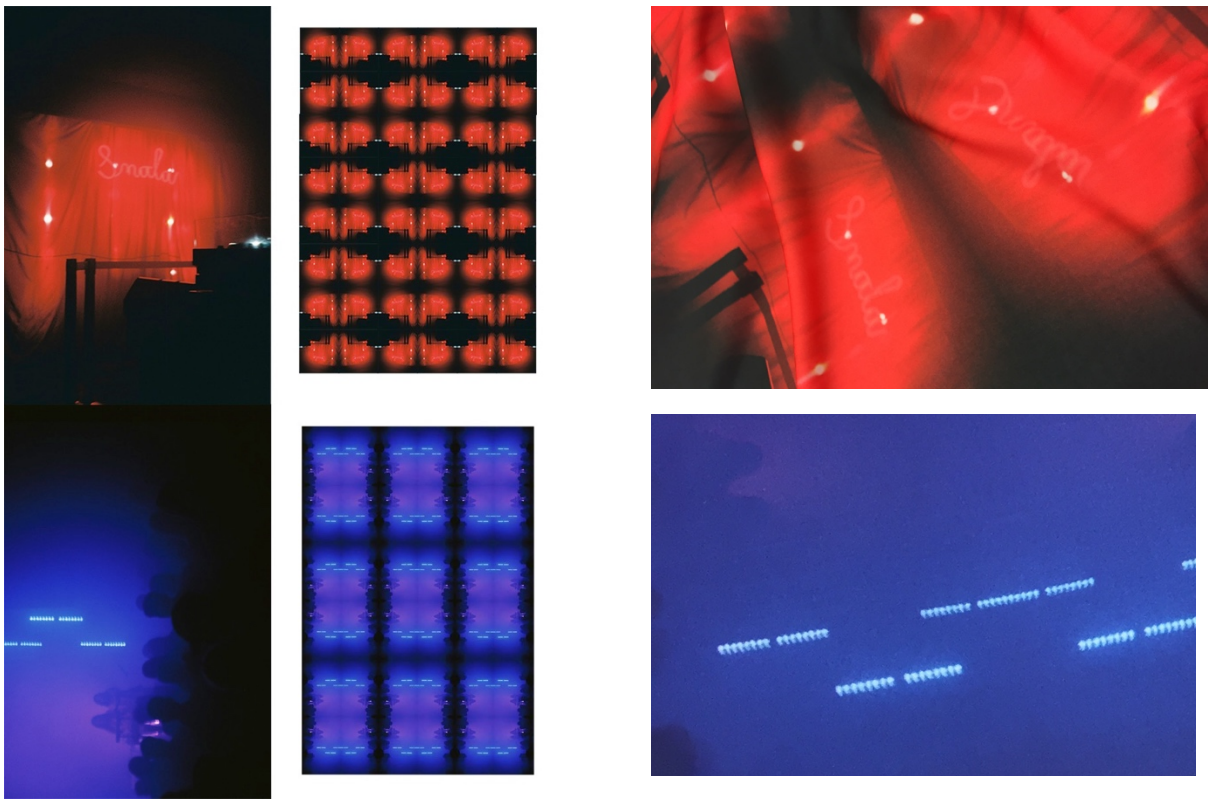
3.3.3. pav. Naudotos technikos ir faktūros. Nostalgijos principas: originalaus Reivo simbolika

3.3.4. pav. Naudotos technikos ir faktūros. Nostalgijos principas: originalaus Reivo simbolika

3.3.5. pav. Naudotos technikos ir faktūros. Vizualumas: grafinės audinių raštų spekuliacijos

3.3.6. pav. Naudotos technikos ir faktūros. Vizualumas: grafinės audinių raštų spekuliacijos

3.4. Naudotos medžiagos

AUDINIAI	
„ACID“	
„FLAMING ACID“	
„ACID SMILEY“	
„RAVE“	

„OPIUM“	
„OPIUM NO.2“	
„YUCATAN“	
„PELĖDA“	

3.5. Kostiumų aprašymas ir techniniai brėžiniai

1 kostiumas „ACID“

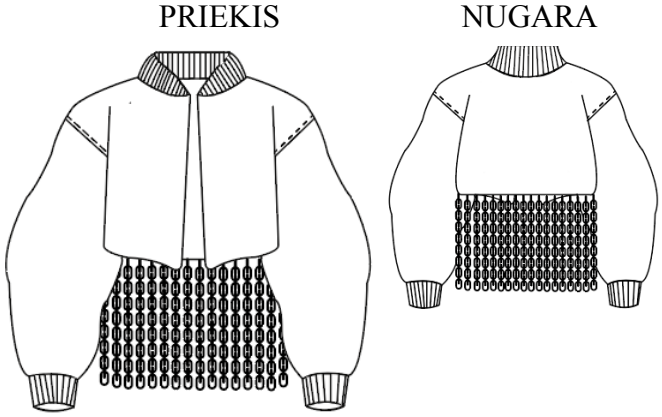
Siluetai:

1. Paaukštinto liemens sportinio stiliaus „cargo“ tipo kelnės su šoninėmis kišenėmis ir spaudžių užsegimu priekyje.
2. Padidintas trumpas „bomber“ tipo švarkas, su siuvinėtomis grandinėlėmis ir iliustracija nugaros dalyje.
3. Peršviečiama glaustinukė.

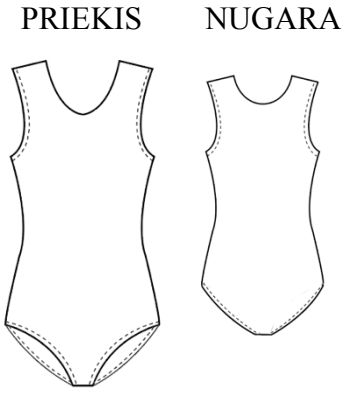
Technikos: simbolių siuvinėjimas liuminescenciniais siuvinėjimo siūlais ant audinio skaitmenine siuvinėjimo mašina.

Rankų darbo simbolių piešimas tekstiliniais dažais ir siuvinėjimas skaitmenine siuvinėjimo mašina.

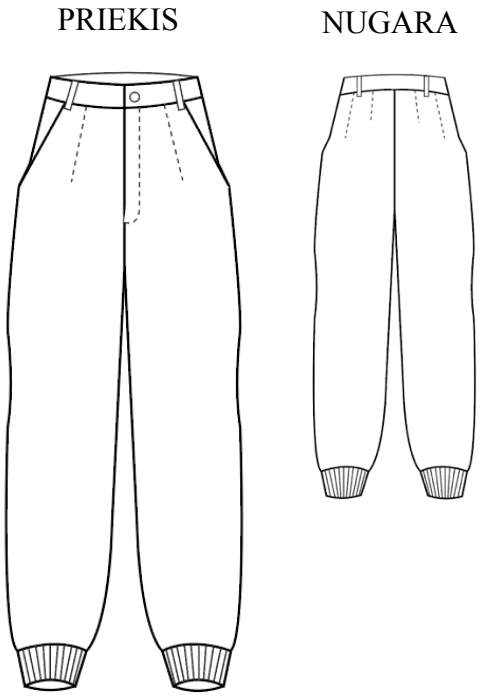
Audiniai: gabardinas, elastanas, likra.

3.5.1 pav. Konstrukcinis piešinys. Nostalgijos principas: originalaus Reivo simbolika (1 kostiumas „ACID“)

3.5.2 pav. Konstrukcinis piešinys. Nostalgijos principas: originalaus Reivo simbolika (1 kostiumas „ACID“)

3.5.3 pav. Konstrukcinis piešinys. Nostalgijos principas: originalaus Reivo simbolika (1 kostiumas „ACID“)

2 kostiumas „FLAMING ACID“

Siluetai:

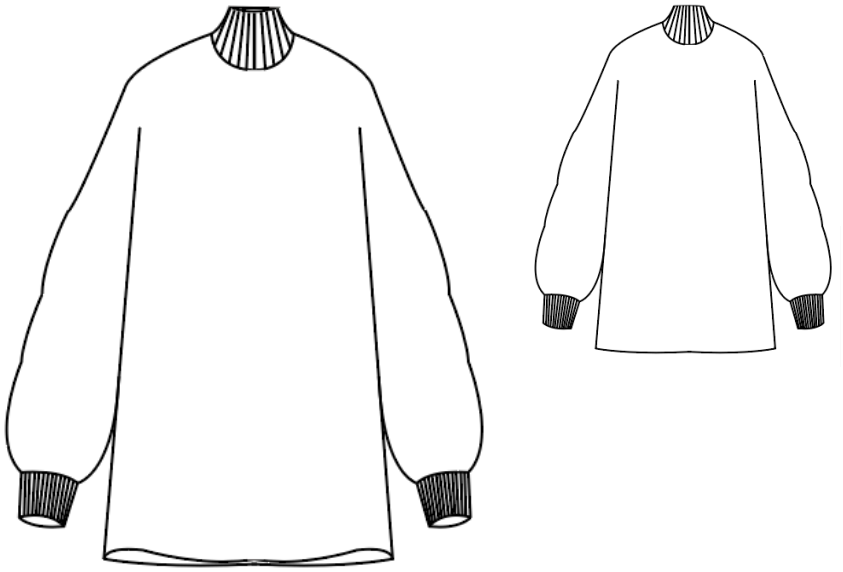
1. Paaukštinto liemens sportinio stiliaus „cargo“ tipo šortai su šoninėmis kišenėmis.
2. Prailgintas „over-size“ tipo bliuzonas su elastiniais rankogaliais ir apykakle.

Technikos:

Simbolių siuvinėjimas liuminescenciniais siuvinėjimo siūlais ant audinio skaitmenine siuvinėjimo mašina.

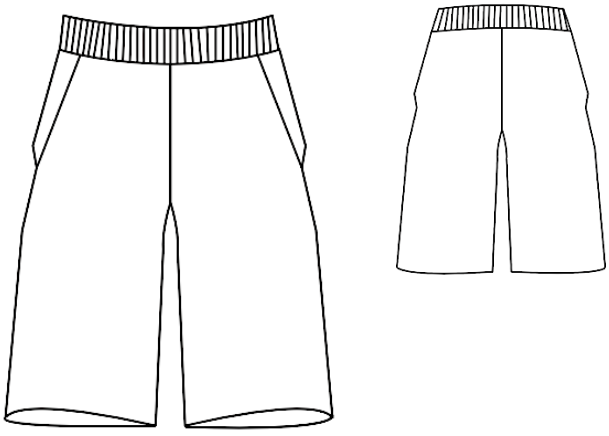
Audiniai: gabardinas, likra.

PRIEKIS NUGARA

3.5.4 pav. Konstrukcinis piešinys. Nostalgijos principas: originalaus Reivo simbolika (2 kostiumas „FLAMING ACID“)

PRIEKIS NUGARA

3.5.5 pav. Konstrukcinis piešinys. Nostalgijos principas: originalaus Reivo simbolika (2 kostiumas „FLAMING ACID“)

3 kostiumas „ACID SMILEY“

Siluetai:

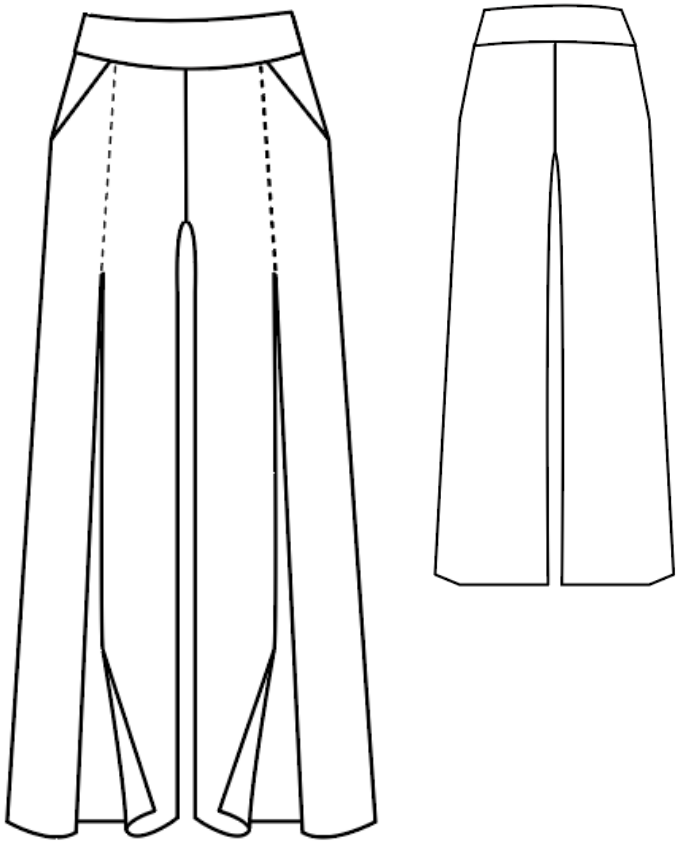
1. Paaukštinto liemens, į apačią platėjančios kelnės, su šoninėmis kišenėmis ir skeltukais priekyje.
2. Korseto tipo palaidinė su spaudžių užsegimu šoninėje dalyje.

Technikos:

Simbolių siuvinėjimas liuminescenciniais siuvinėjimo siūlais ant audinio skaitmenine siuvinėjimo mašina.

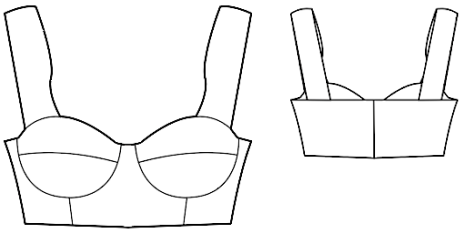
Audiniai: poliesteris.

PRIEKIS NUGARA

3.5.6 pav. Konstrukcinis piešinys. Nostalgijos principas: originalaus Reivo simbolika (3 kostiumas „ACID SMILEY“)

PRIEKIS NUGARA

3.5.7 pav. Konstrukcinis piešinys. Nostalgijos principas: originalaus Reivo simbolika (3 kostiumas „ACID SMILEY“)

4 kostiumas „RAVE“

Siluetai:

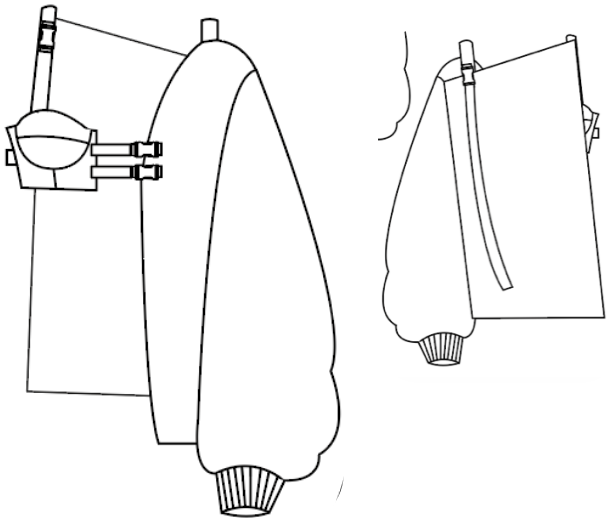
1. Paaukštinto liemens klasikinis sijonas su paslėpto užtrauktuko užsegimu šoninėje dalyje. Prailgintas, asimetrinis „over-size“ tipo švarkas su viena rankove ir diržų užsegimais.
2. Peršviečiama glaustinukė.

Technikos:

Simbolių siuvinėjimas liuminescenciniais siuvinėjimo siūlais ant audinio skaitmenine siuvinėjimo mašina.

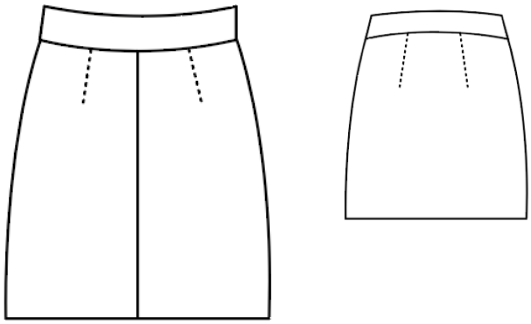
Audiniai: poliesteris, likra.

PRIEKIS NUGARA

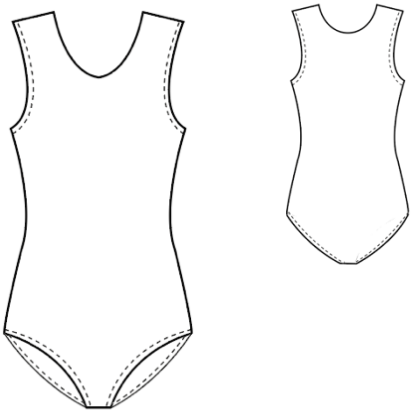
3.5.8 pav. Konstrukcinis piešinys. Nostalgijos principas: originalaus Reivo simbolika (4 kostiumas „RAVE“)

PRIEKIS NUGARA

3.5.9 pav. Konstrukcinis piešinys. Nostalgijos principas: originalaus Reivo simbolika (4 kostiumas „RAVE“)

PRIEKIS NUGARA

3.5.10 pav. Konstrukcinis piešinys. Nostalgijos principas: originalaus Reivo simbolika (4 kostiumas „RAVE“)

5 kostiumas „OPIUM“

Siluetai:

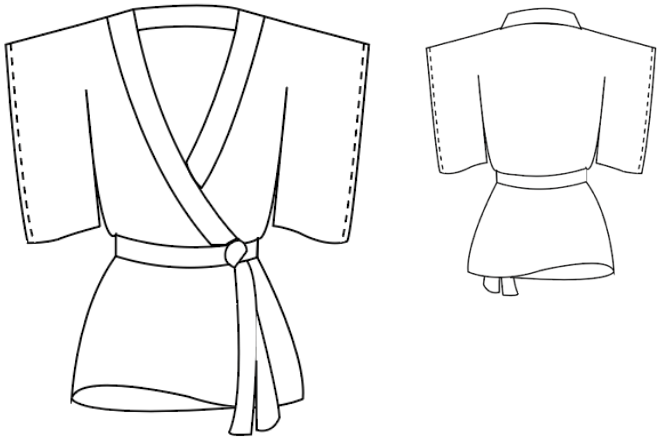
1. Paaukštinto liemens sportinio stiliaus „cargo“ tipo kelnės su šoninėmis kišenėmis ir spaudžių užsegimu prekyje.
2. Kimono stiliaus palaidinė trumpomis rankovėmis ir sujuosiama juosta.
3. Peršviečiama glaustinukė.

Technikos:

Skaitmeninė audinio spauda.

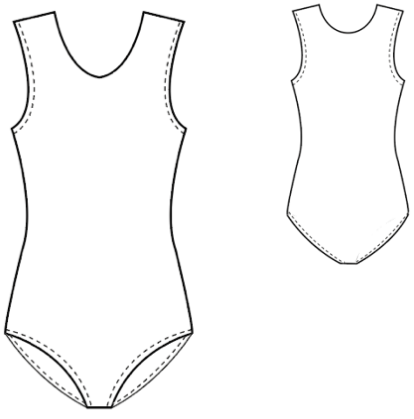
Audiniai: satinas, likra.

PRIEKIS NUGARA

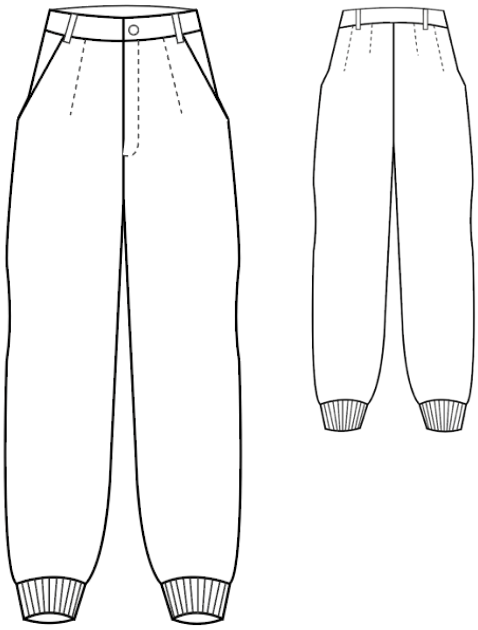
3.5.11 pav. Konstrukcinis piešinys. Vizualumas: grafinės audinių raštų spekuliacijos (5 kostiumas „OPIUM“)

PRIEKIS NUGARA

3.5.12 pav. Konstrukcinis piešinys. Vizualumas: grafinės audinių raštų spekuliacijos (5 kostiumas „OPIUM“)

PRIEKIS NUGARA

3.5.13 pav. Konstrukcinis piešinys. Vizualumas: grafinės audinių raštų spekuliacijos (5 kostiumas „OPIUM“)

6 kostiumas „OPIUM NO.2“

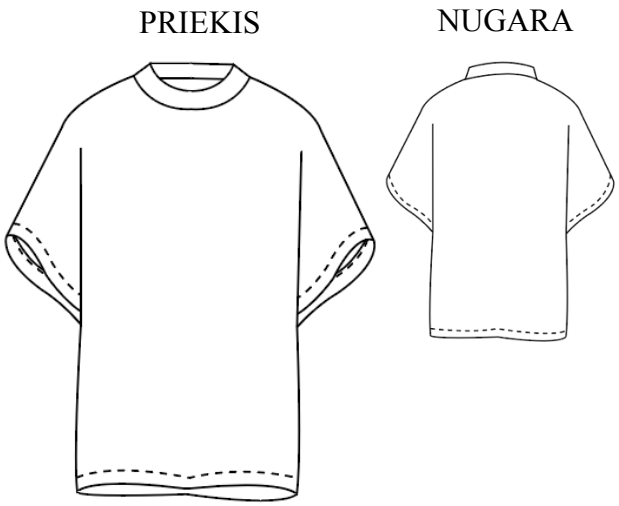
Siluetai:

1. Paaukštinto liemens, prailginti sportinio stiliaus šortai su šoninėmis kišenėmis.
2. Prailginti „over-size“ tipo marškinėliai.

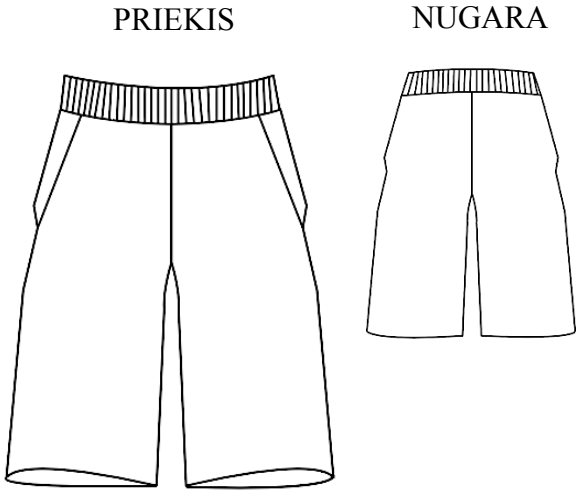
Technikos:

Skaitmeninė audinio spauda

Audiniai: šilko fajus (tankus, šilkinis drobinio pynimo audinys),

3.5.14 pav. Konstrukcinis piešinys. Vizualumas: grafinės audinių raštų spekuliacijos (6 kostiumas „OPIUM NO.2“)

3.5.15 pav. Konstrukcinis piešinys. Vizualumas: grafinės audinių raštų spekuliacijos (6 kostiumas „OPIUM NO.2“)

7 kostiumas „YUCATAN“

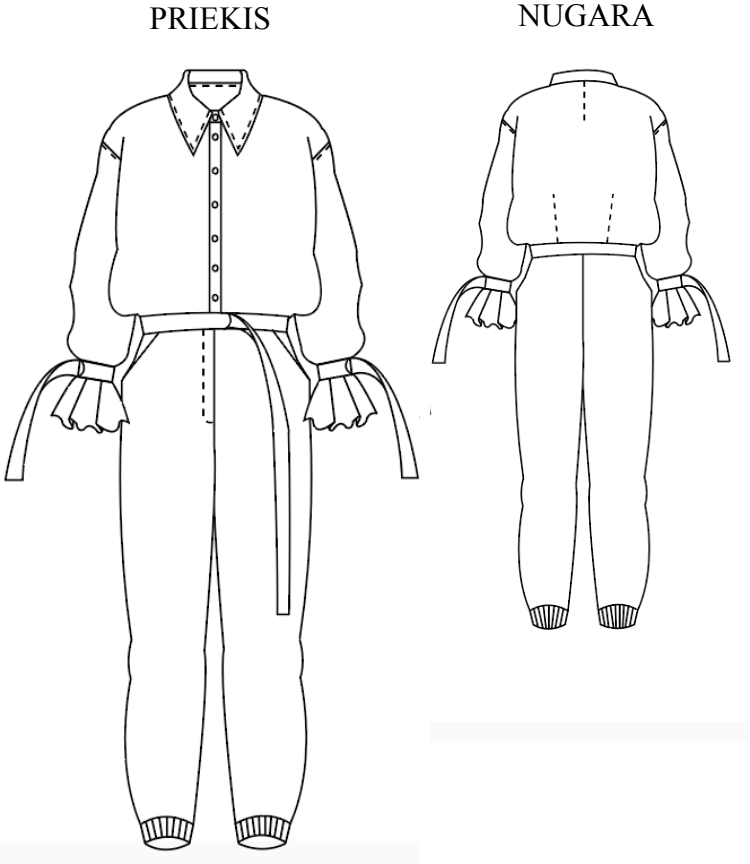
Siluetai:

1. Paaukštinto liemens sportinio stiliaus, „cargo“ tipo kombinezonas platėjančiomis, prailgintomis rankovėmis, spaudžių užsegimu ir diržu priekinėje dalyje.
2. Peršviečiama glaustinukė.

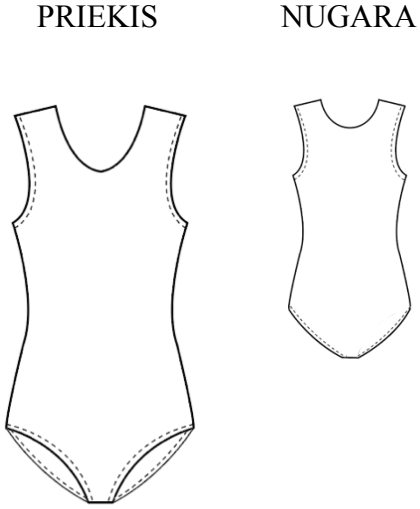
Technikos:

Skaitmeninė audinio spauda.

Audiniai: medvilninis tvilas.

3.5.16 pav. Konstrukcinis piešinys. Vizualumas: grafinės audinių raštų spekuliacijos (7 kostiumas „YUCATAN“)

3.5.17 pav. Konstrukcinis piešinys. Vizualumas: grafinės audinių raštų spekuliacijos (7 kostiumas „YUCATAN“)

8 kostiumas „PELĖDA“

Siluetai:

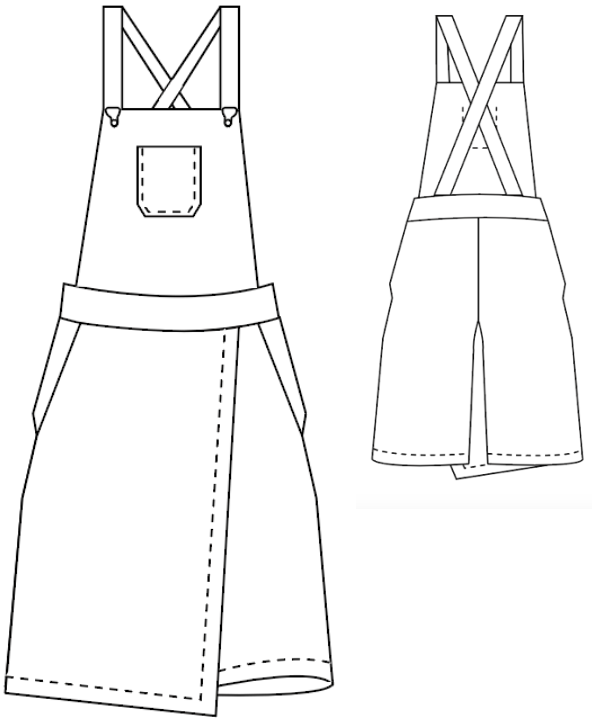
1. Šortu kombinezonas su atvartu priekyje.
2. Peršviečiama glaustinukė.

Technikos:

Skaitmeninė audinio spauda

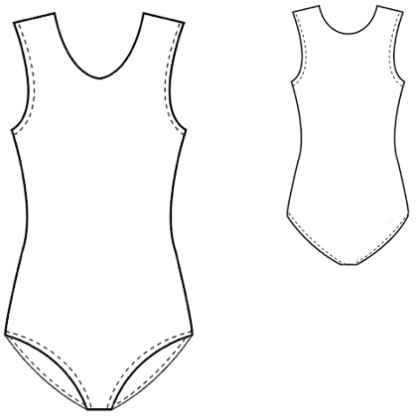
Audiniai: ekologiškas medvilninis satinas

PRIEKIS NUGARA

3.5.18 pav. Konstrukcinis piešinys. Vizualumas: grafinės audinių raštų spekuliacijos (8 kostiumas „PELĖDA“)

PRIEKIS NUGARA

3.5.19 pav. Konstrukcinis piešinys. Vizualumas: grafinės audinių raštų spekuliacijos (8 kostiumas „PELĖDA“)

FOTOSESIJA

Fotografas: Tomas Kurkinas

Modeliai: Gabija Šakinytė, Emilija Banevičiūtė

Grimas, šukuosenos: Rusnė Gabrielė Donaitytė

Lokacija: Maironio g. 3

Kostiumai: Skirmantė Jaryginaitė

1 pav. Fotosesija. Nostalgijos principas: originalaus Reivo simbolika (1 kostiumas „ACID“)

2 pav. Fotosesija. Nostalgijos principas: originalaus Reivo simbolika (1 kostiumas „ACID“)

3 pav. Fotosesija. Nostalgijos principas: originalaus Reivo simbolika (2 kostiumas „FLAMING ACID“)

4 pav. Fotosesija. Nostalgijos principas: originalaus Reivo simbolika (2 kostiumas „FLAMING ACID“)

5 pav. Fotosesija. Nostalgijos principas: originalaus Reivo simbolika (3 kostiumas „ACID SMILEY“)

6 pav. Fotosesija. Nostalgijos principas: originalaus Reivo simbolika (3 kostiumas „ACID SMILEY“)

7 pav. Fotosesija. Nostalgijos principas: originalaus Reivo simbolika (4 kostiumas „RAVE“)

8 pav. Fotosesija. Nostalgijos principas: originalaus Reivo simbolika (4 kostiumas „RAVE“)

9 pav. Fotosesija. Vizualumas: grafinės audinių raštų spekuliacijos (5 kostiumas „OPIUM“)

10 pav. Fotosesija. Vizualumas: grafinės audinių raštų spekuliacijos (5 kostiumas „OPIUM“)

11 pav. Fotosesija. Vizualumas: grafinės audinių raštų spekuliacijos (6 kostiumas „OPIUM NO.2“)

12 pav. Fotosesija. Vizualumas: grafinės audinių raštų spekuliacijos (6 kostiumas „OPIUM NO.2“)

13 pav. Fotosesija. Vizualumas: grafinės audinių raštų spekuliacijos (7 kostiumas „YUCATAN“)

14 pav. Fotosesija. Vizualumas: grafinės audinių raštų spekuliacijos (7 kostiumas „YUCATAN“)

15 pav. Fotosesija. Vizualumas: grafinės audinių raštų spekuliacijos (8 kostiumas „PELĖDA“)

16 pav. Fotosesija. Vizualumas: grafinės audinių raštų spekuliacijos (8 kostiumas „PELĖDA“)

IŠVADOS

Apibendrinus probleminėje, teorinėje, tiriamojoje, bei projektinėje dalyse išdėstytą medžiagą, galima daryti tokias išvadas:

1. Reivo mada atsiradimo ir kūrimosi laikotarpiu buvo priešprieša dizainerių kūrybai. Tačiau šiuolaikiniame kontekste, chaoso pilname pasaulyje – tai tapo nauja, nesuderinamo derinimo banga. Reivo kultūra, jos raida ir įtaka kostiumo siluetui, tiek atsiradimo laikotarpiu, tiek šiandieną nėra tiek plačiai nagrinėjama. Šiuo metu, apžvelgiant naktinio gyvenimo niuansus, didesnis dėmesys sutelkiamas į muzikinę sceną bei negatyvius reivo kultūros padarinius.

2. Nagrinėjant istorinį kontekstą tampa akivaizdu, kad reivo subkultūra atsiradimo laikotarpiu buvo itin plačiai paplitusi ir aiškų bruožą turinti – jau galima teigti – kultūra, turinti savo aiškius principus, muzikos žanrus, tam tikrą vartotojų tipažą, būdingus elementus ir, žinoma, kostiumą. Rotuojant ir grįžtant tendencijoms, šiuolaikinėje madoje galima pastebėti vis daugiau reivo kultūros bruožų bei grįžtančius pačios subkultūros bruožus ir drabužių siluetus – šiuo atveju kaip naujos kultūros, vyraujančios ir iš naujo besiformuojančios šiandien. Tą įrodo atlikta interviu analizė, kurioje didžioji dalis respondentų teigia, kad reivo kultūra, nors ir įgavusi naują pavidalą, tačiau vis dar egzistuoja ir yra išlikę pradiniai subkultūriniai bruožai.

3. Nagrinėjant reivo kultūrą Lietuvoje ir aptarus sociologės Kristinos Šliavaitės darbą, daroma prielaida, kad reivo kultūrą Lietuvoje propaguoti pradėta dar ankščiau, nei rašoma spaudoje, kadangi pati kultūra atsirado Londone jau apie 1950-uosius metus.

4. Atlikus interviu metodo analizę pastebėta, kad nors informantai tarpusavyje tiek amžiau aspektu tiek asmenimi labai skirtingi, vyrauja bendros tendencijos reivo tematika. Pastebimi bendriniai apibūdinimai, nuomonė, bei požiūris į alternatyvios muzikos scenos sklaidą Lietuvoje. Reivo kultūra kaip tikra kultūra šią dieną neegzistuoja, tačiau grįžtant 90-ųjų stilistikai, grįžta ir reivo tendencija, kuri apibūdina ne tik aprangos elementus, tačiau ir pirminį reivo kultūros principą. Galima daryti prielaidą, kad šiuo metu kuriasi tam tikra muzikos scena ir socialinė kultūra, kuri dar neturi savo pavadinimo, todėl dėl matomų sutampančių bruožų naudojama reivo sąvoka. Kadangi tendencijos kartojasi ir grįžta, respondentų teigimu reivo mada turi du niuansus: arba tai apranga, neturinti griežtų apibrėžimų (vadovaujamasi laisvės ir saviraiškos logika), arba pastebimas aiškus aprangos kodas. Teigiama ir tikima, kad reivo kultūros aplinka yra tokia, kurioje dažniausiai pasireiškia meniško pobūdžio žmonės – kitaip tariant, šioje kultūroje galima pastebėti drąsesnių, laisvesnių, kūrybiškesnių žmonių bei stiliaus sprendimų.

5. Nustatant vartotojo profilį matoma, kad vartotojas yra labai įvairus ir skirstyti į griežtas ribas nereikėtų. Vartotojo profilis nurodo ir patvirtina, kad statusas ar amžius neturi įtakos alternatyvai prijaučiančam vartotojui.

6. Muzika reivo kultūrai yra itin svarbus rodiklis, todėl matoma akivaizdi atskirtis tarp nekokybiškos ir kokybiškos muzikos, kuri diktuoja tam tikras taisykles tiek mados industrijai, tiek kultūrai, socialiniam gyvenimui. Tą įrodo tiek analizuotas K. Šliavaitės straipsnis, tiek šiandieninių reivo tendencijų apžvalga. Pastebėta, kad atsiranda priešprieša tarp *alternatyviosios (pogrindžio) ir komercinės (žiniasklaidos)* reivo kultūros. Reivo mada ir dabar yra apibėžiama kaip fiktyvi, nekasdieniška, laužanti standartus, tačiau naujais, iki šiol neatrastais, šiuolaikiniais būdais. Spartėjant kokybės paklausai tiek mados, tiek muzikos industrijoje, matoma akivaizdi atskirtis tarp komercinės ir alternatyvios muzikos, kuri diktuoja tam tikras taisykles tiek mados industrijai, tiek kultūrai, socialiniam gyvenimui. Tad esant kokybiškai elektroninei, *techno, house,* alternatyviai muzikos scenai, matoma naujai interpretuojama ir kuriama reivo mada.

7. Taip pat reivo kultūroje dominuoja aprangos dėvėjimo poreikiai. Aprangos pagalba žmogus tenkina aukštesniuosius savo poreikius – t.y. saviraiškos, savirealizacijos ir pan. Todėl apranga tampa svarbia suvokiant kitą žmogų ir gali būti puiki priemonė, kai reikia diagnozuoti tam tikrus asmenybių dalykus. Atsiranda nauja priešprieša „Dressing up“ ir „dressing down“ principas – tai įvaizdžio formavimo būdai, kuomet specialiai siekiama rengtis atitinkamai geriau ar blogiau, nei pagal esamą realų socialinį statusą. Pirminis reivo aprangos tikslas buvo sukilti prieš diktuojamą dizainerių madą ir sukelti maištą rengiantis neypatingo silueto beformiais drabužiais, tačiau per trumpą laikotarpį tai virto dar vienu mados šou, grįžtančiu į diktuojamą madą nuo kurios ir buvo bėgama.

8. Nepaisant šio natūralaus kultūros vystymosi, itin reikšmingą įtaką kultūrai turėjo plačiai vartojamas narkotikas ekstazi bei kiti psichodelikai. Nors šis narkotikas yra nelegalus ir provokuojantis asocialų elgesį, tačiau naktiniame gyvenime itin toleruojamas ir besivystanti pogrindžio muzikinė scena įkvėpė radikalų įprastos klubo mados pasikeitimą. Reaguodami į itin sparčiai augantį kultūrinį judėjimą, to meto ir šiuolaikinių dizainerių kolekcijose vis dažniau pastebima reivo kultūros mados bruožų, interpretacijų, ar net visa kolekcija yra dedikuota atgaivinti ar pabrėžti kultūrą. Kiekvieno dizainerio kuriančio reivo tema kolekcijoje matoma, kad šio bruožo laikomasi. Tai yra vienas iš pagrindinių rodiklių, aiškiai nurodantis nagrinėjamą ir pristatomą interpretacijos tašką.

9. Pagal dominuojančius figūrą išryškinančius ir atskleidžiančius drabužių siluetus, galima teigti, kad dominuoja elegantiško (kelnės) + sportinio (palaidinės) + kasdienio (palaidinės, kelnės) stiliaus mišinys. Pagal vyraujančius siluetus vyrų aprangoje, pastebima, kad išsiskiria kasdieninio (marškinėliai, stilizuotos kelnės) + elegantiško stiliaus (marškiniai) + dalykinio stiliaus (klasikinės kelnės ir jų

interpretacijos) + uniforminių stilių (sportinis stilius, kareiviškas, *combat,* s*afari)* mišinys. Taip pat rytietiški etno stiliaus motyvai ir etno miksas (lotynų, afro, japoniškas). Nagrinėjant būdingą spalvyną, pastebėta, kad spalvos išsiskiria į dvi kategorijas – tai šiltos ir šaltos spalvos. Dominuoja audinių ir faktūrų kontrastai, tačiau taip pat yra ir niuanso principo derinių. Taip pat kontrastai ir niuansai reivo aprangoje maišomi tarpusavyje, sukuriant naują, išvestinį derinį. Atliktame tyrime pastebėta, kad aprangoje dominuoja ir audinių marginimo įvairovė, kuri pasireiškia įvairiais raštais, spalvomis ir jų mišiniais.

10. Atlikti tyrimai įrodo, kad reivo kultūroje vyrauja itin didelė laisvė ir yra daug erdvės intepretuoti, tai leidžia praktinėje dalyje rinktis daug įvairių siluetų ir audinių. Todėl praktinėje projekto dalyje nupręsta atgaivinti tiek originalaus pirminio reivo simbolius, tiek kurti interpretaciją, koks yra ir gali būti reivas šiandien. Atsižvelgus į tai, bei remiantis asmeniniu požiūriu, praktinis projektas išsiskiria į dvi dalis: tai originalaus reivo simbolikos naudojimas drabužio dekoravime ir šiuolaikinio reivo vizualizacijų perkėlimas ant drabužio (audinio), pasinaudojant skaitmeninės spaudos galimybėmis.

11. Pagal turimus duomenis bei remiantis reivo kultūros poreikiu šiandienos madoje, galima patvirtinti hipotezę, kad nors reivo kultūra ir neegzistuoja kaip reali subkultūra, tačiau egzistuoja kultūros bruožai ir esti gan ryški tendencija, kuri pagal turimus rodiklius prognozuojama kaip atgimstanti ir kylanti bei naujus šiuolaikiškus pavidalus įgaunti kultūra.. Galima daryti prielaidą, kad šiuo metu kuriasi tam tikra muzikos scena ir socialinė kultūra, kuri dar neturi savo pavadinimo, todėl naudojama reivo sąvoka dėl esamų panašių bruožų. Reivo kultūros aprangoje vyrauja stilių ir įvaizdžių maišymas, siekiant sukurti harmoningus, alternatyvią madą atitinkančius įvaizdžius. Šiuolaikinis reivo kostiumas ne tik funkcionalus ar patogus, tačiau tai jau jungiama su visuotinės mados tendencijomis. Šiandieninis reivas yra naujas išvestinis junginys turintis pradinio reivo bruožus. Reivo mada kaip ir vidinė kultūra sparčiai vystosi, tačiau pradinis pagrindas išlaikomas.

12. Reivas yra ne tik kultūra ar daugelio traktuojama kaip subkultūra. Tai yra ir fizinio ir emocinio ryšio sudėtingas darinys. Šiuo metu reivo grįžimas pabrėžiamas per emocijas – kaip metafora pabrėžti pakopoms ir nuosmukiams, su kuriais jauni žmonės susidurė norėdami puoselėti ir išlaikyti šią kultūrą. Todėl tai dažnai pasireiškia per būdingą simboliką ar nuotraukas. Toks atgimimas rodo, kad tam tikra visuomenė ar judėjimas šiais laikais yra stiprus darinys, stipresnis nei buvo ankstesniais laikais. Bet ir egzistuoja visuomenės susvetimėjimas, nes vėl kuriamasi į mažas atskiras bendruomenes.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Boehm, Omri. *90S RAVE CULTURE & ACID HOUSE: THE BEGINNING OF THE REVOLUTION*. Technostation.tv, 2016. [žiūrėta 2018-02-26].
2. Bogdanov, Vladimir, *ALL MUSIC GUIDE TO ELECTRONICA: THE DEFINITIVE GUIDE TO ELECTRONIC MUSIC*, Milwaukee, WI: Backbeat Books, 4 leidimas, 2001, 600 p.
3. Cheeseman-fu, Phil. *THE HISTORY OF HOUSE.* DJ Magazine, 2013. [žiūrėta 2018-03-02].
4. Collins, Matthew, *RAVE ON: GLOBAL ADVENTURES IN ELECTRONIC DANCE MUSIC*, Serpent's Tail; 2018, 384 p.
5. Evans, Helen. *OUT OF SIGHT, OUT OF MIND: AN ANALYSIS of RAVE CULTURE*, N.p., 10 Sept. 1992. Web. [žiūrėta 2018-02-26].
6. Fritz, Jimmi. *Rave Culture: AN INSIDER'S OVERVIEW*. Smallfry Press: 1999, 288 p. Knowles, R. Cynthia. A CLOSER LOOK AT CLUB DRUGS AND RAVE CULTURE. Red House Pr: 2001, 117p.
7. Giannini, A.J. Miller, *N.S. VOLATILES*. New York: Marcel Dekker, 1999, 396 p.
8. Graham, Barbara; Anouti, Caline, *PROMOTING FASHION*. Laurence King Publishing: 2018, 224 p.
9. Reynolds, Simon, ENERGY FLASH*: A JOURNEY THROUGH RAVE MUSIC AND DANCE CULTURE,* Soft Skull Press: 2012, 512 p.
10. Reynolds, Simon. *GENERATION ECSTASY: INTO THE WORLD OF TECHNO AND RAVE CULTURE*. Little Brown & Co: 1998, 454 p.
11. Simms, Sara. *HISTORY OF THE RAVE SCENE: HOW DJS BUILT MODERN DANCE MUSIC*. „Djtechtools“, 2013. [žiūrėta 2018-02-26].
12. Šliavaitė, Kristina. REIVO KULTŪROS YPATUMAI LIETUVOJE. (APIE „TIKRUOSIUS“ IR „NETIKRUOSIUS“ REIVERIUS). žurnalai.vu.lt: Vilnius, 1999 [Žiūrėta: 2018-03-20]

SANTRAUKA

Skirmantė Jaryginaitė: „Klubinės reivo kultūros kostiumas XX a. pab. – XXI a. mados kontekste“, santrauka.

Pirmame skyriuje bendrai apžvelgiama reivo kultūros raida ir istorija, nagrinėjama literatūra ir aptariami bendriniai reivo kultūros bruožai ir reikšminės sąvokos, tolimesnėje darbo eigoje objektyviai vertinant reivo kultūros raidą ir norint atpažinti esminius kultūros bruožų pagrindus. Nagrinėjant reivo kultūrą kaip subkultūrą, svarbu aptarti esminius sundaros elementus. Viena iš svarbiausių kultūros sudedamųjų dalių yra muzika, todėl šiame skyriuje aprašoma nagrinėta šiai kultūrai būdinga elektroninė muzika, būdingi žanrai ir sąsaja su pačia kultūra. Taip pat šiame skyriuje aptariama žalingų medžiagų vartojimo įtaka tiek kultūrai, tiek būdingo kostiumo raidai.

Kaip ir kiekviena kultūra ar subkultūra, reivas istoriškai turėjo piko metą ir nuosmukį, todėl toliau aprašomas taip vadinamas „Post-rave“ laikotarpis. Tai laiko tarpas tarp kultūros atsiradimo pradžios ir šių laikų. Svarbu aptarti pereinamąjį laikotarpį, norint išsiaiškinti, kokia situacija yra šiuo metu, tad žinant kultūros nuosmūkio priežastis ir nuoseklią eigą, galima numatyti šiai dienai išlikusius bruožus, bei prognozuoti ateities perspekyvas.

Išnagrinėjus istorinius aspektus ir būdingus bruožus globaliai, svarbu panagrinėti ir reivo kultūros ištakas Lietuvoje, todėl glaustai aprašomas sociologės Kristinos Šliavaitės straipsnis darbe „Socialinė ir kultūrinė antropologija“, vykdytas 1998m. Taip pat vykdomas naujas interviu. Vykdant pusiau struktūruotą (išklausinėjamąjį) interviu su Lietuvos reivo kultūros atstovais ir mėgėjais, siekiama nustatyti ir išanalizuoti šiuolaikinei reivo kultūrai būdingus principus ir tendencijas. Interviu atliekamas pasitelkus kelis subkultūrinio statuso kriterijus: kalbinami diskžokėjai, vartotojai ir kiti kūrėjai.

Tolimesniame poskyryje atlikta būdingo kliento profilio analizė. Pastebima, kad vartotojo profilis šiuo atveju yra labai įvairus ir skirstyti į griežtas ribas nereikėtų. Šis vartotojo profilis nurodo ir patvirtina, kad statusas ar amžius neturi įtakos alternatyvai prijaučiamam vartotojui.

Antrame skyriuje plačiau gilinamasi į reivo kultūrai būdingą madą. Todėl aptariami būdingi kostiumui bruožai bendrai, išskiriami keli pagrindiniai aspektai. Pagrindžiama praėjusiame skyriuje iškelta priešprieša: komercinė ir ne komercinė mada. Taip pat išskirti „dressing up“ ir „dressing down“ principai, kuomet rengiamasi geriau arba atitinkamai blogiau, nei pagal esantį realų socialinį statusą.

Nagrinėjant reivo madą, itin svarbu ištirti kultūros įtakos populiarumą kūrėjų tarpe, todėl tolimesniame poskyryje aptariami pagrindiniai dizaineriai, kūrę reivo tematika. Šiuo atveju vėlgi išsiskiria dvi minėtos priepriešos: komercinė ir ne komercinė mada.

Siekiant nustatyti šiuolaikines vyraujančias tendencijas reivo kultūroje, šiame skyriuje taip pat nuspręsta atlikti šiuolaikinės reivo kultūros mados analizę. Analizės tikslas - fiksuoti, tirti ir suklasifikuoti reivo kultūroje dominuojančius siluetus, vyraujančius aprangos elementus, simboliką bei audinių faktūras ir būdingą spalvyną.

Atlikta analizė fiksuojant realius vartotojus būdingose vietose ir renginiuose. Fotografavimo būdu buvo renkama informacija, kuri vėliau susisteminta ir išskirta kategorijomis. Siekiant tolimesniame kūrybiniame darbe išskirti naujai kuriamus drabužių siluetus – reikalingas išsamus tyrimas rūšiuojant esamus siluetus. Taip pat, buvo analizuojamos ir sisteminamos aprangos faktūros, audiniai ir išskirtas būdingas spalvynas.

Atlikus įvairius bandymus ir remiantis asmeniniu požiūriu, trečiame skyriuje glaustai aprašoma kūrybinio darbo koncepcija, susiteminami atlikti tyrimai ir analizės, kurių pagalba kūrybinis projektas pasidalina į dvi dalis: tai originalaus reivo simbolikos naudojimas drabužio dekoravime ir šiuolaikinio reivo vizualizacijų perkėlimas ant drabužio (audinio), pasinaudojant skaitmeninės spaudos galimybėmis. Taip pat, nuosekliai išdėstoma ir aprašoma kolekcija, išpildomi drabužių siluetai ir drabužių komplektai, audinių, spalvų ir raštų pasirinkimai.

Atsiranda prielaida, kad šiuo metu kuriasi tam tikra muzikos scena ir socialinė kultūra, kuri dar neturi savo pavadinimo, todėl naudojama reivo sąvoka dėl esamų panašių bruožų. Reivo kultūros aprangoje vyrauja stilių ir įvaizdžių maišymas, siekiant sukurti harmoningus, alternatyvią madą atitinkančius įvaizdžius. Šiuolaikinis reivo kostiumas ne tik funkcionalus ar patogus, tačiau tai jau jungiama su visuotinės mados tendencijomis. Šiandieninis reivas yra naujas išvestinis junginys turintis pradinio reivo bruožus. Reivo mada kaip ir vidinė kultūra sparčiai vystosi, tačiau pradinis pagrindas išlaikomas.

SUMMARY

Skirmantė Jaryginaitė: „Club Rave culture costume in the context of the late 20th and early 21st century fashion“, summary.

The first chapter gives a general overview of the development and history of the rave culture, examines the literature and discusses the general features of rave culture and the notion of meaningfulness in the further work process by objectively evaluating the development of the culture of rave and recognizing the essential foundations of cultural features. When discussing rave culture as a subculture, it is important to discuss the essential elements of coercion. Music is one of the most important components of culture, so this chapter describes the electronical music that is characteristic of this culture, its characteristic genres and the link with culture itself. This section also discusses the impact of the use of harmful substances both on culture and on the development of a typical costume.

Like every culture or subculture, rave historically had a peak time and a recession, so the post-rave period is described below. It is the time between the beginning of culture and nowadays. It is important to discuss the transition period to find out what the current situation is, so knowing the causes of the cultural downturn and the consistent course of action, we can predict the features that remain today, and predict the future perspective.

After analyzing historical aspects and characteristic features globally, it is important to analyze and reveal the origins of culture in Lithuania, therefore the article of sociologist Kristina Šliavaitė in the work “Social and Cultural Anthropology” was briefly described. There is also a new interview. In a semi-structured (interviewed) interview with Lithuanian Rave culture representatives and amateurs, the aim is to identify and analyze the principles and trends specific to contemporary rave culture. Interviews are conducted using a number of sub-cultural status criteria: dj’s, goers and other creators.

The following section analyzes the profile of a typical client. It is noticeable that the profile of the user in this case is very diverse and should not be divided into strict limits. This user profile indicates and confirms that the status or age does not affect the alternate user.

The second chapter explores the rave-specific fashion. Therefore, the common features of the costume are discussed in general, and some key aspects are distinguished. The contradiction raised in the previous section is based on commercial and non-commercial fashion. The principles of dressing up and dressing down are also highlighted when dressing better or worse than the actual social status.

When examining rave fashion, it is very important to investigate the popularity of culture among the creators, so the next section discusses the main designers who created the rave theme. In this case, again, the two aforesaid are distinguished: commercial and non-commercial fashion.

In order to identify the current prevailing trends in rave culture, this chapter also decided to conduct a contemporary rave culture fashion analysis. The purpose of the analysis is to capture, investigate and classify the silhouettes that dominate in the rave culture, the prevailing items of clothing, the symbolism and the textures of fabrics and the characteristic color.

Following a variety of tests, and based on personal approach, the third chapter briefly describes the concept of creative work, researches and analyzes that make the creative project split into two: the use of the original rave symbol in garment decoration and the transfer of contemporary rave visualizations to the garment (fabric), using digital printing opportunities. Also, the collection, the silhouettes of clothing and clothing sets, the selection of fabrics, colors and patterns are arranged and described consistently.

There is a presumption that there is currently a certain musical scene and a social culture that does not yet have its own name, so the concept of rave is used for similar features. Rave's cultural outfit is dominated by mixing styles and images to create harmonious, alternative fashion images. The modern rave costume is not only functional or comfortable, but it is already combined with global fashion trends. Today's rave is a new derivative with original rave features. Rave's fashion, like the inner culture, is developing rapidly, but the original foundation is maintained.

PRIEDAI

1. Priedas Nr. 1 – Anketinės apklausos analizė;
2. Priedas Nr. 2 – Šiuolaikinės reivo kultūros mados tyrimas ir analizė Lietuvoje;
3. Priedas Nr. 3 – Interviu;
4. Priedas Nr. 4 – Žalingų įpročių paplitimas ir jų įtaka reivo kutūroje;
5. Priedas Nr. 5 – Reivo kultūros mada;
6. Priedas Nr. 6 – Literatūros šaltinų analizė.

PRIEDAS NR. 1 - ANKETINĖS APKLAUSOS ANALIZĖ

Temos aktualumas. XXI a. Antrojo dešimtmečio laikotarpiu itin didelis dėmesys skiriamas elektroninei, pogrindžio muzikos kultūrai. Tačiau, kartu besiformuojant ir muzikos scenai, formuojasi ir šiai sričiai būdinga mada. Patebimi išnykusių subkultūrų bruožai ir būdingi mados elementai, turintys užuominą į reivo kultūrą, susiformavusią XXa. pabaigoje. Reivo kultūra, išnykusi kartu su subkultūromis, paliko būdingus bruožus ir kostiumo elementus, kurie šią dieną augant poreikiui kyla į paviršių.

Problema. Klubinė reivo kultūra, jos raida ir įtaka kostiumo siluetui, tiek atsiradimo laikotarpiu tiek šiandieną nėra pakankamai plačiai išnagrinėta. Šiuo metu, nagrinėjant naktinio gyvenimo niuansus, didesnis dėmesys sutelkiamas į muzikinę sceną, bei negatyvius klubinės kultūros padarinius. Tačiau, svarbu atkreipti dėmesį į šios kultūros mados ritmą ir ištakas kostiumo istorijoje, kurios lėmė evoliuciją formuojant tiek požiūrį į klubinę reivo kultūrą, tiek naujo kostiumo ir jo siluetų atsiradimą.

Matoma besiformuojanti trečia reivo kultūros banga, kuri su savimi pradeda ir absoliučią reivo mados evoliuciją, atsirandant naujiems siluetams, bei būdingoms detalėms.

Apklausos tikslas:

Nustatyti nagrinėjamo meninio tyrimo temos aktualumą.

Uždaviniai:

1. Nustatyti ir sugrupuoti reivo kultūros mados tendencijas ir paplitimą Lietuvoje.
2. Sugrupuoti būdingas šios mados bruožus elementus.

Magistro darbo tema:

Klubinės reivo kultūros kostiumas XX a. Pab. – XXI a. mados kontekste

Apklausos objektas: sujungti su imtimi

Vilniaus miesto gyventojai, kurie lankosi reivo pobūdžio renginiuose.

Apklausos metodas:

Anoniminė anketinė apklausa internete: www.apklausa.lt.

Dalyvių imtis:

Apklausoje dalyvavo 61 respondentas, kaip manoma propaguojantis reivo kultūra, bei lankosi ar yra lankęsis tokio pobudžio renginiuose.

Anketinės apklausos analizė

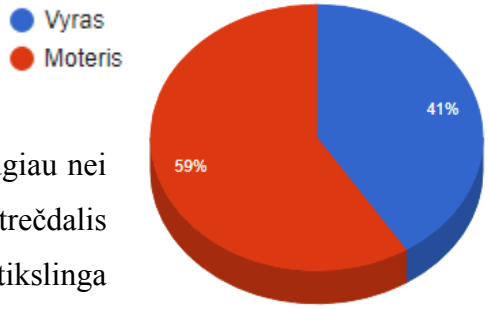
Klausimynas buvo sudarytas remiantis asmeninėmis įžvalgomis, bei iškeliant svarbiausius klausimus, norint išsiaiškinti visuomenės požiūrį į egzistuojančią kultūra, bei jai būdingas tendencijas.

Klausimyne buvo pateikti 2 demografinai klausimai: amžius, lytis. 5 klausimai, nustatyti žinioms apie reivo kultūrą ir jai būdingas vietas. 5 klausimai orientuoti į šiai kultūrai būdingą madą ir tendencijas.

1. Lytis

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Vyras	25	41.0%
Moteris	36	59.0%

1 lent. Respondentų pasiskirstymas pagal lytį.

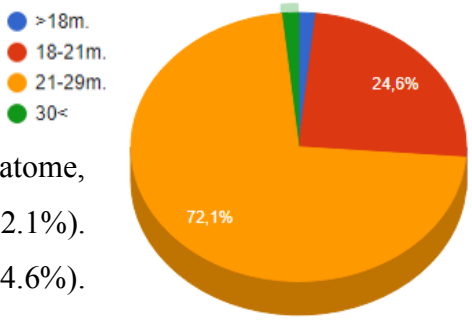
1 pav. Grafinis respondentų pasiskirstymas pagal lytį.

Iš 1 paveiksle pateiktos diagramos ir lentelės matome, kad daugiau nei pusė respondentų yra moteriškos lyties (59%). Daugiau nei trečdalis atsakiusiųjų yra vyrai (41%). Kadangi rodikliai panašus, tikslinga atsižvelgti į abiejų lyčių nuomones.

2. Amžius

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
>18m.	1	1.6%
18-21m.	15	24.6%
21-29m.	44	72.1%
30<	1	1.6%

2 lent. Respondentų pasiskirstymas pagal amžių.

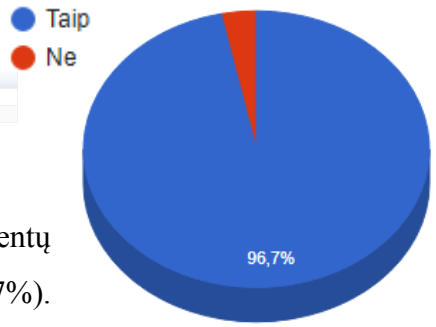
2 pav. Grafinis respondentų pasiskirstymas pagal amžių

Iš skritulinės 2 paveiksle pateiktos diagramos ir lentelės šalia, matome, kad daugiausiai apklaustųjų yra tarp 21-29 metų amžiaus (72.1%). Ketvirtadalis atsakiusiųjų užima 19-21 metų amžiaus grupę. (24.6%). Tik du respondentai priklauso kitų amžiaus grupių kategorijoms (po 1.6%). Galima teigti, kad tikslinė auditorija pasiekta, kadangi reivo kultūra pradėjo formuotis jau gerokai ankščiau, tad reikalingi respondentai spėje apsilankyti ne viename tokio pobūdžio renginyje.

3. Grafinis respondentų pasiskirstymas pagal reivo sąvokos atpažinimą (3 pav.) ir lentelė.

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Taip	59	96.7%
Ne	2	3.3%

3 lent. Respondentų pasiskirstymas pagal reivo sąvokos atpažinimą.

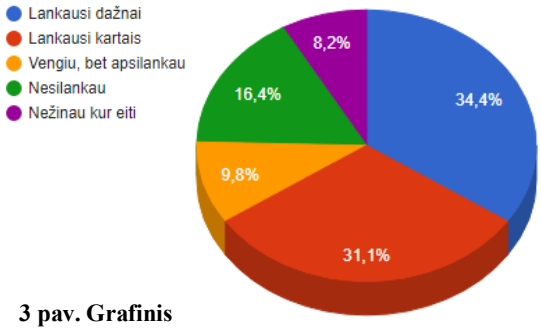
3 pav. Grafinis respondentų pasiskirstymas pagal reivo sąvokos atpažinimą.

Žiūrint į diagramą ir lentelę matome, kad didžioji respondentų dauguma yra susipažinusi su reivo sąvoka ir žino, kas tai yra (96.7%). Tik du respondentai atsakė, kad nežino kas tai (3.3%). Sprendžiant pagal šį rodiklį, galima teigti, kad duomenys pateikti apklausos atsakymuose yra tinkami jais galima remtis ir naudoti, norint ištirti šios kultūros tendencijas.

4. Grafinis respondentų pasiskirstymas pagal lankymasi reivo pobūdžio renginiuose ir klubuose (4 pav.) ir lentelė žemiau.

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Lankausi dažnai	21	34.4%
Lankausi kartais	19	31.1%
Vengiu, bet apsilankau	6	9.8%
Nesilankau	10	16.4%
Nežinau kur eiti	5	8.2%

4 lent. Respondentų pasiskirstymas pagal lankymasi reivo pobūdžio renginiuose ir klubuose.

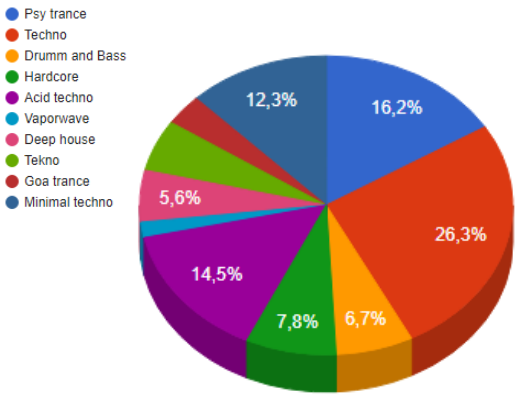
3 pav. Grafinis pagal lankymasi reivo pobūdžio renginiuose ir klubuose.

Iš diagramos ir lentelės rodiklių matome, kad didžioji dauguma respondentų lankosi dažnai (34.4%) ir lankosi kartais (31.1%). Mažiau nei trečdalis nesilanko (16.4%), bei vengia (9.8%) ir nežino kur eiti (8.2%). Remiantis šiais rodikliais, matoma, kad didžioji duguma suinteresuotųjų lankosi tokio pobudžio renginiuose ir jiems tai yra aktualu.

5. Grafinis respondentų pasiskirstymas pagal muzikos žanrų asociacijas (5 pav.) ir lentelė.

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Psy trance	29	16.2%
Techno	47	26.3%
Drumm and Bass	12	6.7%
Hardcore	14	7.8%
Acid techno	26	14.5%
Vaporwave	3	1.7%
Deep house	10	5.6%
Tekno	10	5.6%
Goa trance	6	3.4%
Minimal techno	22	12.3%

5 lent. Respondentų pasiskirstymas pagal muzikos žanrų asociacijas.

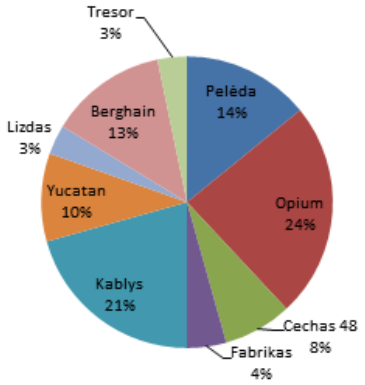
5 pav. Grafinis respondentų pasiskirstymas pagal muzikos žanrų asociacijas.

Iš diagramos ir lentelės rodiklių matome, kad didžiajai respondentų daugumai reivas asocijuojasi su „techno“ muzikos žanru (26.3%). Kiti didesni rodikliai rodo, kad asociacijos taip pat kyla ir apie „psy trance“ (16.2%), „acid techno“ (14.5%) ir „minimal techno“. Likę muzikos žanrai ne visai priklauso reivo kultūrai, tad matoma ir iš respondentų atsakymų. Tačiau iš dalies atsakymų, galima teigti ir tai, kad mažuma respondentų ne itin suvokia, kurie žanrai priskiriami reivo kultūrai – „drumm n bass“ (6.7%).

6. Grafinis respondentų pasiskirstymas pagal reivo klubų suvokimą Lietuvoje ir užsienyje (6 pav.) ir lentelė.

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Pelėda	13	14%
Opium	22	24%
Cechas 48	7	8%
Fabrikas	4	4%
Kablys	19	21%
Yucatan	9	10%
Lizdas	3	3%
Berghain	12	13%
Tresor	3	3%

6 lent. Respondentų pasiskirstymas pagal reivo klubų suvokimą Lietuvoje ir užsienyje.

6 pav. Grafinis respondentų pasiskirstymas pagal reivo klubų suvokimą Lietuvoje ir užsienyje.

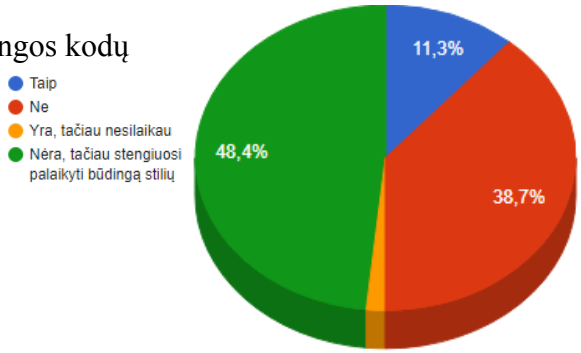
Iš diagramos ir lentelės rodiklių matome, kad didžioji dauguma respondentų reivo klubą Lietuvoje laiko „Opium“ (24%). Taip pat antroji dalis respondentų tokiu laiko ir „Kablį“ (21%). Trečdalis respondentų priskiria ir „Pelėdą“ (14%), „Berghain“ (13%) užsienyje, „Yucatan“ (10%). Kiek mažiau respondentų pasirinko „Lizdą“ (3%), „Cechas 48“ (8%), „Fabriką“ (4%), bei „Tresor“ (3%) užsienyje. Tačiau matome, kad respondentai atpažįsta reivo pobūdžio vietas.

Sprendžiant pagal šį rodiklį, galima teigti, kad duomenys pateikti apklausos atsakymuose yra tinkami jais remtis ir naudoti, norint ištirti šios kultūros tendencijas.

7. Grafinis nuomonės paskirstymas lankomų vietų aprangos kodų egzistavimui. (7 pav.) ir lentelė.

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Taip	7	11.3%
Ne	24	38.7%
Yra, tačiau nesilaikau	1	1.6%
Nėra, tačiau stengiuosi palaikyti būdingą stilių	30	48.4%

3 lent. Respondentų nuomonės paskirstymas lankomų vietų aprangos kodų egzistavimui.

7 pav. Grafinis respondentų nuomonės paskirstymas lankomų vietų aprangos kodų egzistavimui.

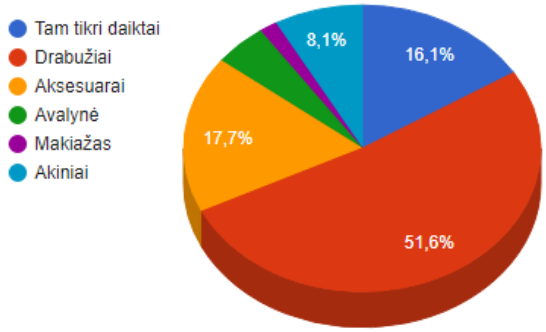
Iš diagramos ir lentelės rodiklių matome, kad didžioji respondentų dalis teigia, kad aprangos kodo nėra, tačiau stengiamasi palaikyti tai vietai būdingą stilių (48.8%). Tačiau gana didelė dalis atsakė, kad

aprangos kodo nėra (38.7%). Mažesnė respondentų dalis pritaria, kad aprangos kodas egzistuoja (11.3%). Sprendžiant pagal respondentų atsakymus, didžioji dalis mano, kad aprangos kodo nėra, tačiau jie visvien jo laikosi, tad galima daryti prielaidą, kad klubinė apranga yra aktuali.

8. Grafinis respondentų pasiskirstymas pagal jiems svarbiausius reivo mados elementus (8 pav.) ir lentelė žemiau.

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Tam tikri daiktai	10	16.1%
Drabužiai	32	51.6%
Aksesuarai	11	17.7%
Avalynė	3	4.8%
Makiažas	1	1.6%
Akiniai	5	8.1%

8 lent. Respondentų pasiskirstymas pagal jiems svarbiausius reivo mados elementus.

8 pav. Grafinis respondentų pasiskirstymas pagal jiems svarbiausius reivo mados elementus.

Iš diagramos ir lentelės rodiklių matome, kad didžioji dauguma respondentų svarbiausiais elementais priskiria drabužius (51.6%). Beveik ketvirtadaliui atsakiusiųjų didelę svarbą teikia aksesuarai (17.7%) bei tam tikri daiktai (16.1%). Svarba teikiama ir atskirai išskirtiems akiniams (8.1%). Ne tiek priskiriami yra avalynė (4.8%), bei makiažas (1.6%). Remiantis šiais rodikliais, matoma, kad didžioji duguma suinteresuotųjų pagrindinį elementą išskiria drabužį, bei tam tikras detales. Galima teigti, kad drabužio svarba yra stipriausia.

9. Grafinis respondentų pasiskirstymas pagal tam tikrų element reikalingumą : šviečianti atributika, spalvoti aksesuarai, blizgios ir šviečiančios detalės? (8 pav.) ir lentelė žemiau.

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Taip	12	19.4%
Ne	23	37.1%
Taip, naudojant saikingai	27	43.5%

9 lent. Respondentų pasiskirstymas pagal tam tikrų element svarbą

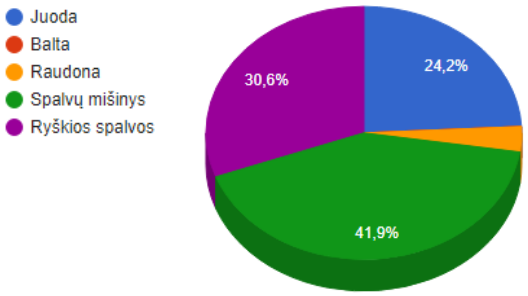
9 pav. Grafinis respondentų pasiskirstymas pagal tam tikrų element svarbą.

Iš diagramos ir lentelės rodiklių matome, kad didžioji dauguma respondentų sutinka su pateiktų elementų vartojimu, tačiau saikingai (43.5%). Tačiau kita didžioji dalis atsakiusiųjų sako, kad ne (37.1%), mažesnė respondentų dalis sutinka su išvardintų elementų vartojimu (19.4%). Didžiajai daliai sutinkant su pateiktų elementų vartojimu, galima teigti, kad šiuos rodiklius galima vertinti objektyviai.

10. Respondentų pasiskirstymas pagal jų manymu reivo kultūroje dominuojančių spalvų aspektą (10 pav.) ir lentelė.

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Juoda	15	24.2%
Balta	0	0.0%
Raudona	2	3.2%
Spalvų mišinys	26	41.9%
Ryškios spalvos	19	30.6%

10 lent. Respondentų pasiskirstymas pagal būdingas spalvas

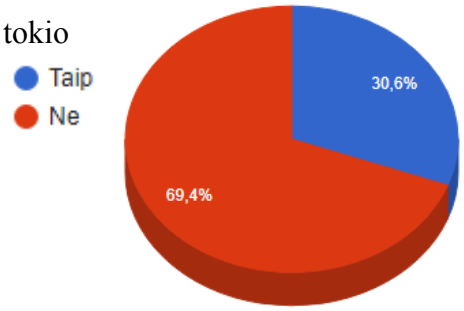
10 pav. Grafinis respondentų pasiskirstymas pagal būdingas spalvas

Iš skritulinės 10 paveiksle pateiktos diagramos ir lentelės šalia, matome, kad daugumai apklaustųjų reivas asocijuojasi su spalvų mišiniu (41.9%). Trečdaliui respondentų svarbios ryškios spalvos (30.6%). Taip pat, daugumai atsakiusiųjų dominuojanti spalva yra juoda (24.2%). Tik du respondentai teigia, kad dominuoja raudona spalva (3.2%). Galima teigti, kad tikslinė auditorija pasiekta, kadangi reivo kultūra yra tiek vienspalvė, tiek gali būti ir ryškių spalvų mišinys.

11. Grafinis respondentų pasiskirstymas išreiškiant norą išsiskirti tokio pobudžio renginiuose ir klubuose. (11 pav.) ir lentelė.

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Taip	19	30.6%
Ne	43	69.4%

11 lent. Respondentų nuomonės paskirstymas norui išsiskirti.

7 pav. Grafinis respondentų nuomonės paskirstymas norui išsiskirti.

Iš diagramos ir lentelės rodiklių matome, kad didžioji respondentų dalis teigia, kad reivo pobūdži orenginiuse išsiskirti nesiekia (69.4%). Tačiau trečdalis atsakiusiųjų teigia, kad išsiskirti nori (30.6%). Nors didžioji dauguma išsiskirti nesiekia, tačiau yra ir norinčiųjų. Tad galima daryti prielaidą, kad tikslinė auditorija visvien yra, nepaisant jos skaičiaus.

IŠVADOS

Atlikus analizę, pagal turimus demografinius rodiklius paaiškėjo, kad reivo kultūra šiai dienai domisi daugiau moterys (59%) nei vyrai (41%). Amžiaus aspektu, galima teigti, kad nors lyties rodiklis daugiausiai apklaustųjų yra moterys, tačiau tikslinė amžiaus auditorija pasiekta ir lytis tam neturi įtakos, respondentų amžius dominuoja tarp 21-29 metų amžiaus (72.1%). Galima teigti, kad tikslinė auditorija pasiekta, kadangi reivo kultūra pradėjo formuotis jau gerokai ankščiau, tad reikalingi respondentai spėje apsilankyti ne viename tokio pobūdžio renginyje.

Siekiant respondentą įvesti į kontekstą, pateiktas klausimas apie reivo sąvoką. Ir akivaizdu, kad didžioji respondentų dauguma yra susipažinusi su reivo sąvoka ir žino, kas tai yra (96.7%). Tik du respondentai atsakė, kad nežino kas tai (3.3%). Sprendžiant pagal šį rodiklį, galima teigti, kad duomenys pateikti apklausos atsakymuose yra tinkami jais galima remtis ir naudoti, norint ištirti šios kultūros tendencijas.

Iš diagramos ir lentelės rodiklių matome, kad didžioji dauguma respondentų lankosi dažnai (34.4%) ir lankosi kartais (31.1%). Mažiau nei trečdalis nesilanko (16.4%), bei vengia (9.8%) ir nežino kur eiti (8.2%). Remiantis šiais rodikliais, matoma, kad didžioji duguma suinteresuotųjų lankosi tokio pobudžio renginiuose ir jiems tai yra aktualu.

Norint įsitikinti, kad atsakymai šia tema yra objektyvūs, svarbu išsiaiškinti ne tik respondento santykį su reivo sąvoka, tačiau ir tam būdingais muzikos žanrais. Pastebėta, kad didžiajai respondentų daugumai reivas asocijuojasi su „techno“ muzikos žanru (26.3%). Kiti didesni rodikliai rodo, kad asociacijos taip pat kyla ir apie „psy trance“ (16.2%), „acid techno“ (14.5%) ir „minimal techno“. Likę muzikos žanrai ne visai priklauso reivo kultūrai, tad matoma ir iš respondentų atsakymų. Tačiau iš dalies atsakymų, galima teigti ir tai, kad mažuma respondentų ne itin suvokia, kurie žanrai priskiriami reivo kultūrai – „drumm n bass“ (6.7%).

Iš pateiktų rodiklių matome, kad didžioji dauguma respondentų reivo klubą Lietuvoje laiko „Opium“ (24%). Taip pat antroji dalis respondentų tokiu laiko ir „Kablį“ (21%). Trečdalis respondentų priskiria ir „Pelėdą“ (14%), „Berghain“ (13%) užsienyje, „Yucatan“ (10%). Kiek mažiau respondentų pasirinko „Lizdą“ (3%), „Cechas 48“ (8%), „Fabriką“ (4%), bei „Tresor“ (3%) užsienyje. Tačiau matome, kad respondentai atpažįsta reivo pobūdžio vietas.

Aprangos ir aprangos kodų aspektu, didžioji respondentų dalis teigia, kad aprangos kodo nėra, tačiau stengiamasi palaikyti tai vietai būdingą stilių (48.8%). Tačiau gana didelė dalis atsakė, kad aprangos kodo nėra (38.7%). Mažesnė respondentų dalis pritaria, kad aprangos kodas egzistuoja (11.3%). Sprendžiant pagal respondentų atsakymus, didžioji dalis mano, kad aprangos kodo nėra, tačiau jie visvien jo laikosi, tad galima daryti prielaidą, kad klubinė apranga yra aktuali. Taip pat matoma, kad didžioji duguma suinteresuotųjų pagrindinį elementą išskiria drabužį, bei tam tikras detales,tad drabužio svarba yra stipriausia.

Didžioji dauguma respondentų sutinka su ryškių elementų vartojimu reivo kultūroje, tačiau saikingai (43.5%). Tačiau kita didžioji dalis atsakiusiųjų sako, kad ne (37.1%), mažesnė respondentų dalis sutinka su išvardintų elementų vartojimu (19.4%). Didžiajai daliai sutinkant su pateiktų elementų vartojimu, galima teigti, kad šiuos rodiklius galima vertinti objektyviai.

Taip pat, daugumai apklaustųjų reivas asocijuojasi su spalvų mišiniu (41.9%). Trečdaliui respondentų svarbios ryškios spalvos (30.6%). Taip pat, daugumai atsakiusiųjų dominuojanti spalva yra juoda (24.2%). Tik du respondentai teigia, kad dominuoja raudona spalva (3.2%). Tad tikslinė auditorija pasiekta, kadangi reivo kultūra yra tiek vienspalvė, tiek gali būti ir ryškių spalvų mišinys.

Nors didžioji dauguma tokio pobūdžio renginiuose išsiskirti nesiekia, tačiau yra ir norinčiųjų. Tad galima daryti prielaidą, kad tikslinė auditorija visvien yra, nepaisant jos skaičiaus.

PRIEDAS NR. 2 - ŠIUOLAIKINĖS REIVO KULTŪROS MADOS TYRIMAS IR ANALIZĖ LIETUVOJE

Tyrimo tikslas

Fiksuoti, tirti ir suklasifikuoti reivo kultūroje dominuojančius siluetus, vyraujančius aprangos elementus, simboliką bei audinių faktūras ir būdingą spalvyną.

Uždaviniai:

1. Taikant fotografijos metodą, fiksuoti vartotojų aprangą Lietuvos klubuose, kuriuose vyrauja reivo kultūra.

2. Atrinkus galutines nuotraukas suklasifkuoti į kategorijas:

- Drabužių siluetai;
- Aprangos detalės:
- Naudojami simboliai aprangoje;
- Audinių faktūros;
- Būdingas spalvynas.

3. Suklasifikavus gautas nuotraukas ir sugrupavus siluetus – aprašyti būdingus bruožus.

Tyrimo eiga:

Siekiant objektyviai nustatyti reivo kultūros mados tendencijas Lietuvoje, buvo atlikta analizė fiksuojant realius vartotojus būdingose vietose ir renginiuose. Fotografavimo būdu buvo renkama informacija, kuri vėliau susisteminta ir išskirta kategorijomis. Siekiant tolimesniame kūrybiniame darbe išskirti naujai kuriamus drabužių siluetus – reikalingas išsamus tyrimas rūšiuojant esamus siluetus. Taip pat, buvo analizuojamos ir sisteminamos aprangos faktūros, audiniai ir išskirtas būdingas spalvynas.

Priemonės:

Informacija renkama naudojant “Canon sure shot” juostinį, 35mm. objektyvo fotoaparatą. Taip pat nuotraukoms naudojamos dviejų tipų spalvotos foto juostelės – “Kodak 200” ir “Fujifilm 200”.

DRABUŽIŲ SILUETAI

1. Masyvumo akcentai

Atlikus tyrimą Lietuvoje, pastebėta, kad dažniausiai dominuoja viršutiniai/lauko drabužiai. Matoma, kad siluetai dažnai atitinka 90-ųjų metų stilistiką. Tai yra pūstos rankovės, trumpas švarko ilgis, „bomber“

striukės tipo detalės (apykaklė, rankogaliai.), „oversize“ tipo švarkai. Tokio tipo švarkai dažniau būna dviejų tipų: 1) Vienspalviai ir neutralūs; 2) Įvairesnių faktūrų ir raštų.

- *Bliuzonas.* – švarkas, sutrauktas ties juosmeniu, dažnai primenantis uniforminį švarką.
- *„Mūšio striukė“* – švarkas, kuris dažniau naudotas baikerių subklultūroje, turintis atitinkamą simboliką, dažnai odinis su įvairiais siuvinėjimais.
- *„Eisenhower“* striukė arba *„Ike“* striukė - tai liemens ilgio striukė arba bluzonas, sukurtas JAV kariuomenei vėlesniuose Antrojo pasaulinio karo etapuose. Turintis reguliuojamą juosmens dalį, kišenes krutinės srityje, bei pečių diržus.
- *„Bomber“* striukė.

Pagal dominuojančių masyvių švarkų siluetus, teigiama, kad atsiranda *Military* stilistika.

2. Prigludęs siluetas

Moteriškos palaidinės ne itin išskirtinio silueto. Kelių tipų palaidinės, dažniau trumpos, trumpomis rankovėmis, arba berankovės, korsetinio tipo palaidinės. Pasitaiko prailgintų palaidinių ir tiesaus silueto bliuzonų. Moteriškos kelnės dažniausiai siauri juodos spalvos džinsai ar kelnės prailgintu liemeniu, išryškinantys figūrą. Pasitaiko ir odos audinio kelnių, tačiau jau įvairesnių spalvų.

- *“T-shirt” – “Unisex”* tipo medvilniniai marškinėliai pavadinti T marškinėliais dėl savo formos. Su trumpomis rankovėmis ar ¾ rankovėmis.
- *“Tank top”* – berankoviai marškinėliai su petnešėlėmis. Dažniausiai naudojami kaip apatiniai marškinėliai po marškiniais.
- *“Crop top”* – trumpinti marškinėliai, trumpomis rankovėmis ar be jų, apnuoginantys pilvo sritį.
- Palaidinė aukštu kaklu - Prigludusi palaidinė su apvalia ir aukšta apykakle, dažnai berankovė.
- Siauri džinsai – dažniausiai juodos spalvos džinso ar maišyto audinio siaurėjančios kelnės aukštu liemeniu, prigludusios prie kūno. Dažnai interpretacija sukurtų džinsinių kelnių Jacob W. Davis kartu su Levi Strauss & Co. 1871m.
- Aukšto liemens klasikinės kelnės – kelnės aukštu liemeniu, maždaug 8 cm. aukščio virš klubų, kulkšnių ilgio, su kantu ir kilpomis diržui, prigludusios ar laisvesnės.

Pagal dominuojančius figūrą išryškinančius ir atskleidžiančius drabužių siluetus, galima teigti, kad dominuoja elegantiško(kelnės)+ sportinio(palaidinės)+ kasdienio(palaidinės, kelnės) stiliaus mišinys.

3. Stilių ir siluetų maišymas

Vyriški marškinėliai dažniausiai būna vienspalviai, trumpomis rankovėmis, tiek įprasto ilgio tiek prailginti. Dažnai pastebimi marškiniai, marginti įvairesniai raštais, trumpomis rankovėmis. Vyriškos kelnės dažniausiai tiesaus ar siaurėjančio silueto džinsai tamsesnių spalvų. Pasitaiko „cargo“ tipo kelnių taip pat tamsių. Įvairesnių spalvų ir raštų vyriškos kelnės dažniausiai būna sportinės vintažinės.

- *„T-shirt“ – „Unisex“* tipo medvilniniai marškinėliai pavadinti T marškinėliais dėl savo formos. Su trumpomis rankovėmis ar ¾ rankovėmis. Taip pat prailginti, pasitaiko su išskirtiniu siluetu ar marginimais.
- *„Dress shirt“* marškiniai ilgomis rankovėmis, apykakle bei sagų užsegimu priekyje.
- *„Guayabera“* – lengvo audinio atviro kaklo Kubietiško ar meksikietiško stiliaus marškiniai su dvejomis krūtinės kišenėmis bei su dvejomis kišenėmis klubų srityje, dažnai su trumpomis rankovėmis ir tropinių augalų raštais ar ryškesnėmis spalvomis.
- Polo marškinėliai – marškinėliai T formos tačiau su apykakle ir keliomis sagomis po ja.
- Tunika – laisvo kritimo drabužis dėvimas tiek vyrų tiek moterų, trumpomis rankovėmis ir kelių sagų užsegimu tiek apykakle arba iškirptė be sagų.
- Džinsai – dažniausiai juodos spalvos džinso ar maišyto audinio siaurėjančios kelnės, prigludusios prie kūno arba platesnės. Dažnai interpretacija sukurtų džinsinių kelnių Jacob W. Davis kartu su Levi Strauss & Co. 1871m.
- Klasikinės kelnės – kelnės žemo liemens, iki kulkšnių ilgio, su kantu ir kilpomis diržui, prigludusios ar laisvesnės.
- Stilizuotos “cargo” tipo kelnės – kelnės kartais vadinamos “mūšio kelnės” pagal originalią paskirtį kariuomenėje. Tai laisvo kritimo kelnės su daug kišenių, kurtos aktyviai veiklai lauke. Dažnai stilizuojamos pritaikant sportinio stiliaus elementus (elastinio audinio apačia, raišteliai liemens ar klubų srityje ir t.t..) taip pat ir „cargo“ šortai.
- Vintažinės sportinės kelnės – tai trikotažinės sportinės, laisvo kritimo, dažnai plačios kelnės su raišteliais liemens ar klubų srityje, elastine juostele liemens/klubų srityje ir apačioje. Dažniausiai įvairesnių spalvų ir marginimų.

Pagal vyraujančius siluetus vyrų aprangoje, pastebima, kad išsiskiria kasdieninio (marškinėliai, stilizuotos kelnės) + elegantiško stiliaus (marškiniai) + dalykinio stiliaus (klasikinės kelnės ir jų interpretacijos) + uniforminių stilių (sportinis stilius, kareiviškas, *“combat”, “safari”)* mišinys. Taip pat rytietiški etno stiliaus motyvai ir etno miksas (lotynų, afro, japoniškas).

Analizuojant tamsios – juodos spalvos drabužių tendencijas pastebėta, kad dominuoja viršutiniai/lauko drabužiai. Matoma, kad siluetai dažnai atitinka 90-ųjų metų stilistiką. Dažnai tai švarko

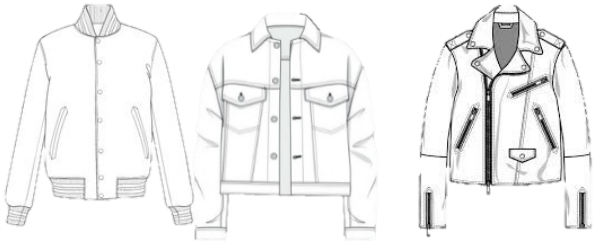
tipo trumpos ar *„bomber“* stilistikos striukės su funkcionalumo bruožais – daug kišenių, plonesnis audinys. Dominuoja džinso audinys, oda arba odos imitacija. Tiesaus silueto lauko drabužiai taip pat pasižymi funkcionalumu – atsiranda kišenės, dažnai vidinės, taip pat gobtuvas.

Toliau matoma, kad kiti viršutiniai drabužiai daugiau klasikinių siluetų – bliuzonas su gobtuvu ir kišenėmis, paprastas bliuzonas ilgomis rankovėmis ar marškinėliai trumpomis. Vyriški marškinėliai dažniausiai būna vienspalviai, trumpomis rankovėmis, tiek įprasto ilgio tiek prailginti.

Sijonų siluetuose galima pamatyti dominuojančia varpelio formą, arba minimalią asimetriją, dažnai tai būna mini sijonas. Kelnės prigludusios, siaurėjančios į apačią, aukšto liemens. Taip pat galima pastebėti juodą/tamsų džinsą, odą ar jos imitaciją. (Žr.1,2,3 ir 4 pav.)

1 pav. Viršutinių lauko drabužių tech. Br.

Trumpa „bomber“, „denim“ „biker“ tipo striukė/švarkas.

2 pav. Viršutinių lauko drabužių tech. Br.

Megstinis su gobtuvu ir be, klasikiniai marškinėliai trumpomis rankovėmis.

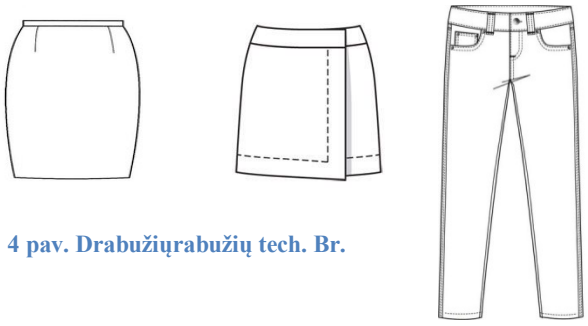

Tiesaus silueto lietpaltis/striukė

3 pav. Viršutinių lauko drabužių siluetų tech. Br.

A formos sijonas/asimetriškas sijonas. Vyriški tiesaus silueto džinsai/kelnės.

4 pav. Drabužiųrabužių tech. Br.

Nagrinėjant spalvų ir raštų įvairove pasižyminčią aprangą, pastebėta, kad tokioje aprangoje dominuoja daugiau siluetų, drabužio forma sudėtingesnė. Moteriškos palaidinės pasitaiko kelių siluetų – liemens ilgio marškinėliai ¾ rankovėmis, trumpi marškinėliai be rankovių, „naktinių“ tipo palaidinė su petnešėlėmis, bei tiesaus silueto dažnai prailginti marškinėliai trumpomis rankovėmis (žr. 5 pav.).

Švarkai ir striukės tiek vyriški tiek moteriški daugiau įvairesnių spalvų ir raštų.Vis dažniau viršutinis drabužis atlieka aksesuaro funkciją, atsiranda netikėtos formos, įvairus marginimas, ryškios detalės ir elementai. Taip pat pūstesnės rankovės, daugiau kišenių, diržų ir užsegimų (žr. 6 pav.). Taip pat itin ryškiai dominuoja prailginto ir tiesaus silueto paltai/lietlapčiai/kimono/striukė. Dažnai šie drabužiai būna padidinti/beformiai/ masyvūs (žr. 7 pav.).

Moteriškos kelnės dažniausiai siaurėjančios į apačią, juodos spalvos džinsai ar kelnės prailgintu liemeniu. Pasitaiko ir odos ar imitacijos kelnių, tačiau įvairesnių spalvų. Vyriškos kelnės dažniausiai tiesaus ar siaurėjančio silueto džinsai tamsesnių spalvų. Pasitaiko taip pat tamsių „cargo“ tipo kelnių. Įvairesnių spalvų ir raštų vyriškos kelnės dažniausiai būna sportinės vintažinės ar su daugiau detalių (žr. 8 pav.).

Vyriški marškinėliai daugiau vienspalviai, trumpomis rankovėmis, tiek įprasto ilgio tiek prailginti. Pastebimi marškiniai, marginti ir įvairesniais raštais ar dekoruoti užrašais, trumpomis rankovėmis (žr. 10 pav.).

Trumpi marškinėliai – trumpomis rankovėmis, be, „naktinių“ tipo palaidinė, prailginti.

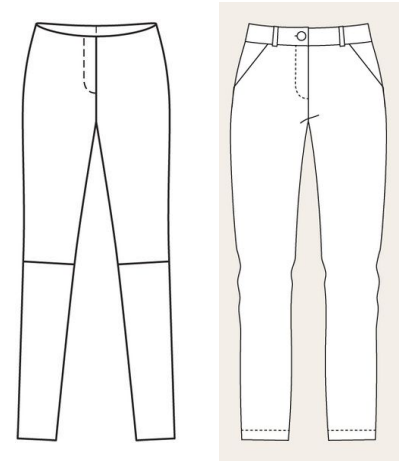
5 pav. Viršutinių drabužių tech. Br.

Trumpas švarkas/ 90‘s.
Funkcionalumas, daug kišenių, dažnai pūstos rankovės ar kitos dalys.

6 pav. Viršutinių lauko drabužių tech. Br.

Siaurėjantys džinsai, odinės kelnės, aukštas liemuo.

7 pav. Kelnių tech. Br.

Prailginta striukė/paltas/kimono.

8 pav. Viršutinių lauko drabužių tech. Br.

IŠVADOS

Vyrauja itin ryškus stilių maišymas. Tarp jų dažniausiai pasitaikantys – uniforminis stilius ir jo atmainos („combat“, kareiviškas, sportinis, džinsinis). Taip pat vyrauja baziniai stiliai (kasdienis + kasdienis stilizuotas). Elegantiškas stilius (marškiniai) + dalykinio stiliaus (klasikinės kelnės ir jų interpretacijos). Vis dažniau viršutinis drabužis atlieka aksesuaro funkciją, atsiranda netikėtos formos, įvairus marginimas, ryškios detalės ir elementai. Taip pat itin ryškiai dominuoja prailginto ir tiesaus silueto paltai/lietlapčiai/kimono/striukė. Dažnai šie drabužiai būna padidinti/beformiai/ masyvūs. Prie kurių atsiranda ir etno grupės stilių (japoniškas, rytietiškas, lotynų ir kt.)

BŪDINGAS SPALVYNAS

Šiltos

11 pav. Šiltos spalvos

Šaltos

12 pav. Šaltos spalvos

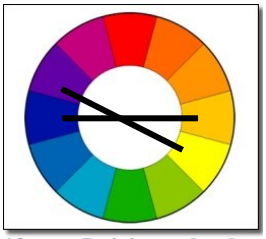
Nagrinėjant būdingą spalvyną pastebėta, kad spalvos išsiskiria į dvi kategorijas – tai šiltos (Žr. 11pav.) ir šaltos spalvos. (Žr 12 pav.) Taip pat šias kategorijas dar galima suskirstyti į subkategorijas – tai grynos, gilios, prigesintos ir pastelinės spalvos. Tačiau spalvos kinta ir prie tam tikro apšvietimo. Tvirti žemės tonai, vešlios ryškios spalvos žaismingas bet struktūrizuotas nukrypimas nuo mums būdingų rudens spalvų. Mėlynos tonai atstovauja pastovumą, pilki – suteikia stabilumo jausmą, raudoni – pasitikėjimas ir šiluma, karštas rytų tonas ir garstyčių oranžinis – įneša egzotikos.

Atliekant tyrimą, pastebėti keli spalvų derinimo principai. Analizuota remiantis Spalvų, raštų ir faktūrų analizės tyrimu iš asmeninio archyvo. [23]

Vienspalvis derinimas: tai drabužių junginys, kuris susideda naudojant tą pačią spalvą, ar jos atspalvius derinant kartu. Fiksuojant klubų lankytojus Lietuvoje, pastebėta, kad toks derinimo principas taikomas derinant juodą spalvą bei jos atspalvius.

[23] Jaryginaitė Skirmantė, „Spalvų, formų ir faktūrų derinimo būdai ir kompozicijos Principai Aprangoje“, 2016

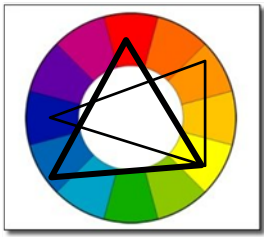
Dviejų spalvų harmoningas ir kontrastingas derinimas:

Tai harmoningi ir kontrastingi spalvų derinimo principai, kuomet derinamos priešais esančios spalvų rate nurodytos spalvos ar jų atspalviai. Gali būti kelios variacijos. Pagrindinės spalvos: mėlyna ir ruda (harmoningas) arba violetinė/mėlyna ir geltona (kontrastingas) ir t.t.– sudaro harmoniją arba kontrastą.(Žr. 13 pav.) Derinį papildo achromatinės spalvos, tai gali būti tokios detalės kaip diržas/dirželis, kita aprangos detalė ar avalynė.

13 pav. Dviejų spalvų harmoningas derinimas.

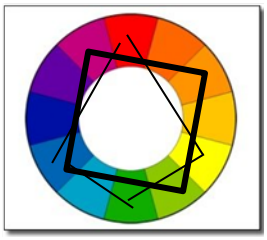
Trijų spalvų harmoningas ir kontrastingas derinimas:

Tai harmoningi ir kontrastingi spalvų derinimo principai, kuomet jau derinamos trys spalvų rate esančios spalvos trikampio metodu. Trikampis gali suktis ir spalvų deriniai nuolat keistis. Harmoningame derinyje atsiranda raudonos, geltonos ir mėlynos spalvų derinys. Kontrastingame trikampis virsta į dvi vienodas ir vieną skirtingą kraštinę, tuomet pagal nuotraukų analizę galime matyti, kad atsiranda geltonos, žalios ir mėlynos derinys.(Žr. 14 pav.)

14 pav. Trijų spalvų harmoningas ir kontrastingas derinimas

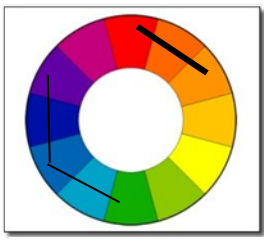
Keturių spalvų harmoningas ir kontrastingas derinimas:

Tai harmoningi ir kontrastingi jau keturių spalvų derinimo principai, kuomet tarpusavyje derinamos keturios spalvos. Harmoningame derinyje spalvos keičiasi taisyklingo kvadrato formoje. Šiuo atveju pastebėtos spalvos: violetinė/rožinė + geltona/ruda + žalia + mėlyna. Kontrastingo derinio forma jau keičiasi, atsiranda pora gretinamų spalvų: geltona + žalia + mėlyna + raudona. (Žr. 15 pav.)

15 pav. Keturių spalvų harmoningas ir kontrastingas derinimas

Dviejų, trijų ir keturių spalvų sugretintas derinimas:

Taip pat pastebėtas ir sugretinto spalvų derinimo principas dviejų, trijų ir keturių spalvų mišiniuose. Tai derinimo būdas, kuomet derinamos spalvos yra ne šalia, tačiau gretimos per vieną spalvą. Dviejų: geltona + raudona, trijų: violetinė + mėlyna + žalia, keturių: kuomet prie trijų prisideda dar viena sugretinta spalva, pvz raudona. (Žr 16 pav.)

16 pav. Sugretintas derinimas

Audiniai ir faktūros

Nagrinėtoje aprangoje dominuoja audinių ir faktūrų kontrastai, tačiau taip pat yra ir niuanso principo derinių. Taip pat kontrastai ir niuansai reivo aprangoje maišomi tarpusavyje, sukuriant naują išvestinį derinį.

Kontrasto atvejai:

Skirtingų faktūrų audiniai, švelnus blizgus palaidinės audinys kontrastuoja su sunkesnės medžiagos kelnėmis bei lakiniais/odiniais batais ar atvirkščiai.

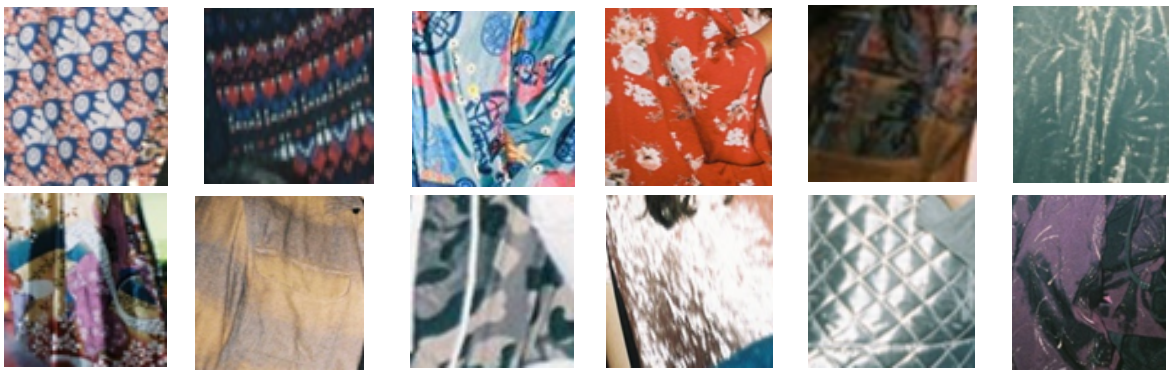
Skirtingų faktūrų audiniai, aksomo medžiagos suknelė/palaidinė/marškiniai, kimono, su išsiuvinėjimais. Lengvo, slidaus, plataus apatinio drabužio audinys kontrastuoja su sunkaus audinio ar odos virštutiniu drabužiu.

Niuanso atvejai:

Sluoksniuotas slidus audinys sukuria niuansą su kitais sluoksniuotais drabužiais. Tačiau bendras derinys kontrastas – kontrastuoja sluoksniuotas slidus audinys, bei odinio ar verstos odos paviršiaus triukė/švarkas, taip tap masyvaus pado ar sportinė avalynė.

Palaidinė ir kelnės yra lengvai krentančios medžiagos bei sudaro niuansą su laisvu švarkeliu.

AUDINIŲ MARGINIMAS:

17 pav. Audinių faktūrų ir marginimų atvejai.

DRABUŽIŲ SILUETŲ FOTOGRAFIJOS TAMSIOJE APRANGOJE

DRABUŽIŲ SILUETŲ FOTOGRAFIJOS TAMSIOJE APRANGOJE

DRABUŽIŲ SILUETŲ FOTOGRAFIJOS TAMSIOJE APRANGOJE

DRABUŽIŲ SILUETŲ FOTOGRAFIJOS TAMSIOJE APRANGOJE

DRABUŽIŲ SILUETŲ FOTOGRAFIJOS SPALVINGOJE APRANGOJE

DRABUŽIŲ SILUETŲ FOTOGRAFIJOS SPALVINGOJE APRANGOJE

DRABUŽIŲ SILUETŲ FOTOGRAFIJOS SPALVINGOJE APRANGOJE

DRABUŽIŲ SILUETŲ FOTOGRAFIJOS SPALVINGOJE APRANGOJE

DRABUŽIŲ SILUETŲ FOTOGRAFIJOS SPALVINGOJE APRANGOJE

DRABUŽIŲ SILUETŲ FOTOGRAFIJOS SPALVINGOJE APRANGOJE

DRABUŽIŲ SILUETŲ FOTOGRAFIJOS SPALVINGOJE APRANGOJE

PRIEDAS NR. 3 - INTERVIU

Naujas interviu, kaip ir tyrinėtame minėtos sociologės K.Šliavaitės straipsnyje, atliekamas panašiu *"sniego kamuolio efekto"* principu, kai su informantais susipažįstama pagal apklaustųjų, šiuo atveju srities atstovų rekomendacijas. Nors nuo sociologės atlikto tyrimo iki šiame projekte atliekamo interviu praėjo jau 20 metų, pastebėta, kad tam tikros tendencijos nesikeičia. Pavyzdžiui, tarp apklaustųjų daugiau vyrauja vyriškos lyties atstovų dirbančių, ar propaguojančių šią subkultūrą. Sutinkant su pirminiu K.Šliavaitės teiginiu, šiuo metu taip pat pastebima, kad "*techno"*, alternatyvia muzika ir kultūra Lietuvoje daugiau domisi vaikinai, nors ir merginų skaičius per šį laikotarpį taip pat išaugo. Tačiau lytis neturi įtakos atliekamam tyrimui.

Tikslas

Vykdant pusiau struktūruotą (išklausinėjamąjį) interviu su Lietuvos reivo kultūros atstovais ir mėgėjais, nustatyti ir išanalizuoti šiuolaikinei reivo kultūrai būdingus principus ir tendencijas. Interviu atliekamas pasitelkus kelis subkultūrinio statuso kriterijus: kalbinami diskžokėjai, vartotojai ir kiti kūrėjai. Taip pat palyginus su K.Šliavaitės 1988m. atliktu interviu išskirti esminius skirtumus, kaip pakito kultūros tendencijos praėjus 20-čiai metų. Išnagrinėjus autorės K.Šliavaitės straipsnį, kuriame itin aiškiai išskirtos dvi šios kultūros rušys *(alternatyvi ir komercinė),* dėl asmeninio požiūrio nuspręsta gilintis ir nagrinėti alternatyviąją kultūros rušį. Atlikus interviu ir įvykdžius iškeltus uždavinius, tikimasi aktualią informaciją panaudoti tolimesniąjame tyriamajame be praktiniame darbe.

Uždaviniai

1. Išrinkti ir apklausti kultūrai būdingus respondentus.
2. Gautą interviu medžiagą išanalizuoti ir aptarti respondentų įžvalgas.
3. Remiantis asmeninėmis įžvalgomis, išskirti aktualius tyriamajam darbui aspektus ir pateikti santrauką.

Klausimų tipai – pamatiniai, aspekto, plėtojantys, tiriantys, paaiškinantys.

Klausimai:

Trumpai papasakokite, kaip esate susiję su šiandienine klubine kultūra?

1. Kas jūsų nuomone yra reivas*?*
2. Ar šiandien reivas dar vis egzistuoja? Ir kur tai matoma?
3. Ar laikote save reivo kultūros atstovu?

4. Ar galite išskirti kuo šiandieninis reivas skiriasi nuo pradinio?
5. Kaip manote, ko šioje kultūroje trūksta? O galbūt perspausta?
6. Ar atpažįstate kas yra reivo stilius/mada?
7. Ar galite išskirti kokius nors bendrinius mados bruožus?
8. Kokie jūsų manymu yra pagrindiniai reivo aprangos elementai šiandien?
9. Ar galite nupasakoti, kaip ankščiau rengdavotės į tokio pobudžio vakarėlius, kokie jūsų prioritetai?
10. Ko šiai madai šiandien trūksta? Arba per daug?
11. Ar galite atskirti „*komercinį ir alternatyvų"* reivą?
12. Ar sutinkate, kad reivo mada kartoja pati save ir šiuo metu pradiniai to bruožai grįžta?

Santrauka ir analizė

Vykdant interviu, informantai buvo pasirinkti pagal jų profesinės ir asmeninės veiklos pobūdį. Dažniau kalbinami žmonės, kurie vienaip ar kitaip susiję ne tik su reivo kultūra, tačiau dalyvauja ir domisi vakarėliais vykstančiais Lietuvoje. Tarp apklaustųjų vyravo diskžokėjai, alternatyvios muzikos kūrėjai, mėgėjai renginių organizatoriai ir kiti.

Nors informantai tarpusavyje tiek amžiau aspektu tiek asmenimi labai skirtingi, vyrauja bendros tendencijos reivo tematika. Pastebimi bendriniai apibūdinimai, nuomonė, bei požiūris į alternatyvios muzikos scenos sklaidą Lietuvoje.

1.

Justinas Mikulskis

Secretthirteen

Trumpai papasakokite, kaip esate susiję su šiandienine klubine kultūra?

J. Jo, geras klausimas. Tai paprasčiausiai esu Justinas Mikulskis. Kitiems žinomas kaip Secretthirteen - S13. Ankščiau buvau žinomas ir kitais psiaudonimais. Kaikurie mane vadina *Justinzon*, kiti *beatarchitect*, čia kalbu daug metų atgal, maždaug 12-15m. Nes į muzikos kūrimą įsitraukiau gan anksti, į tą vadinamą reivo kultūrą. Iš pradžiu nieks gal tuo metu net nevadino to reivo kultūra, vadino labiau *do it yourself* kultūra. Į ją įsitraukiau būdamas gal 10-11 metų, pradėdamas nuo kasečių perpardavimo ir pagrinde tai ir buvo reivas. Kasetės kurias aš gaudavau iš dėdės, kuris keliavo po Varšuvą tuo metu, iš senelio, kuris taip pat per komandiruotes važinėdavo. Taip pat senelis kokį gerą impactą davė, kad išmokė lituoti schemas ir panašius dalykus. Tai pradėjau taisyti *dj* pultus būdamas jau penktoje - šeštoje klasėje ir montuoti visokias lempas, kurios juda visaip pagal muziką.

Na, poto toliau sekė tokie įdomūs dalykai kaip *private party*, pagrinde jaunimėlio party, nes mano galva 90-ieji – 2000- ųjų metų pradžioje reivo kultūrą sudarė jaunimas ištiesų, bent jau mano akimis nebuvo pastovios vyresnės publikos. Tai pagrindą sudarė, jeigu labai įvairios stilių atšakos ir žmonės tarp nu net sakyčiau 12-os ir 18-os metų, kurie turbūt ir daugiausiai užkūrė šitą pirtį. Nors pati pradžia pas mane buvo gal toliau susijusi su tam tikra reivo atšaka, tai tokia kaip *breakcore'ai, spitcore'ai, drumnbass'ai, jungle'ai*, *garage'ai* visokie, tai *punk* dalykai ir panašiai. Na aš galbūt nekalbu apie *house* muziką, kurią visi yra linkę traktuoti kaip reivo fundamentą kažkokį, nes Lietuvoj mano akimis buvo visai kitokia situacija. Nors aišku, būdavo visokių vakarėlių, pasitaikydavo ir rimtų techno vakarėlių, vieną galiu pasakyti, Panevėžyje vykdavo kartais tokie vakarai (dabar bandau prisiminti kaip pati vieta vadinasi) amm.. žodžiu prie tokio prekybcentrio Raketa, vadinosi ji.. velnias žino kaip ji vadinosi, bet dažnai sugrodavo tenai būtent radio centro miksas laidų herojai Rimas Šapauskas ir Dj Saga, kurie tuo metu ištraukdavo tokių ištiesų plokščių, kurios buvo kažkas tai tokio ir kalbant apie tai ką jie tuo metu grojo, tai aš net ir dabar matau tam tikras refleksijas.

Vat kaip ir nesenai, aš dabar tiksliai negaliu pasakyt ar buvo ar bus kably jei neklystu *Horrosist*, gal ir ne kably, gal opiume. *Who knows* ištiesų. Tai reiškia Hororistas yra bičas ir atlikėjas iš Niujorko, kuris *nineties* gale padarė kažkokį tai bumą ir perversmą sumaišydamas EDM, techno kažkokį *dirty electronic* ir dabar jis tampa vėl aktualus, bet jau tuo metu dj Saga ir Rimas Šapauskas sukdavo jo plokštes ir kad ir tą patį legendinį gabalą *„One time in New york city"*. Tai ištiesų didelę įtaką padaręs kūrinys ir aš tuo metu atsimenu buvau pats keliolikos metų tai buvo kažkas tai *wow* ir teko laukti iki paryčių kol vyrukai baigs groti, kol aš galėsiu paklausti tiesiog ką aš girdėjau.

S. Na pakalbėjus apie priešistorę, toliau noriu paklausti ar dabar reivas dar vis egzistuoja?

J. Man ištiesų šiuo metų gan sudėtinga šitą dalyką įvardyti, nes paprastai sakant nebėra tiek laiko lankyti vakarėlius ar kita vertus išlaukti iki paryčių ir įvertinti tai kas vyksta, bet kita vertus kaip socialiai aktyvus žmogus tuo pačiu palaikydamas santykį su krūva didžėjų ir atlikėjų, mano galva kad reivas ištiesų dabar atgimsta, galbūt jis ne toksai koks jis buvo 90—ųjų, 2000-ųjų pradžioje, jis atgimsta kitoksai, aišku su šiuolaikinėm priemaišom, nes kūriniai maišosi biškį tarp epochų kaip sakant skirtingų, taip pat publika yra pakitusi.

Mano galva publika yra šiuo metu yra galbūt muzikaliai labiau išranki ir yra pasinaikinęs Lietuvoje toksai, kas buvo ankščiau, kai tarkime mes pamatydavom žmogų ir jeigu jis būdavo gotas tai būdavo gotas, jei jis būdavo metalistas tai metalistas jei jis būdavo reiveris jis buvo reiveris. Dabar šitas dalykas

yra sumišęs, tai mano galva reivo kultūra persidavė taip, sutinku į garsą, bet labiausiai parsidavė galbūt žmonių pasąmonėje, kažkaip tai vėl užaugo, kad čia nebūtinai galima reivą vertint kad jis atgimė, kad vakarėlių daugiau yra. Galima vertinti tai, kad ką žmonės klauso namuose, ką jie daugiausiai prasuka *soundcloud'uose* ir panašiai, kokio tipo garsus jie klauso, pagal tai. Nes pavyzdžiui dabar muzika labai grįžtantys dalykai: pavyzdžiui *hoover* garsai tokie vadinami, tai mano akimis jie yra reivo fundamentas tai suvokiant kad dabar muzika vyrauja, tai natūralu kad dabar tai visus paliečia, kokiam tu stiliuje bebūtum tai natūralu, kad reivas šiuo metu yra ateinančius turbūt dar du metus, kol jis pilnai išsisems, kol bus išieškoti visi seniausi geriausi kūriniai, tol jis egzistuos, jis dabar egzistuoja. Kas bus po to sunku pasakyt, tikri reiveriai išliks turbūt reiveiriais, kaikurie žmonės pasuks tendencijomis.

S. O ar tu gali per kurią nors prizmę laikyti save reivo kultūros atstovu? Vartotojas? Mėgėjas? Kūrėjas?

J. Jo jo aišku, aš turbūt laikyčiau iš visų pusių, net kitą vertus vertinant man nuo įkurto žurnalo S13. Kita vertus nors mes ten turim ir daug *post punk'o* postroko ir panašiai, kas yra *not related to reivas*, bet kitą vertus turim ir mixų, kurie su tuo susiję, tai aš tada galėčiau galbūt save ir įvertinti per paskutinius 10 metų,nes po biškį judinam šitą kultūrą ne iš eventų kurimo prasmės renginių, bet iš publikacijų prasmės, tai jeigu taip žiūrint laiką atmetus atgal - taip visiškai laikau, nes *do it yourself* principu Lietuvoje tiek Olandijoje tiek Suomijoje tiek ispanijoje organizavau ne vieną *do it yourself* reivą – taip galima įvardyti, kur muzika vyrauja nuo *super fast* iki kažkokio tai įdomesnio dalyko, galbūt ko žmonės ištiesų pasikrato ir gerai pasijaučia. Kita vertus daug darbavausi praeityje su kaip ir minėjau ankščiau kasečių, kompaktų perrašymais ir panašiai. Tai kita vertus padėdavau ieškoti lokacijų ir panašiai, tai jeigu šituos mano vat atliktus darbus galima susiet su reivu - tai aš tada esu reiveris.

S. Kaip manote, ko šioje kultūroje trūksta? O galbūt perspausta?

J. Jo, vienas pastebėjimas galbūt yra, *kad back in the days*, ką mes magtydavom tarkim UK, už atlanto tarkime, kad tai yra *lots of of drugs* ir panašiai ir kad reivo kultūra susieta su ekstaziu ir panašiais dalykais, tai galbūtn tai yra tiesa, bet Lietuvoje to iš mano perspektyvos ką aš mačiau per paskutinius 20 metų, to kažkaip nebuvo, nebuvo siejama narkotikai su reivo kultūra, reivas Lietuvoje buvo šiek tiek biškį fenomenas. Nes iš esmės mes ilgą laiką neturėjom prieigos prie tokių dalykų, prie alternatyvių ir kai įvyko tas sprogimas, kad mes visi turim kasetinį ir kompaktinį grotuvą, atsirado būtent tie kūriniai, kurie

galbūt vakaruose jau buvo prasisukę, o Lietuvoj jie sužibėjo realiai ir realiai su tokiu 5-10 metų *dealy'ium*.

Tai perspausta tame, kad galbūt dabar atgimęs reivas Lietuvoje mano akimis jau nebėra atsiejamas nuo svaiginančiu kažkokių tai medžiagu kaip sakant. Tai ir automatiškai gaunasi taip, kad yra reivas gerai tol kol vyksta, bet kai jis nebevyksta ir tarkim aš palieku vakarėlį ir baigiasi kažkokios tai medžiagos poveikis - aš vėlgi pradedu gyvent *regular* gyvenimą, pas mane dažniausiai player'iai (čia aš kalbu kito žmogaus perspektyva) kaip sakant neatsiras tų reivo kūrinių kuo aš šokau naktį. Tai iš dalies aš taip įvertinčiau – taip reivas atgimęs, suprantančių tą atgimimą na grubiai galim skaičiuot yra 10 procentų, 90 procentų yra vartotojai – tendencijos.

S. tai gerai dabar galbūt pereikime jau prie mados aspekto, kas man žinoma kiek aktualiau šiuo metu tai ar atpažįsti reivo stilių/madą?

J. Jo, visiškai atpažįstu ir kas man dabar yra įdomu – su mada man pačiam tenka nemažai susidurti.. Bet ką aš dabar pamatau, kad grįžta man labai patinkantys ir mane visalaik žavėję dalykai. Tarkime bliuzonai, kurie neturi sutraukto galo, o turi palaidą galą tarkim kaip pavyzdys, nes mano akimis tokio tipo bliuzonai apskritai buvo viso reivo sudedamoji dalis, *oversize'as* visiškai. Tai visi tie *oversize'o* dalykai, toliau kas įdomu darosi su tarkime apatiniu drabužiu tai, kad pavyzdžiui buvo išgyventos kelnės su kišenėm, buvo išgyventos *baggy* kelnės ir taip toliau. Dabar tai vėlgi grįžta – vėlgi *oversized* kelnės, kišenės, tokie tech dalykai, galbūt skaros ant veidų ant kaklų kas dabar pareina. Tai irgi buvo viena sudedamųjų reivo dalių, nes ta pati skara visalaik pasakydavo (*depends* kur ji yra):

Jeigu ji būdavo tarkim ant rankos – bent jau čia kalbu galbūt apie Panevėžio/Aukštaitijo dalį – jeigu ji būdavo ant rankos tai reiškia aš būsiu *heavy* šokėjas taip sakant, jeigu ji būdavo ant galvos – tai aš būsiu dar labiau *heavy* šokėjas, jei būdavo ant kaklo tai reiškia aš dar tik ruošiuosi kažkur tai atvykti.

Tai yra šitie dalykai. Tai kalbant dar apie kitas sudedamasias mados dalis – pastebiu tarp batų pavyzdžiui ypatingai tarp *skate shoes'ų,* nes dabar mes visi įpratę matyti *skate shoes'us* taip kaip gamina *vans'as*, bet tarkime *10 years ago* mes turėjome tokius panašius į *vans'us* tiktai su didesne platforma, tokius ištiersų *skate shoes'inius* batus, kurie visą laik tokie būdavo skirti prie *baggy* džinsų, kad jie nenukristų tiesiog ant žemės.

Kitas dalykas amm.., su kuo man visa laiką asocijuodavosi reivo kultūra Lietuvoje - tai riedučiai.. Beje turiu vat vieną pažįstamą, kuris užsiėma pardavimais riedučių tai jis man patikino beje nesenai, kad per paskutinius metus riedučių apskritai pardavimas yra išaugęs 300-400 procentų.

S. Nes grįžta 90-ųjų tendencijos?

J. Jo, tai aš manau kad išdalinai tai yra irgi susiję dalykai, tokie jungiantys elementai ir panašiai. Kitas dalykas, kad pavyzdžiui šiuo metu laikrodžius, rankų papuošalus ir panašiai keičia visai gražūs *DYI* papuošalai, kas iš esmės buvo reivo kultūroje labai priimta. Ir nereikėtų žiūrėti į draugystės apyrankę kaip į kažkokį paprastą dalyką, bet reiveriai Lietuvoj pavyzdžiui visą laik šituo dalykų dalindavosi ir jeigu tu turėdavai tarkim daug draugystės apyrankių, tai nereikšdavo kad tu esi kažkoks moksliukas, tai dažniausiai reikšdavo pagal spalvas kad tu jau esi reiveris. Tai galbūt net nuo šitos vietos poto išsivystė kultūra kiekvieną vasarą visiem, kurie varinėjo po festivalius susirinkti visus tuos rankos uždėjimus tai iš esmės, kad per dizaino prizmę tai grįžta. Tai čia galim kalbėt ir apie rūbų dizainą, galim kalbėt apie šukuosenas, išvaizdą, manieras ta prasme, tie dalykai grįžta. Visi atlenkti džinsai, spalvotos kojinės visiškai kurios nesiderina galbūt su tavo *outfit'u*. Tai man tai yra reivas.

S. Supratau. Tai galbūt dabar galėtum papasakoti kaip pats ankščiau rengdavaisi į tokius vakarėlius?

J. Mano draugelis dažydavo man plaukus su peroksidu rusy, tai aš dažniausiai pasistaydavau tokią ežiuko šukuoseną arba mini skiauterytę kaip sakant, arba du ragiukus priekyje. Toliau jo, visą laik nešiodavau kelių spalvų iš dviejų dalių sujungtą tokį bliuzoną, kuris visą laik būdavo nu palaidom rankovėm, be jokių gumų, visiškai *baggy*, kuris tęsdavosi iki kelių taip sakant. Aišku visą laiką trindavau savo *vision* tokios Amerikiečių firmos *skate shoes'us*, kuriuos žiauriai mėgau – jie buvo raudoni ir aš juos nežinau nešiojau 6 kokius metus, kol visiškai supurčiau realiai ir per tą laiką nenusipirkau jokios naujos batų poros, tiksliau – tėvai nenupirko.

Jo tai galbūt iš šitos perspektyvos ir visą laik turėdavau kelnes su kišenėm, ne kareivines, ne cargo - tikrai ne, tiesiog tokio nu kareivinio stiliaus realiai, kas mano galva atspindėdavo. Bet kita vertus mes tuo metu nelabai ir galėdavom rinktis. Kas pavyzdžiui aš atsimenu suvariau savo kelnes ir man reikėjo kažkokių tai irgi *baggy* naujų *kreizi* džinsų tai mano krikšto tėvas dirbo kalnapily ir jis buvo sandėlio darbuotojas ir žodžiu ką jis man davė - tai XXL dydžio tokias mėlynas darbines kelnes kominezon tipo. Tai aš paprašiau babos kad nukirptų tą kombinezono dalį/viršu, susiaurintų man liemenį, tada išsiuvinėtų

rave is cool, *rave 100 procent* žinai ant kelių, ant visur tokiais neoniniais siūlais ant mėlynos medžiagos, aš tada buvau labai patenkintas ir nu buvau žiauriai laimingas ta prasme, kad turiu tokį vat rūbą, kurio niekas vat kitas neturi.

S. O manai dabar trūksta tos ekstravagancijos ir tų visų spalvų, kitokių sprendimų?

J. Jo, šiaip trūksta, bet kita vertus turi norą daryt eksliuzyvą nu tai kita vertus tave visuomenė stumia, na ta prasme darytis kokybiškai, tai aš nematau turbūt dabartyje kad tu galėtum tarkim labai nebrangiai kažką labai tokio įdomaus užsidėti ištikrųjų, nes tau vistiek reikės investuot. Ankščiau – tai kai nebuvo tokios pasirinkimo ir tokios gausos.. nes pagrinde visa chebra viska pirkdavo turguj ar medžiagas ar panašiai, tai nežinau ar kaip net sunku įsivaizduoti, aš dabar senai mačiau vat kažką tokio apsirengusio vat kaip tai atrodytų in reality ta prasme. Gal žmonėm gėda, nes kita vertus sakau - mes gyvenam jau vartotojų visuomenėj, tai būti tikru reiveriu mano galva tai yra gan sudėtinga ta prasme.

S. Sutinku, mano nuomone tas reiveris tapo daugiau kaip įvaizdis o ne kaip realus kultūros atstovas.

J. Na čia toks aš sakyčiau – viskas persimeta į *attitude* ta prasme. Nu vat kaip tu *attitude'ini* viską, nes aš kaip ir sakau - dabar visos subkultūros yra taip susimaišiusios, kad ištiesų tiktai tavo *attitude*, o nebe tavo išvaizda, kur tu lankaisi, gali galbūt pasakyt kokiai galbūt subkultūrai tu labiau prijauti. Nes kita vertus yra viskas *fucked up* ir *mixed up* ta prasme tu gali nueiti į *69* vakarėlį ir pamatyti žymiai daugiau už tave darkerių, bet klausimas ar jų *attitude* yra toksai. Ta prasme *that's the point.*

S. Kaip ir jau buvai užsiminęs bet dar karta užklausiu. Ar sutinki kad reivo mada grįžta ir kartoja pati save?

J. Taip. Taip. Viskas ištiesų grįžta. Tik ta rotacija sakau, jeigu mes džiaugiamės kad jinai grįžta aš džiaugiuosi. Aš norėčiau kad ji ilgiau išliktų. Bet objektyviai žiūrint ir kritiškai, tai aš nemanau kad ji ilgai išliks čia. Pusantrų metų. Klausimas, nes kas yra žmonių kumyrai? Žmonių kumyrai ištiesų jiem pasako kuom jiem būti, kur jiem pakrypti, ko jiems ieškoti muzikiniuose horizontuose ir panašiai. Viskas priklausys nuo medijos, viskas priklausys nuo didžėjų – kiek jie laiko tai bandys išlaikyt, ką jie bandys su tuo padaryt ir panašiai. *Tai that's the point.*

2.

Gytis Dubauskas

Intakz

Trumpai papasakokite, kaip esate susijęs su šiandienine klubine kultūra?

G. Tai aš jau kokių 15-a metų didžėjauju. Ta tokia seniausia sąsaja su klubine kultūra. Nesakyčiau, kad aš ten kažkoks reiveris kokius 25-is metus. Betne, nes aš galbūt ir pradėjau tą savo jei galima pasakyti buvimą reivo kultūroje tai nuo to viso didžėjavimo faktiškai. Tada poto esu dar organizatorius renginių, kokių 10 metų, kably 6 metai. Na ir ką žinau, tos kitos veiklos, leblai tai klausimas kiek su reivo kultura susiję faktiškai. Tai va šitos.

S. Kas tavo nuomone yra reivas?

G. Tarkim yra tokia galima vadinti subkultūra, bet aš galbūt vadinčiau tai tokia emocija ir gera emocija, kai tu esu surištas tarp muzikos, meno, draugų ir nevaržomų linksmybių.

S. Supratau, o šiandien ar dar vis egzistuoja reivas?

G. Taip. kaip sąvoka ji egzistuoja, bet ji taip labai savotškai kažkaip kitaip išsievoliucionavo. Iš tos pusės jei taip kalbant, galbūt žodis reivas susijęs su tokais grynais undergound‘iniais renginiasis, kurie vyksta dažnai tokiose pusiau įtartinose vietose. Kur ūna ten tranzo steidžai, sunkaus techno ir žmonės teisiog taiv adina reivu, nes tai galbūt labiausiai yra alternatyvu šiuo metu. Bet tas reivas gali būt tiek aukštesnio lygio klube, tiek mažam vakarelyje, pankų skylėj. Visur jis gali būti, tiesiog pati sąvoka ji dabar galbūt jau labiau nutolusi nuo tos esmės. Nes reivo ta esmė būdavo ankščiau man atrodo labiau tokia priešprieša viskam. Toks biškį kaip savotiškas pankavimas, toks kažkoks vidinių riaušių skelbimas, kažkas tokio. Tai dabar aš nežinau apskritai ar tas reivas.. Jis toks na.. Žmonės sako, kad jie reivina, bet..

S. Galbūt tai tapo kaip madinga tendencija? Sakyti, kad jie reivina?

G. Jo. Matyt jo, kad sakyti/konstatuoti, kad tai yra reivas. Bet ištiesų reivas man asocijuojasi labiau su tuo, kad tu labiau galbūt eini prieš kažką, labiau yra tokia priešprieša, toks kaip ir sakiau pankiškumas labiau. Nes jei tu eini į Opiumą, į Kablį, tai to pankiškumo manau kad nelieka, net logiškai žiūrint. Jo nėra, nes tu žinai kur eini, tu nieko prieš nieką nei kovoji nei kažką nustatai. Galbūt vienintėlis tavo nusistatymas, kad policija neatvažiuotų tavęs mesupakuotų. Viskas. Tai daugiau aš manau, kad dabar nelabai yra ištiesų apskritai tokio kaip tikro reivo. Bet manau, kad jei žmogus visą savaitgalį kažkur buvo

gal ir gali jis laikyti kad jis reivino. Tai šiek tiek kaip ir yra to reivo, bet tik labai labai pasikeitusio. Visas jo statusas galbūt.

S. O gali save laikyti reivo kultūros atstovu? Vartotoju? Mėgėju? Kūrėju?

G. Aš manau, kad sąlytis su ta kultūra pas mane yra. Aš visą laiką vengiau save vadinti reiveriu. Aš niekad nevadinau savęs reiveriu, niekas manęs labai nevadina reiveriu, nes aš niekad nebuvau tas kuriam visuomet reikia išeiti kažkur iš namų labiau nei neišeiti. Reivas namie, na nelabai jis gaunasi ištiesų. Tai galbūt šiuo metu aš labiau esu tas žmogus, kuris leidžia sau karts nuo karto padaryti kažkokį reivą.. Irgi, darom tai klube, na aš irgi negaliu pasakyti, kad tai yra reivas. Tai yra kažkiek reivas, bet ne iki galo. O apskritai galvojant, aš dar kažkiek pateisinu save kaip reiverį, bet aš toks labai saikingas reiveris. Aš neturiu prieš kažką labai kovoti, labai prieš kažką nusistatymus kažkokius didelius turėti. Neturiu to tokio konceptualaus reiverio mąstymo. Kad man tas ir anas nepatinka ir aš einu preiš tai. Tai 50/50.

S. Na o ar trūksta tos raw reivo kultūros šiandieną?

G. Jo, aš manau trūksta, nes na vistiek ta Vilniaus scena, galima kalbėti ir kauno scena (ko nelabai galbūt yra). Tai viskas faktiškai yra saugūs vakarėliai. Tai yra klubai, tai yra kaikurie barai ir tiek ten kas nori kažką organizuoti dažniausiai kreipia dėmesį į klubą, o tik poto galvoja, kad galbūt ka-ką padaryčiau fabrike ar dar kažkur. Tai iš to taško, kad nėra to tokio autentiško reivo tai faktas, kad jo nėra. Man asmeniškai būtų smagiau, kad vyktų daugiau tokio tipo viešų renginių, kurie vyktų kažkur kur rečiau naudojama vieta. Tarkim skylėj jau vyksta kažkas, pavyzdžiui Isla renginių serijos, tai jau tai galima laikyt reivo tokiu fenomenu tokioj vietoj. Nes tai nėra tam skirta vieta ir vistiek kažkas kitaip. Daugiau tai aš manau, kad čia ir yra vat toks esminis dalykas, kad žmonės, kurie deklaruoja save reiveriais ir apskritai ten reivo kultūros žmonės jie beveik nebedaro tų reivų. Nes yra viskas tiesiog saldūs vakarėliai tokiose ir tokiose vietose ir nėra tokio kažkokio įspūdžio, kad tai reivas. Tokio tikrumo trūksta ir tos senos dvasios. Nenoriu skambėti, kad tai labai jau blogai, bet jos nebeliko jau faktiškai. Nes ankščiau būdavo tie reivai daromi tiesiog betkūr: kavinė, baras, kažkokia apleista patalpa ir atsineša chebra sound system‘ą ir daro ir viskas būdavo galbūt natūraliau, dabar biškį pasikeitusi ta situacija. Tai tikrai yra ta deficito stoka tikro reivo.

S. Supratau. Tai dabar pereinant prie mados aspekto. Ar atpažįsti reivo madą/stilių?

G. Jo, jei žiurint iš juokingosios pusės, tai pasakysiu, kad reiveriai labai mėgsta keistą madą ir kai po renginio dažnai randi rūbų tai dažniausiai jie būna languoti. Tada yra labiau estetiška reivo dalis, kur

aprsirengia dažniausiai vienos spalvos rūbais arba pilkai arba tamsiai. Kas yra geresnis variantas negu languotai apsirengt ir mažiausia dalis, kurie tikrai labai stilingai atrodo, kurie tikrai domisi mados tendencijom is, kurie turi savo stilių, kurie apsiskaitę šitame. Tai tokių yra galbūt kokių 10 procentų visų žmonių, nu tikrai labai nedaug.

S. O gal gali įvardyti dar kokius aprangos elementus?

G. Žinai, elementus labai sunku pasakyti kas būtent. Tu matai, pavyzdžiui žinai kad būtent tas *brand'as* dabar yra *on top*, na supranti, kad jis dabar užsidėjo tinkamu metu. O ne užsidėjo ten žinai po metų. Tiesiog aš neišskirčiau labai detalėm kažkokiom, tiesiog matai tuos žmonės kur tikrai tau atrodo stilingai, tu pats negalėtum apsirengti taip, galbūt tau trūksta kažkokios valios tai padaryti, galbūt jauti, kad tau amžius gal ne iki galo tinka žinai tai daryti. Bet yra tikrai stilingų žmonių, aš nepasakyčiau kad jų nėra. Yra vienoj vietoj kitoj nėra, bet visur yra pasiskirčiusių žmonių, bet jų yra labai nedaug. Aš pasakysiu, kad va ta reiverių mada tipo, priklauso aišku nuo muzikos. Toks *plain technačius* ar *drumandbass'eris* tai ten yra labai viskas paprasta ir ten madų labai nepamatysi. Yra ten tokia biškį įdomesnė muzika, kur kažkas įdomiau ir muzikaliai tai vėlgi žmonės turi platesnį akiratį, kad daugiau kažką supranta, daugiau matę, daugiau keliavę ir viskas atspindi tais rūbais. Tai nežinau, man asmeniškai patinka, kai žmonės galbūt paeksperimentuoja, galbūt yra daugiau tokių nesuderinamų detalių, bet tu matai visumą ir tau viskas tinka. Ir man patinka reive daugiau spalvotų net rūbų visokiausių, bet tas irgi turėtų labai estetiškai turėtų susiderinti visokie atpalviai, tekstūros yra labai svarbu ir sakau labai mažai žmonių pagal mane tai daro. Aš nežinau, gal aš taip labai kritiškai žiūriu dabar, kažko nesuprantu, bet.

S. Sakai dabar gal valios nelabai turi, o ankščiau kažkaip apsirengdavai kitaip į tokio pobūdžio vakarėlius?

G. Na, aš niekad nesirengdavau taip, kad jausčiausi nejaukiai. Aš visada pasirinkęs tokį gana paprastą stilių. Na galiu užsidėti kokią spalvą, kuri galbūt nėra žinai tokia *common* spalva, bet tarkim kokių ekstravagantiškų akinių aš nesidėsiu, nes aš nesijausiu su jais gerai. Tai asmeniškai aš neatsimenu, kad aš galėčiau. Gal buvau pora kartu apsirengęs kažkokiais specialiais atvejais kažką įdomiau, pasiplanavęs, pasidėliojęs, bet jei tai eilinis savaitgalis klube tai tiesiog tai yra kažkas labiau klubiško, ne taip kaip kasdieną, bet vistiek tai nėra kažkas ekstravagantiško.

S. Jau kiek aptarėm, bet ar manai, kad Lietuvoj yra komercinis ir alternatyvis reivas?

G. Nu matai, situacija tokia, kad Lietuvoj yra organizatoriai kurie tarkim deklaruoja save, kad yra elektroninės muzikos kultūros atstovai, reivo kultūros atstovai, jie daro renginius, kurie komerciškai gali būti sėkmingi ir jie to neslepia. Bet mes padarom sėkmingą renginį, kartais nelabai, bet mes neslėpiam, kad esam vieta, kuri bando ir edukuoti bet tuo pačiu planuoja tą komercinį rezultatą. Bet yra ta kita dalis tos kultūros atstovų organizatorių, kurie labai deklaruoja reivo vertybes, jie kalba kad tai bus reivas, mes eisim prieš viską, mes darysim reivą, bet tai yra ganėtinai toks modelis tiesiog sutraukti žmones. Ir žinau, nenoriu sakyti vardais, bet žinau tokių organizatorių, kurie deklaruoja reivo vertybes, bet jų renginių pagrindinė esmė yra finansinis pasisekimas. Tai tokiu *true* reivų aš net nežinau kas galėtų būti, galbūt jeigu tai buvo tarkim, kai Vaida darė irgi pas pankus savo dieninį tą *hardcore'o* tūsą – va čia va sakysim toks *true* reivas. Taip, tai yra *true* reivas. Bet jeigu tu darai ten šešių salių renginį litexpo ir deklaruoji visur reivą- atsiprašau, bet čia jau nebe. Tai yra tiesiog lozungai, tai yra populizmas, grynai vat marketinginis populizmas. Tai aš manau labai labai mažai yra tokių tikrųjų, labai mažai.

S. Na ir tokį finalinį klausimč turiu. Ar sutinki kad pats reivas ir jo mada kartoja pats save ir pradiniai to bruožai grįžta?

G. Jo, aš kažką to matau pavyzdžiui toj pačoj muzikoj. Kad atsirado daugiau vat tiek Berlyno techno, Londono visokio *grime'o, bass'o, jungle'o, garage'o* didžėjų. Visi naudoja daug tokio senovinio reivo garso, kuri sunku žodžiais apibūdinti, bet manau supranti apie ką aš kalbu ir kas domisi ta muzika manau tą tendenciją mato ir aš manau kad jo. Ir aprangoj tas atsiranda atsiranda. Daugiau vėlgi to tokio *oldschool'inio* sintetizmo galbūt rūbuose ar kitur. Na, aš nesu toks labai mados kritikas tai man sunku apibūdinti. Bet jo, tą tendenciją aš matau ir aš manau, kad tas vyksta kažkiek, kažkurį laiką tas gali vykti, pas mus gal biškį vėliau negu kitur.

3.

Rookas

DAI // Didžiūjų Agregatų inžinieriai.

Trumpai papasakokite, kaip esate susijęs su šiandienine klubine kultūra?

R. Aš organizuoju renginius kartu su kolegomis, kaip Didžiųjų Agregatų Inžinieriai, Vilniuje. Tą darome jau 8-erius metus, įvairiose vietose. Šiuo metu Kablyje. Aš ir pats groju, pats kuriu muziką taip grubiai tariant ir toks mano santykis. Muzika visuomet mane lydėjo ir pats į tai pasinėriau.

S. Kas tavo nuomone yra reivas?

R. Mano nuomone reivas (jeigu ta nuomonė kurią visi suprastų) - tai yra didžiulis renginys, kur žmonės tiesiog būna savimi ir leidžia muzikai būti tokia, kokia ji yra ir pabėga nuo kasdienybės galbūt. Ne tai, kad pabėga nuo kasdienybės tiesiogiai, bet gali išeina į kitą pasaulį savotišką.

S. Bet nemanai, kad gal kiek per plačiai apibūdini?

R. Na, tai čia tokia labiau bendra nuomonė manau yra. Jei pažiūrėtum kas yra rave- tai kultūra visa, kur renginiai su tūkstančiais žmonių. Bet aišku tai reivas gali būti ir 10 žmonių manau. Čia priklauso apie ką mes kalbam konkrečiai. Mano nuomone tai reivas yra nesusijęs su žmonių skaičiumi, daugiau susijęs su savo nuotaika, su savo lokacija, su savo renginių konceptu, kas ten groja ir taip toliau. Bet čia vėlgi labai abstraktu ir labai platu, nes kas man reivas – tau ne reivas.

S. Judant toliau noriu paklausti ar dabar reivas dar vis egzistuoja?

R. Kažkokia jo forma.

S. Kokia?

R. Na, klubuose reivas nelabai gali būti apskritai man atrodo. Tai Lietuvoj tada mes reivų tokiu kaip ir neturim. Pavieniai renginiai, bet tai vėlgi Reivas turi ir tam tikrą muzikos stilių, nes na reivas nebus roko koncertas ar ne? Nebus akustinė muzika, jei vyks apleistoj bažnyčioj kažkur senamiesty ir stovės didžiulis garsas. Bet užsienyje manau, kad to dar yra užuominų, nes na ten ir judėjimai daug didesni, didesnė žmonių masė. Lietuvoj manau, kad reivo tūkstantinių minių tiesiog nėra. Mes tai sau galim pavadinti reivu, bet tada vėlgi turim apibrėžti KĄ mes vadiname reivu.

S. O ar gali save laikyti reivo kultūros atstovu? Vartotoju? Mėgėju? Kūrėju?

R. Aš savęs asmeniškai apskritai su jokia kultūra nesieju. Ta prasme aš niekad nepriklausiau subkultūrai kažkokiai ir nemanau, kad jai priklausau dabar. Tik per savo darbus, bet kaip asmuo aš nepriskiriu savęs, tai muzika galbūt galima labiau susieti dėl kažkokių žanrų, bet būtent su reivu aš neturiu kažkokio tokio ryšio. Bet jo idėjas aš naudoju. Apie tai, kad yra laisvė, kad tai yra visiems prieinama, na visi šie dalykai. Tai kažkokia forma jo yra. Aš esu kaip renginių organizatorius, kaip dj ir kaip lankytoajs, tai man yra daug artimų dalykų. Bet vėlgi kadangi mes to reivo neturim tai sunku tada būti jo dalimi.

S. O kaip manai ar trūksta to reivo šiandieną? Ar reikėtų kad kažko panašaus daugiau vyktų?

R. Aš manau, kad taip. Aš manau, kad reikėtų, bet to tikro reivo, o ne to, kuris yra parduodamas. Vėlgi labai sunku apibrežti kas yra reivas, ar tai yra tik tai kas yra nelegalu pavyzdžiui. Na, jei tie pirmieji reivai kurie vyko buvo nelegalūs tai jau vis kiekvienas renginys, kuris vyksta be kažko, didelė reklama – ne. Nes reivas yra: aš pasakiau tau- tu draugui, trečiam, per tokią komunikaciją. Čia jau labai galima daug išvesti tų tokių, bet..

S. Pereinant prie mados aspekto jau. Ar atpažįsti reivo stilių/madą?

R. Keliais žodžiais aš manau, kad tai yra laisvė ir neapibrėžtumas, tai manau tai yra. Vėlgi, reivas gali būti salotiniai plaukai, bet lygiai taip pat gali būti ir visas juodas. Tas neapibrėžtumas ir ta laisvė man atrodo yra labiau susieta su laikotarpiu, kuriame gyveni ir kad ir mes šiandien pamatom jaunimą renginiuose, besirengiančius taip kaip 90-aisiais, tai taip galima sakyti kad yra reivo, bet iš esmės tai vėlgi yra tos laisvės ir neapibrėžtumo sąvoka. Aš bent jau taip apibūdinčiau. Reive gali būti laisvas ir nėra ribų.

S. O pats dalyvaudavai reivo renginiuose? Ar panašaus pobūdžio?

R. Taip. Mano pažintis su renginais tokiais iš esmės, ta meile renginiams taip ir atsirado. Kaune prieš gerus 10 metų, teko pačiam būti, dirbti, norint pėdėti, kad jie įvyktų. Kauno botanikos sode atsimenu artefakto tipo renginius. *Step service* buvo tokie *crew*, turbūt mano didžiausias ryšys buvo su reivu būtent per juos. Lietuviškų reivų. Ne tai, kad nelegalūs, bet iš esmės *underground'iniai* tikri renginiai, kur *all goes*. Bet manau, kad tas poto kažkaip ir išsitrynė. Bet, tai pasikeitė dėl socialinės komunikacijos, daug labai to *feisbuko*, tais laikais to nebuvo. Visai kitas ryšys, taktas. *Youtubo* nebuvo, interneto nebuvo. Buvo internetas, bet visi neturėjo tokio paprasto priėjimo prie muzikos ir tiek daug. Būdavo taip, kad susirenki išgirst kažką naujo, sužinot kažką naujo, sutikt žmones, kurių šiaip nesutinki, kurie visi lygiai taip pat susirenka į bendrą grupę, į kažkokį *community* tame.

S. O kaip pats rengdavaisi į tokio tipo vakarėlius? Ar turėjai kažkokį išskirtinį stilių?

R. Aš nemanau, kad aš ir dabar turiu kažkokį stilių. Aš niekad nesiejau muzikos su išvaizda. Tai natūralu, kad ta laisvė, tas neapibrėžtumas yra tas mano stilius. Kad tu gali būti tai kuo nori būti. Taip, yra lengviau identifikuoti žmones savotiškai, bet na vėlgi reivas prieš 10 metų – ateik su treningais į renginį tai tavęs neįleis. O šiandien ateik sakys - o koks tu madingas, ar ne? Bet aš ne, aš nesivaikiau tų madų, kad šiandien aš esu toks ir ateisiu apsirengęs taip ir taip. Aišku pati kažkokia laisvė atsirado, supranti, kad gali eiti taip ir niekas tavęs nenuteis. Bet aš daugiau kaip stebėtojas. Man muzika labiau už tai.

S. Ar gali atskirti komercinį reivą nuo alternatyvaus?

R. Šiandien sunku turbūt yra atskirti, nes informaciją gauname per tuos pačius kanalus, kur ir komerciniams renginiams. Bet manau tokie išskiriamieji bruožai tai būtų vėlgi pirmas dalykas – muzika, kuri yra ne komercinė, tai yra lokacija, kurioje tai vyksta ir žinoma kokie žmonės tai daro ir turbūt žmonės, kurie eina. Bet taip, kad atskirti šiais laikais manau yra daug sunkiau, nei buvo prieš 10, 20, 30 metų. Nes tai buvo labai akivaizdus skirtumas, buvo žmonės, kurie tokios muzikos apskritai negirdėję. Šiandien mes elektroninę muziką girdime dabar grojančią, ankščiau taip nebūdavo. Taigi tos truputėlį ribos išsitrynė tarp komercijos ir nekomercijos. Ta prasme, kad sunku atskirti. Tu turi žinoti, turi jau būti toje scenoje, kad galėtum atskirti ar kažkas tau turi patarti. Bet tai tikrai nėra lengva.

S. Na ir finalinis klausimas. Ar sutinki kad reivas kartoja save ir dabar grįžta to pradiniai bruožai?

R. Sutinku, beabejo. Ta prasme, tai matosi – kaip ir muzika lygiai taip pat. Sukasi ratu, kaip ir mada sukasi ratu, bet ir iš tos pusės, kad aš nemanau, kad tai yra blogai ar gerai. Kažkaip tiesiog manau, kad žmonės semiasi įkvėpimo iš to kas buvo ir pritaiko jį šiai dienai. Kažkas tokio. Bet taip, sutinku tikrai. Tas tikrai matosi ir tas, kad žmonės nori patirti, grįžti, pamatyti, pajausti tą nuotaiką kuri buvo ir sukurti kažką naujo. Nes šiandien gali pamatyti tiek tų 90-ųjų mada apsirengusius, tiek tuos kurie apsirengę šiandienine naujausia mada kartu. Tai ta askirtis kaip ir išsitrynė, bet tos mados grįžta.

S. Ir dar toks bendrinis klausimas. Ar Šiaip, nebūtinai tikram reive ar tarkim vakarėliuose, kur dabar yra.

Minėjai, kad nelabai ta mada įtakoja muziką, bet ar nemanai kad šiek tiek trūksta daugiau drąsos, ekstravagancijos aprangoje?

R. Aš nesakau, kad neįtakoja. Tik mano nuomone, kad muzika nebūtinai turi būti surišta su apranga, stiliumi kažkokiu.

Bet Lietuvoje tai manau, kad trūksta, nes pas mus ta visuomenė dar tokia truputėlį uždaresnė ir jai manau tai padėtų, praplėstų kažkiek kultūrines ribas. Bet vėlgi, nuvažiuosi kitur į kitą šalį, kitą klubą, kur visi bus ten tarkim jau tokie ekstravagantiški, kad jau prasideda kas ekstravagantiškesnis. Tai aš manau, kad taip, to reikėtų. Bet reikėtų ekstravagancijos ne dėl ekstravagancijos, o tam, kad žmonės galėtų būti tokie, kokie jie yra. Ta prasme, jei žmogus nori būti toksai - puiku, niekas jam netrukdo.

S. Kodėl aš klausiu, nes matau tam tikras grupes žmonių, kurie suvienodėję.

R. Taip, bet žinai, ko trūksta kam - atsakyt negali, čia pats žmogus tikrai žino ko jam trūksta, ko jam reikia. Bet aš manau, kad pas mus tai būtų į naudą, nes tai žmonėms praplėstų akiratį ir parodytų, kad niekas nesikandžioja, kad ir kaip tu atrodai. Jei tam žmogui yra geriau, tai teoriškai tau pačiam turėtų būti net geriau nuo to. Tu laisvesnis, nes kitas yra laisvesnis. O ne taip, kad jei jis kažkaip kitaip - tai mane sukausto. Tai manau dėl to tai būtų svarbu. O suvienodėjimas, tai aišku jis visuomenėje, bendruomenėje tam tikroje atsiranda. Nes tai yra žmonės, kurie eina į tam tikrus renginius, klausyti tam tikros muzikos, tam tikrame draugų rate ir jie vieni kitus mato ir tai yra tam tikras jų savtiškas atspindys.

4.

Mantas T.

(Partyzanai)

S. Trumpai papasakokite, kaip esate susijęs su šiandienine klubine kultūra?

M. Vinilų entuziastas, dj, partyzanai įrašų leidybos įkūrėjas ir vykdytojas nuo 1997 m.

S. Kas jūsų nuomone yra reivas?

M. Man tai buvo pirmasis žingsnis į alternatyvią muziką. Lietuvai atgavus nepriklausomybę kartu iš vakarų atėjo ir rave kultūra su to meto pagrindiniais elektroninės muzikos stiliais - *hardcore, gabba, acid house, jungle, ambient*. Tai buvo naujas judėjimas analogiškas hipių judėjimui, *punk* judėjimui ir t.t. Visa tai buvo gana idealogiška, buvo tam tikras kodas kaip rengtis, atributai (pvz. Švilpukai), riestos kepurės, lenarai, *oversized t-shirt*, *bienies* kepurės, daug florescencinių spalvų etc. Buvo ir labai mažas bet labai koncentruotas *community*. Reivų ir vakarėlių laukdavom ištisus mėnesius.

S. Ar šiandien reivas dar vis egzistuoja?

M. Taip. Šiuo metu reivas man yra renginys neįprastoje, industrinėje erdvėje. Dažniausiai masiškas, arba mažesnis nelegalus renginys, bet ne min. 200 žmonių. Reivas nėra vakarėlis ar estetiškas klubinis *event'as*. Jame turi būti purvo, masiškumo ir nelegalumo komponentų.

S. Ar laikote save reivo kultūros atstovu?

M. Aš gal sakyčiau, kad buvau ir esu jos atstovas bei dalyvis ir visa tos kultūros dvasia dar gyva manyje. Lietuvoje liko nedaug tokio tipo renginių ir aš labai gerbiu ir kartais labai pavydžiu *social media* stebėdamas nelegalius veiksmus, tada užverda kraujas.

S. Ar galite išskirti kuo šiandieninis reivas skiriasi nuo pradinio?

M. Šiuolaikinis reivas turi tokias savybes, kurios skiriasi, nuo 90' reivų – bet tai jokiu budu nera blogai. *Good times are now*.

Dabar Reivas (ai)

- Labai gerai organizuotas;
- Legalus veiksmas;
- Gana konkrečiai išskaičiuota komercinė nauda;

- Nera reverių (kaip judejimo) benruomenės;
- Nera *dress* kodo, atributų;

S. Kaip manote, ko šioje kultūroje trūksta? O galbūt perspausta?

M. Aš manau, kad nebėra reivo kultūros kaip tokios, yra tik toks vakarėlio formatas. Dabar visi klubai ir renginiai tapo profesionaliais. Viskas organizuojama profesionaliai, su aiškia komercine nauda. Viskas yra legalu. O pati publika yra labai diversifikuota, kiekvienas turi savo skonį, kiekvienas yra individualistas. Aš nepažįstu nei vieno, kuris sakytų, kad esu reiveris (mes taip save įvardinome 90-aisiais). Dabar galbūt sako – aš esu kluberis.

Ar atpažįstate kas yra reivo stilius/mada?

Žinoma. Kaip minėjau, 90'ais buvo gana aiškus *dress* kodas ir atributai. Plačios kelnės (lenarai), keuprės/ žiemą *bienies*, vasara *baseball caps* su riestu snapeliu ir geriausiai suvertais auskarai, auskarai ausyse, *oversized t-shirts*, plaukai geriausiai dažyti trumpi arba bliudukas. Akiniai apavalus hipių. *Adidas'ai* / reiverių batai. Daug ryškių spalvų.

Ar galite išskirti kokius nors bendrinius mados bruožus?

90s ir visa atributika kurią jau paminėjau.

Kokie jūsų manymu yra pagrindiniai reivo aprangos elementai šiandien?

Šiandien – viskas labai greitai keičiasi. Nemanau, kad dabartinė 90- ųjų brandų ir stilaus retro grįžimas turi daug bendro su reivo kultūra. Dior man rodos jau prieš du metus kabino reivo stiliaus retro. Bet ankčiau tai buvo prie *brand'ų* nepririšta apranga. Buvo aiškūs atributai ir noras buti priskirtu subkultūrai, judėjimui (taip pat kaip punk, rokeriai, metalistai etc.) Dabar visi yra individualistai, visi nori turėti išskirtinimo ir kuo greičiau pagauti naujus trendus. Tiesa pasakius nebėra kažkokios aprangos ir kodo skirto reivui. Visi nori būti apsirengę madingai, ir apranga nera pirišta prie kažkokio muzikinio stiliaus.

Ar galite nupasakoti, kaip ankščiau rengdavotės į tokio pobudžio vakarėlius, kokie jūsų prioritetai?

Ankšiau kaip ir minėjau rengdavausi pagal aiškų dress kodą, nes labai norėjau buti identifikuojamas kaip reiveris. Tai buvo prio 1.

Ko šiai madai šiandien trūksta? Arba per daug?

Pokyčiai yra vienintelis pastovus dalykas. Ir tai yra gerai, nes gyvenimas tampa labiau dinamiškas. Aš manau, kad šiai madai nieko netrūksta. Man net smagu matyti tuos grįžtančius elementus. Jaunimas rengiasi ir seka trendus, turi daugiau pinigų ir tai *cool*. Daug individualių sprendimų, daug diversifikacijos, man tai labai patinka. Mažiau bandos jausmo. Ir daugiau domėjimosi pačia muzika. Tai leidžia naujos technologijos, *social media* etc.. Gal ko trūksta – tai ekstremališkumo. Tuo metu mūsų apranga labai skyrėsi iš bendros masės. Daugelis netatsisukdavo gatvėje, gaudavom į galvą už eksremalią aprangą. Dabar visi seka brandu diktuojamais trendais, aš manau viskas galėtu būti ekstremaliau.

Ar galite atskirti komercinį ir alternatyvų reivą?

Taip. Aprangos prasme komercinis yra tas, kuris užduotas brandų, kurie orientuoti į komercinius tikslus. Alternatyvi apranga yra labiau individuali, kai jaunimas pats bando ieškoti savo stiliaus ir atributų humanoje, o gal net pats siuvasi ar prašosi pasiūti.

Kalbant apie vakrėlius. Alternatyvus reivas yra nelegalus, be didelių komercinių tikslų. Daugiau idealoginių tikslų, kur muzika yra pirmoje vietoje.

Ar sutinkate, kad reivo mada kartoja pati save ir šiuo metu pradiniai to bruožai grįžta?

Taip. Tai tarsi taisyklė – po 10 metų yra retrospektyva. Bet norisi kad visa tam būtu priduota kažko naujo, kad atsirastų naujų atributų, o gal net visiškai kažko naujo. Tiek šukuosenų, tiek aprangos, tiek pačios muzikos, teik pačių technologijų prasme. Tarkim LED panaudojimas ant aprangos etc. Norisi daugiau ekstremalumo.

5.

Paulius Ilevičius

Secretthirteen

S.Kol dar nepriėjome prie pagrindinių klausimų, trumpai papasakokite kaip esate susijęs su šiandienine klubine kultūra? Kokios tavo sąsajos su tuo?

P. Mano sąsajos yra tokios labai per aplinkui, nes aš į klubinę kultūrą atėjau iš sakykim labiau galbūt gotikinės, eksperimentinės muzikos pusės. Iš esmės aš iki šokių muzikos atėjau per nešokinę muziką, per būtent sąsajas iš ne šokinės muzikos. Dėl to tarkim ta visa šokių muzika, klubinė muzika, jeigu ją taip galima pavadinti, kurią aš mėgstu sakykim, kurią aš vertinu tai yra labiauta muzika kuri yra išlaikius sąsajas su tais dar iki šokių muzikos dalykais arba tai yra ta muzika kuri yra konceptuali, tarpžanrinė ir panašiai.

Na bet tokios muzikos yra labai daug iš esmės. Tai va.. Tai gal šiek tiek apibūdina mano santykį su pačia šokių muzika, nes aš šokių muziką vertinu per truputėlį galbūt kitą prizmę. Aš ją vertinu ne per tą tokią reivo *tūso* prizmę, bet labiau per koncepcinę prizmę – kaip meno kūrinio, kaip kažkokio kultūrinio reiškinio ar ką tai sako. Nu tai va, tai taip ir esu susijęs iš esmės, tai turbūt apsprendžia ir tuos vakarėlius kuriuose aš groju ir tai ką mes darom su *secretthirteen* žurnalu ir tą muziką kurią aš selektinu, tai yra muzika kuri iš vienos pusės gali būti ir šokinė bet iš kitos pusės yra visą laiką susijusi su, su ta muzika ir kultūra kuri nėra laikoma klubinė, žiūrint plačiąja prasme. Tai nežinau ar atsakiau į klausimą..?

S. Taip taip. Čia tik įvadas į klausimus, pirminis toks paprastesnis bus, pagrindinis, akivaizdus.

S. Taigi kas tavo nuomone yra reivas?

P. Reivas tai yra iš esmės, amm..

Manyčiau jeigu taip žiūrint istoriškai, aš manau, kad reivo tą tokią pradžią galima imti kokius tarkim 8-o dešimtmečio pabaigą – 9 dešimtmečio pradžią. Tai yra Didzioji Britanija ir iš esmės.. man šiaip labai patinka kaip reivą suvokia toks teoretikas Markas Fišeris a.a., jis išskiria tokią sąvoką kaip *„UK rave continium“* – tai yra reivo tas visas pakilimas, kuris ėjo tarkim nuo ten *„late eighties“* iki *„mid nineties“*, visas *jungle‘as, hardkor‘as,* poto *drum‘as, acid house‘as* ir visi šitie dalykai. Tai buvo grynai muzika kur vat tiesiog chebra.. yra vat tas visas lievas politinis kontekstas biškį, nu ir tiesiog chebra susirenka tokiam ganėtinai *bleak* UK kontekste, *pisa* drugs‘us ten, klauso *acid house‘o*. Ir būtent tas reivo burbulas yra tarsi jų ir tas momentas, bet taip jie tarsi projektuoja savo ateitį tam tokiam hedonistiniam momente, nes ta muzika ji tuo metu buvo labai futuristinė.

Tai man kažkaip reivas visada yra apie tą hedonistinį impulsą ir beabejo reivas yra labai apie visą seksualinę laisvę, nes tai yra tarkim jeigu imant 80- ųjų Čikagą tai ten reivo kultūra yra labai susijusi su LGBT kultūra ir tai visada ėjo kartu su *queer* dalykais ir visa ta seksualine laisve.. Ir man taip pat reivas kažkaip kaip ir minėjau - apie futurizmą šiek tiek.
Galbūt tai nėra taip išreikšta kaip sakykim tai buvo tuo metu, kuomet buvo dar labai šviežia, bet tai yra visą laiką apie kažkokios ateities kūrimą, per tą dabarties momentą..amm.. ir išsilaisvinimą.

S. Ačiū Pauliau. Tuomet kadangi apie praeitį, apie futuristiką pradedam šnekėti, tai ar šiandien reivas egzistuoja dar vis? Ir jei tavo manymu egzistuoja tai kaip galėtum tai pagrįsti? Kur tai matoma?

P. Tai jis egzistuoja, žinoma. Kalbant apie tą tokį grynai sakykim scenos dalyką, tai čia turbūt nieko labai nepasakysi naujo, tai yra Berlynas yra Amsterdamas, yra Niujorkas yra didieji miestai, kur kocentruojasi klubinė kultūra. Reivas egzistuoja, tik aš manau, kad jis egzistuoja galbūt.. hm, na čia reikia dar šiek tiek pamastyti. Jis tiesiog galbūt patapo šiek tiek platesniu kultūriniu reiškiniu. Tai nebėra tasai reivo kontiniumo dalykas. Na jis irgi buvo labai *big* UK, bet ten visvien buvo kažkokia grupelė žmonių ir tarkim didžiajai daliai visuomenės tai atrodė nepriimtina pavyzdžiui „oi čia narkomanai “, „daro *warehouse'uose* Londone nelegalius reivus “ ir jiems ten buvo *wtf*, nesuvokiama.. O dabar iš esmės tai tapo norma. Tas reivas tapo tokia kaip ir kultūrine norma, tokiu netgi komadifikuotu turistiniu reikalu, ypač imant sakykim tuos didelius Berlyno klubus ir panašiai, jau nekalbant apie tą visą EDM kultūrą, kur ten dar viskas visai kitaip yra. Tai jo, reivas yra, yra tas pats tikras reivas tik aš manau, kad dabar tai patapo jau ir preke. Tai va vėl tas pats EDM'as, tie patys megaklubai ir panašiai.

S. Toliau dar toks kitoks klausimas, ar tu gali save laikyti reivo kultūros atstovu iš kurios nors prizmės?

P. Nemanau. Aš nežinau, man ši sąvoka kažkaip labai yra ne man.

S. Na tarkim, galima būtų tave įvardyti kaip kultūros mėgėją? Pats nesilankai tokio pobūdžio vietose, vakarėliuose? Jei pats to nekuri, tai galbūt esi to mėgėjas tiesiog?

P. Na, man patinka galbūt būti tuose vakarėliuose ten sakykim. Ir aš lankausi klubuose ir man faina, bet aš ten galbūt.. Kadangi vėl mano *background'as* yra kitoks, aš biškį atėjęs iki to dalyko iš visiškai kito taško, ne tiesiogiai iš reivo kultūros bet per aplinkui, na ne visai per aplinkui, bet iš kito *background'o*

negu ten tarkim tas žmogus, kuris yra reiveris. Tai dėl to aš negaliu savęs taip 100 procentų laikyti atstovu, aš esu reivo kultūros mėgėjas,amm..

S. Vartotojas?

P. Taip taip, vartotojas, bet aš negaliu sakyti, kad aš esu to atstovas galbūt taip galima pasakyti.

S. Supratau. Tai tuomet dabar taip konkrečiau ir glausčiau kuo skiriasi šiandieninis reivas nuo to tikrojo pradinio reivo? Tiesiog esminias bruožais tavo manymu?

P. Tai kaip ir minėjau, atsirado didesnė komercializacija. Gerokai. Visa ta EDM kultūra, na ta prasme reivas tapo stadioniniu tokiu žinai, masinės kultūros reiškiniu. Kalbant apie tą tikrąjį reivą, aš asmeniškai to viso EDM dalyko neskaitau kaip tikro reivo. Galima aišku ginčytis, bet tarkim kalbant apie trikrajį pogrindinį, tai aš manau kad galbūt skiriasi informacijos prieinamumas, nes imant tą 80 - uju Detroitą, UK visą *nineties* dalyką, tą patį minėtą Niujorką, ta visa reivo *community* buvo labai išsibarsčius ganėtinai. Ta prasme žmonės neturėjo interneto, žmonės rinkdavosi *warehouse'uose* ir tai buvo na toks labai intymus ir paslaptingas dalykas tam tikra prasme. O dabar, tai kadangi yra komunikacija, yra socialinės medijos tai tam reive gali dalyvauti visi kas nori ir labai labai lengvai. Tai tame yra ir trūkūmų ir privalumų. Tai taip, turbūt šis momentas, kad yra informacijos pasiekiamumas dėl to tai gali būti plačiau prieinama. O kas liečia tų pačių dalykų kokybę tai aš nežinau, aš dar buvau per jaunas, kad nuspresčiau turbūt kad ir dalyvaučiau tame. Tai sunku spręsti, čia reiktų turbūt klausti gal tų žmonių, kurie tame dalyke dalyvavo.

S. Tai judant toliau, tada tavo nuomone būtent šiandienos reivo kultūrai ar kažko trūksta? O gal kažkas perspausta yra?

P. Kalbant bendrai, pasauliniu mąstu, man turbūt trūksta kiek daugiau eklektikos. Man visuomet patinka eklektika, man nepatinka tas sakykim techno dominavimas toksai. Man labiau tas eklektiškas *vaibas*, kuris beje dabar po truputėlį išeina. Sakykim turime tą *Vladimir Ivkovich, Lena Willikens* ir ten tarkim visas tas selektorių dalykas – *Dekmantel'io*. Jis jau po biškį nueina. Tačiau aš norėčiau daugiau to, nes sakykim vat Berlyne labai yra jau to techno toks dominavimas. Norėtųsi, kad galbūt kad tas selektinimas ir eklektika taptų plačiau grojama. Biškį tokio, yra toks žodis *adventurous*, tai norėtųsi kad to būtų ne tik tai tam pačiam hedonistiniam tūso momente, tačiau ir muzikiniame. Nes tarkim atrodo, kad *Berghaine* tarp publikos vyksta labai daug įvairių dalykų, bet *muzonas* tas toks monolitinis, tai kartais atrodo norėtųsi to tokio įvairumo. Tai va. Tai o daugiau nežinau, man asmeniškai kaip ir.. Na vėlgi gal yra tas

kitas dalykas, kad jau kadangi tai yra tapę.. netgi *undergound'as* yra tapęs iš esmės verslu, kas irgi nėra blogai iš kitos pusės. Tai pačioj reivo kultūroj kuo toliau tuo daugiau atsiranda to tokio korporacinio *business like mindset'o*. Tai yra sakykim agentai, yra sutartys. Atsiranda tas toksai šiek tiek korporatyvinis dalykas. Tai irgi tam pačiam *Resident Advisor* buvo straipsnis, kad labai kyla *didžėjų* kainos, tada jų nebegali įpirkti klubai, tada *didžėjai* negauna *gig'ų*. Ir iš esmės, pati kultūra biškį save ėda. Ir dėl to godumo tarkim, nes tikrai honorarai yra dideli atlikėjų. Tas verslo modelis yra pasikeitęs, nes na jis yra jau išdirbtas.

S. Įdomios įžvalgos, tačiau jau norėčiau judėti link mados aspekto. Ir visų pirma ar atpažįsti koks yra reivo stilius, reivo mada?

P. (Juokiasi). *Glowing sticks'ų* reikia.

S. Ar gali išskirti kažkokius bendrinius mados bruožus?

P. Na ten žiauriai keitėsi per tą visą laikmetį. Ta prasme jei imtume.. Na nenoriu aš vien labai enciklopediškai kalbėti, bet jeigu mes imtume tarkim tą visą *Love Parade'o* dalyką, tai juk visi buvo spalvoti ir ten *celebrate'ino* gyvenimą ir meilę. Dabar jei nueini tarkim į Berlyno klubą, tai ten visi juodi vaikšto ir yra sakykim netgi priešingas tas stilius. Tai pati reivo mada, ji yra tiek kontrastinga, kad.. *fetish'as* dabar eina labai, tas visas lateksas.

S. Aš šiek tiek peršoksiu iškarto prie kito klausimo, tai kokie yra tuomet pagrindiniai elementai reivo aprangos? Sakai kad juodai rengiasi, lateksas..

P. Na mano nuomone jo, dabar eina tas visas *fetish'avas* stilius, bet man atrodo kad va dabar apart šių dviejų dalykų.. aišku dar yra *tranzeriai* juk kurie vėl turi savo kitą estetiką. Yra *gaberiai* galų gale, kur skusti visi su *bomberiais* eina. Bet kalbant bendrai, neimant siauresnių tų subkultūrų reivo, tai aš manau, kad šiek tiek gal labiau *normcore'inis* tas reivas. Na nebėra tokios ekstravagancijos kaip *Love Parade'e* buvo pasižiūrint video iš ten. Dabar viskas yra taip gan santūriau, na apart to viso tarkim LGBT dalyko.

S. Hmm. O kada nors pats ar esi pasistengęs kažkaip apsirengti būtent vakarėliui? Ar visuomet laikaisi savo stiliaus ar visgi kažkaip prisitaikai aplinkai?

P. Ne, laikausi savo stiliaus, bet kadangi mano stilius yra toks ganėtinai.. Nenoriu skambėti labai pretenzingai, bet yra *timeless*, aš rengiuosi juodai paprastai, tai visą laiką tas stilius jis prie įvairių

kontekstų pritampa ir man kžkaip nėra poreikio kažką per daug stengtis. Na gal poreikis ir atsirastų, bet kolkas nebuvo dar tokios situacijos.

S. O ar galėtum pasakyti kad reivo madoje šiandien kažko trūksta? Arba vėlgi kažko per daug?

P. Na aš minėjau prieš tai, kad ta visa ekstravagancija, tarkim kuri buvo tada, ji tapo gerokai santūresnė. Mano skoniui asmeniškai man tai yra *fainiau*, bet čia grynai mano skoniui, man tas rafinuotumas yra labiau. Man labiau patinka *all black*, negu visi su įvairiom spalvom ir panašiai.

S. Na bet žinai, kaip sakai galima rengtis *all black* ir kažkokį ryškesnį elementą įvesti į savo aprangą. Ar sutinki?

P. Taip. O kalbant apie tą mados trūkūmą, aš nežinau, va kuomet buvom Berlyne, tai aš pastebėjau, na kad labai visi niveliuoti, ta prasme atrodo kad *chebra* apsirengė tom tokiom striukytėm, kepurytėm, tais batukais ir tuomet visi vienodi. Tai va gal tos įvairovės trūksta. Bet šiaip tai nežinau, aš nelabai esu kompetetingas atsakyti į šitą klausimą, nes tai nėra mano sritis, bet žiūrint iš tokio visiškai *amateur'o* pozicijos, tai kaip ir sakau, mano manymų gal įvairovės tiesiog.

S. Dar esu pasiruošusi tau klausimą. Finalinį. Ar sutinki, kad ta reivo mada kartoja pati save ir nuolat grįžta tos tendencijos?

P. Jo, tikrai. 100 procentų grįžta tendencijos ir labai akivaizdžiai, pavyzdžių yra pilna. Ištisi žanrai. Tarkim dabar tas visas kaip aš minėjau UK rave kontiniumas, jis ten buvo iki 95-ųjų, tada jis nusileido ir dabar vėl *revival'inami* yra ten tarkim tie žanrai. Garažo *revival'as,* yra dekonstruojama visa reivo kultūra. Tai dar paimkime Burial atlikėją, tokie label'ai kaip Diagonal, Lorenzo Zenni, kurie ima reivą dekonstruoja jį ir kitam laikmečiui pritaiko jau visiškai su kitu *sound'u*. Tai joo, poto visas *ballroom'inis hous'as* grįžta, tas visas *outsider'inio house'o* dalykas irgi yra iš esmės toks atspindys to *deep house'o nineties* ir panašiai. Yra pavyzdžiui *lai records* kur grįžta tas visas Detroito *sound'as* iš dalies, *acid'as* tik jau gerokai grubesnėm formom,tai jo jo labai.

Muzikaliai tai yra *žostkas* ciklišKumas, dabar ypač kai yra ta visa *revival'u* banga, kai yra praeitis atsimenama tai tas žiauriai jaučiasi. Kas yra biškį paradoksalu, nes iš esmės reivas prasidėjo kaip labai futuristinis žanras, o dabar jis tampa biškį ir labiau retrospektyvus. Tai va čia tas toks yra galbūt dar vienas įdomus skirtumas iš tikrųjų. Nes jis tampa retrospekltyvesnis gerokai nei tai kas buvo prieš tai kaip ir madoj.

PRIEDAS NR. 4 - ŽALINGŲ ĮPROČIŲ PAPLITIMAS IR ĮTAKA REIVO KULTŪROJE

Kaip ir bet kuri subkultūra, Reivas sukūrė savo savitumą ir principus, kurie turėjo įtakos jo pobūdžiui ir būdingam elgesiui. Istoriškai Reivas buvo grindžiamas bendruomenės ir solidarumo jausmu; Reivo-lankytojai privalo laikytis keturių esminių taikos, meilės, vienybės ir pagarbos principų – PLUR (išsamiau aptarta pirmame skyriuje) - tiek Reivo kultūroje tiek už jos ribų (Kavanaugh & Anderson 2007: 181-182). Daugelis kitų praktikų, pvz., Spalvingas, nepaprastas drabužių stilius, glaudus lytėjimasis aikštelėje, šviečiančios lazdelės ir šviesos šou, bendruomenės meilė, rodoma šou, ir pagarba kitiems, taip pat yra labai svarbūs kultūrai.[24]

Daugelis šių elementų atsirado dėl vieno dalyko – narkotikų vartojimo. Narkotikų vartojimas visada buvo nuosekliai susijęs su šokių muzikos kultūra. Pagrindinis narkotikas, susijęs su Reivo kultūra, yra metilendioksimetamfetaminas (MDMA), narkotikas, panašus į kompoziciją su amfetaminu; savo grynąja forma ji yra nešvari kristalinė medžiaga, tačiau ji paprastai yra spaudžiama į tabletes. MDMA, labiau žinomas kaip ekstazis arba E, yra stimuliatorius, kuris gamina euforiją, padidina energijos ir pasitikėjimo savitumą, jausmą, emocinio ryšio jausmą ir artumą su kitais, ir padidėjusį garsą, spalvą, šviesą ir prisilietimą (Davison & Parrott 1997: 222-223). Fiziologiškai, MDMA didina pagrindinę kūno temperatūrą, širdies susitraukimų dažnį ir prakaitavimo polinkį kartu su išsiplėtusiais vyzdžiais ir žandikaulio judesiais (Davison & Parrott 1997: 223).

MDMA naudojimas yra pagrindinis šokių muzikos kultūros aspektas; iš tikrųjų, daugelis įprastų praktikų, susijusių su Reivu, kyla dėl narkotikų vartojimo. Pavyzdžiui, šviesos pasirodymai dažnai matomi Reivuose: šviesos šou metu vienas žmogus paims nedidelius rankinius žibintuvėlius arba gali dėvėti pirštines su žibintuvais ir banguoti juos sudėtingais judesiais ir figūromis prieš kito asmens veidą; atsižvelgiant į tai, kad MDMA didina šviesos ir spalvos jautrumą ir vertingumą, o vyzdžių išsiplėtimas leidžia daugiau šviesos pasiekti lęšius (Davison & Parrott 1997: 223), žiūrovai praneša apie matomus šviesos takus, kurie sustiprina narkotiko poveikį ir suteikia malonumo ir euforiją. Be to, daugelis reiverių gali naudoti tokius daiktus, švytinčios lazdelės ar net karamtomąją guma; dažniausiai MDMA nepageidaujamas šalutinis poveikis, panašus į kitas amfetamino formas, yra žandikaulio priveržimas ir judesiai (Davison & Parrott 1997: 223). kitą dieną. Netgi muzika, grojama Reivuose, atrodo pritaikyta prie ekstazio padarinių: daugelis šokių muzikos kūrėjų priskirs baltąjį triukšmą, pradžioje pradedant nuo

[24] Kavanaugh, P. R. and Anderson, T. L. (2008), Solidarity and Drug Use in the Electronic Dance Music Scene. The Sociological Quarterly, 49: 181–208. doi: 10.1111/j.1533-8525.2007.00111.x

mažo garso palaipsniui didindami savo grojimo garsą kūrimo metu, tikėdamiesi, kad palaipsniui „užkurs“ minią.

Vienybės ir solidarumo jausmas matomas Reivuose, gali būti siejamas ir su ekstazi narkotiko vartojimu. Visuomenės sveikatos požiūrių, Reivo vietos buvo laikomos ir iki šiol yra laikomos kaip toksinės, kuriose yra didžiulis narkotikų vartojimo lygis, nesaugūs lytiniai santykiai, tačiau Kavanaugh ir Anderson (2007) teigia, kad kultūriniu požiūrių, Reivai yra „saugi vieta“ marginalizuotiems jaunuoliams susirinkti ir atrasti vietą, kuriai jie priklauso. MDMA poveikis veda į PLUR reikšmę Reivo kultūroje, tačiau tai nėra vienintėlis būdas Reiveriams vieniems su kitais susijungti ir formuoti ryšius tarpusavyje. Istoriškai pats šokis yra rituališkai turtingas įvykis, kuris „sinchronizuoja“ kolektyvinių narių emocines ir psichines būsenas, nes jie patiria tuos pačius „užvedančius stimulus“ [muziką] „(Kavanaugh ir Anderson 2007: 182)“. Šia prasme, ekstazis turi dimensiją, kuri sujungia reiverius vienus su kitais, dažnai nepripažintą narkotiko poveikį: MDMA turi tiek psichodelinių, tiek stimuliuojančių sąvybių, kuomet artumo jausmas ir emocinis poveikis yra susiję su psichodeline narkotiko puse, stimuliuojantis poveikis leidžia ištęsti šokių trukmę, ištvermę ir suteikia galimybę išbūti visą naktį, todėl pats šokis yra svarbiausias Reivo renginio etapas (Kavanaugh ir Anderson 2007: 191).

Populiariausios narkotinės medžiagos vartojamos reivui būdinguose renginiuose ir vietose:
MDMA (ekstazis);
Stimuliantai
Depresantai / raminamieji preparatai
Psichodeliniai narkotikai
Inhaliaciniai
Ketaminas ir kiti.

MDMA (ekstazis) yra itin populiarus narkotikas klubuose elektroninės muzikos scenoje ir reivuose. Dažnai vadinamas *“e”, “Molly” “Ratai” “Emkė”*. Reivo aplinkoje šis narkotikas laikomas pasirinktinu. Jaučiamas muzikos ir vizualizacijų efektas kuria sinergiją su šiuo narkotiku, todėl yra paplitęs reivo kultūroje. *MDMA* turi psichodelikos ir amfetamito energijos derinį, todėl tai plačiai vartojama. Kai kurie vartotojai jaučia masinį bendrystės pojūtį, tuo tarpu kiti ekstazi naudoją kaip energetiką, kuris padeda išlikti energingam visu nakties šokių metu.[25]

[25] Reynolds, Simon (1999). *Generation Ecstasy: Into the World of Techno and Rave Culture*. Routledge. p. 81. ISBN 978-0-415-92373-6.

Stimuliantai. Tai įvairūs amfetaminai ir metamfetaminai. Vienas pagrindinių stimuliantų paplitusių reivo kultūroje yra kokainas. Šis narkotikas yra stiprus nervinės sistemos stimuliantas ir jo vartojimas leidžia ištempti visa naktį šokant. Šis narkotikas stiprina gero jausmo pojūtį, euforijos jausmą energiją ir motorikos veiklą, pasitikėjimą savimi ir seksualumą.[26]

Depresantai/raminamieji preparatai.

Metakalonas "*(Quaaludes)"* vis labiau populiarėjo kaip pramoginis narkotikas 1960-ųjų ir 1970-ųjų pabaigoje, dažnai žinomas kaip *"ludes"* arba "sopers" ("muilai") JAV, *"mandragikai" ir "mandies"* JK, Australijoje ir Naujojoje Zelandijoje. Šį vaistą dažnai naudojo hipiai ir žmonės, kurie šoko glam roko klubuose 1970-aisiais ir diskotekose (žargono kalba "kvaalui" diskotekose buvo vadinami *"disko sausainiais").*1970 m. Viduryje Manhetene buvo barai, vadinami *"sulčių barais",* kurie tiekė nealkoholinius gėrimus, kurie buvo skirti žmonėms, kurie norėjo šokti tik vartojant metakaloną.[27]

Taip pat buvo vartojami GHB vaistai ir Rohypnol (Rohipnolis). Kurie buvo populiarūs tarp prievartautojų, kurie slapta merginoms į gėrimą jų įpildavo ir taip paversdavo jas savo aukomis. Šie vaistai sukelia koncentracijos stoką, trumpą amneziją ir pasimetimo jausmą.[28]

Psichodeliniai narkotikai yra vaistas, kurio pagrindinė paskirtis yra keisti suvokimą, paprastai agonizuojant serotonino receptorius, sukeliančius minties ir regos/garsų pokyčius bei padidėjusią sąmonės būseną. Pagrindiniai psichodeliniai vaistai yra Bufoteninas, Racemorphan, LSD, DMT ir psilocibino grybai. Kitaip nei stimuliatoriai ar opioidai - psichodelikai linkę įtakoti protą taip, kad patirtis būtų kokybiškai kitokia nei įprastos sąmonės. Kadangi stimuliatoriai sukelia energingą jausmą ir opiatus, jie sukuria svajonę, atsipalaidavusią būseną. Tokia psichodelinė patirtis dažnai palyginama su įprastomis sąmonės formomis, tokiomis kaip transas, meditacija, joga, religinis ekstazis, sapnai ir netgi mirties patirtis. Nepaisant to šis narkotikas kaip ir kiti yra nelegalūs.[29]

---

[26] World Health Organization (2007). *International medical guide for ships*. p. 242.

[27] Lawrence Young (31 January 2010). *METHAQUALONE* .Drug Text. International Substance Use Library. Archived from the original on 23 April 2012. Retrieved 27 July2012.

[28] Mets, MA.; Volkerts, ER.; Olivier, B.; Verster, JC. (February 2010). "Effect of hypnotic drugs on body balance and standing steadiness". *Sleep Medicine Reviews*. **14** (4): 259–67. doi:10.1016/j.smrv.2009.10.008. PMID 20171127.

[29] Psychedelic drugs induce 'heightened state of consciousness', brain scans showArchived 2017-04-24 at the Wayback Machine., guardian.com. Retrieved: 23 April 2017.

Inhaliantai. *"Popperiai"* - tai nedideli lakiųjų narkotikų buteliukai, kuriuos klubo lankytojai įkvepia dėl greito pakylėjimo jausmo kurį jie sukuria. Iš pradžių tokie nitritai kaip alkil nitritas buvo nedidelės stiklinės kapsulės, dėl ko atsirado slapyvardis *"poppers"*. JAV narkotikai pirmą kartą pasirodė 1970 m. diskotekų / klubų scenoje, kur šokėjai naudojo šį narkotiką dėl greito pakylėjimo jausmo kurį jis teikia, ir todėl, kad buvo suvokiama, kad šoko patirtis didėja esant garsiai, boso sunkiai muzikai. Šis narkotikas vėl tapo populiarus 1980-ųjų ir dešimtojo dešimtmečio viduryje. Kaip ir *"disco clubgoers", "rave"* dalyviai ir *"EDM"* entuziastai vartojo narkotiką, nes jo greitas pakylėjimas buvo suvokiamas, kaip pastiprinantis šokių patirtį muzikai ir šviesoms esant kartu. Jis narkotikas sukelia svaigulį, euforiją ir klausos iškreipimą.[30]

Ketaminas. Ketogenas, anestetikas, jau seniai buvo naudojamas klubuose ir buvo viena iš populiariausių medžiagų, naudojamų *"New York Club Kid"* scenoje. Ketaminas sukuria išskirtinę būseną, kuriai būdingas atsiskyrimo jausmas nuo savo fizinio kūno ir išorinio pasaulio, kuris vadinamas depersonalizavimu ir derealizavimu. Poveikis apima haliucinacijas, atstumų suvokimo pokyčius, santykinę mastą, spalvą ir trukmę / laiką, taip pat vizualinės sistemos gebėjimą atnaujinti tai, ką mato vartotojas.

Kiti. Nors daug mažiau paplitę nei kiti *"klubo narkotikai",* pvz., MDMA, ketaminas ar LSD, heroinas gali būti randamas kai kuriuose Niujorko klubuose. Marihuana ir su jais susiję kanapių produktai yra naudojami kai kurių klubų lankytojų; Pavyzdžiui, kai kurie Rohypnol ir ketamino vartotojai sumaišo miltelių vaistą su marihuana ir jį rūko.[31]

APIBENDRINIMAS

Nors tyrimai vykdomi nuolatos, dažnai pripažįstama, kad reguliarus ir nesaugus klubų narkotikų vartojimas turi žalingą šalutinį poveikį ir sukelia priklausomybės riziką. Padidėjęs širdies susitraukimų dažnis, staigus kūno temperatūros padidėjimas, kraujospūdžio padidėjimas, spazmai ir dehidracija yra dažni MDMA ir metamfetamino šalutiniai reiškiniai. Kvėpavimo sutrikimai, mieguistumas, pykinimas ir sumišimas yra dažnas minėtų narkotikų šalutinis poveikis. Jie taip pat gali paskatinti naudotoją nerimui, įtemptam, panikiškam elgesiui ar netgi haliucinacijoms. Narkotinės medžiagos yra paplitusios ne tik tarp reiverių, elektroninės muzikos lankytojų. Tačiau daugybė kitų žmonių, susijusių ar netgi visai

[30] Giannini, A. J. (1991). Miller, N. S., ed. Volatiles. New York: Marcel Dekker. p. 396.
[31] *Club Drugs and Their Effects.* Narconon International. Archived from the original on 31 January 2018. Retrieved 22 March 2018.

nesusijusių su muzika ir klubais vartoja vienokias ar kitokias narkotines medžiagas. Tačiau visi narkotikai yra negrįžtamai žalingi žmogaus organizmui ir nervų sistemai, vartojant juos ne medicininiais tikslais. Organizmo atstatymas po narkotikų vartojimo yra itin ilgas ir sunkus procesas.

Įdomu pastebėti ir tai, kad minėti narkotikai apraše yra priskirti kaip klubų narkotikas vien tik žiniasklaidos ir Jungtinių Amerikos Valstijų valdžios. Toks priskirimas tikriausiai neturi tikslios koreliacijos su realiais vartojimo modeliais. Pavyzdžiui alkoholiniai gėrimai (alus, vynas, stiprieji alkoholiai) yra apskritai nepriskirti prie klubo narkotikų kategorijos, nors galbūt jie yra vartojami žymiai dažniau ir didesniais kiekiais nei kiti narkotikai klubuose.

PRIEDAS NR. 5 – REIVO KULTŪROS MADA

Būdingi kostiumo bruožai

Šiomis dienomis vakarėliuose ne taip dažnai galima pastebėti ikoniškas ryškias spalvas, plačias kelnes ir švytinčius aksesuarus viename derinyje. Dauguma šios kultūros propaguotojų dažniau renkasi santūresnes spalvas, kruopščiai sustyguotus derinius ir dažniau rodomas nuogas kūnas. Šiuolaikinė reivo mada ir kultūra tampa itin vertinama ir puoselėjama tendencija.

Šios kultūros raidos istorija kelia klausimą, apie šių dienų elektroninės šokių muzikos (EDM), pogrindžio muzikos sceną. Naujo amžiaus naujovių spartėjimas, ištūmęs bei sustapdęs reivo kultūros mados epogėjų, šią dieną mažais žingsniais grąžina pirminius pagrindus, tačiau subtilesniais pavidalais ir lėtu, kokybišku tempu. Reivo mada ir dabar yra apibėžiama kaip fiktyvi, nekasdieniška, laužanti standartus, tačiaus naujais, iki šiol neatrastais, šiuolaikiniais būdais.

Augant kokybės paklausai tiek mados, tiek muzikos industrijoje - matoma akivaizdi atskirtis tarp nekokybiškos ir kokybiškos muzikos, kuri diktuoja tam tikras taisykles tiek mados industrijai, tiek kultūrai, socialiniam gyvenimui. Tad esant kokybiškai elektroninei, “techno”, “house”, alternatyviai muzikos scenai, matoma naujai interpretuojama ir kuriama šiuolaikinė reivo mada. Naujai besiformuojanti reivo mada įgauna naują ir kokybišką pavidalą seksualumo bangai vėl grįžtant į pirminę stadiją.

Komercinė mada, "Dressing up, dressing down" ir vartojimo poreikiai

Pačioje kultūros pradžioje, klubo aprangoje dominuodavo plačiai diktuojama komercinė mada, kurios pagrindinė fukcija buvo nurodyti esamo/menamo socialinio sluoksnio statusą. Dažnai buvo rengiamasi dizainerių drabužiais, norint demonstruoti aukštesnį socialinį statusą.

Mada – unikali vertybė, nes ji sukuriama, palaikoma ir realizuojama didžiulių viso pasaulio žmonių masių. Kartu atskiro žmogaus mados suvokimas yra labai glaudžiai susijęs su žmogiškaisiais poreikiais, interesais ir pozicijomis. Todėl poreikių, siekimų, racionalių ir emocinių jų atsiradimo ir vystymosi priežasčių nagrinėjimas leidžia suprasti, kodėl žmonės linksta į tikrąsias arba iliuzines vertybes, kodėl vertybės specifiškai diferencijuojasi, susidaro t.t. hierarchija; kodėl vienomis vadovaujamasi, o kitos paneigiamos ir atmetamos.

Svarbu, kad mada traktuojama kaip kūno kalba arba kaip asmenybės pasireiškimo galimybė.

Santykis tarp kūno ir aprangos civilizacijos eigoje pastoviai keitėsi. Iš pasyvaus objekto, kurį reikėjo tik apsaugoti nuo karščio ar šalčio, kūnas virto aktyviu, pajėgiu „kalbėti“ apie savo pojūčius.

Žmogaus kūnas tarsi ieško optimaliausios išraiškos žmogaus vidui, atmesdamas tai, kas iššaukia fizinį diskomfortą, ardo bioenergetinį žmogaus potencialą. Pastovios vidaus „žinutės“ kūnui ir atvirkščiai – tai ir yra vienas iš adekvačių prisitaikymo prie nuolat besikeičiančios išorinės aplinkos būdų. Žmogaus charakteris šiuolaikinės psichologijos rėmuose analizuojamas kaip sudėtingas įgimtų ir įgytų savybių darinys, kuris pasireiškia santykiuose ir tipiškuose žmogaus elgesio būduose, o tuo pačiu ir aprangoje bei jos dėvėjimo manieroje.

Specialistai išskiria tris pagrindinius vaidmenis, kuriuos atlieka apranga žmogaus gyvenime: apsaugos, puošimosi, gėdijimosi (drovumo) išraiška. Tačiau nėra vieningos nuomonės, kuris iš šių vaidmenų svarbiausias žmogiškoje kultūroje. Aprangos pagalba žmogus tenkina ir aukštesniuosius savo poreikius – t.y. saviraiškos, savirealizacijos ir pan. Todėl apranga tampa svarbia, suvokiant kitą žmogų, ir gali būti puiki priemonė, kai reikia diagnozuoti tam tikrus asmenybinius dalykus.

Apranga tenkina labai įvairius, o kartais ir prieštaringus mūsų poreikius. Vienus poreikius galima susieti su žmogaus savęs vertinimu ir savimone (savęs suvokimu), žmogaus savijauta ir nuotaika, o kiti poreikiai siejami su bendravimu su kitais žmonėmis. Tam tikrų poreikių tenkinimas gali vykti tiek sąmoningame , tiek pasąmoningame lygmenyje, bet visi drabužiai tenkina kokius nors žmogaus poreikius: nuo pačių paprasčiausių (organizmo fiziniai poreikiai) iki aukštesniųjų (socialinių ir saviraiškos, savirealizacijos).

Tačiau, įprasta apranga tapo visai nefunkcionali vartojant ekstazi narkotiką, kuris verčia itin daug prakaituoti ir klube dėl veikimo trukmės praleisti visą naktį. Tad taip pat sparčiai besivystant muzikos scenai, vystėsi ir mada. Imta kurti patogesnę avalynę, bei ženkliai per didelius marškinėlius užtikrinančius laisvus judesius ir komfortą. Šis įvaizdis akimirksniu pelnė to meto klubinėtojų simpatijas ir iš prabangios mados imta propaguoti laisvesnę, neįpareigojančią madą. „dressing up“ – „dressing down“ - tai įvaizdžio formavimo būdai, kuomet siekiama rengtis atitinkamai geriau ar blogiau, nei pagal esamą realų socialinį statusą. Dažnai pastebimi atvejai ir pačių vartotojų įvardijami kaip *„trashy“* stilius. Šiame stiliuje dominuoja drabužiai, kurie iš pažiūros atrodo kiek paplyšę, didesnių formų, avalynė smarkiai nudėvėta. Visa tai dažnai daroma intencionaliai. Nebūtinai drabužiai yra pasenę ar nudėvėti, tačiau stengiamasi pasiekti tokį įspūdį. Iš kitos pusės – dažnai vakarėlyje galima pamatyti itin prabangiai apsirengusį žmogų, arba turintį vieną ar kelis brangius elementus. Taip norima išsiskirti iš minios ir bandyti parodyti aukštesnį savo statusą. Tai dažnai pateikiama per užrašus ant drabužio, ar bendrą stiprią jo išvaizdą.

Aprangos dėvėjimo poreikiai reivo kultūroje

Taip pat reivo kultūroje dominuoja aprangos dėvėjimo poreikiai. Aprangos pagalba žmogus tenkina aukštesniuosius savoo poreikius - t.y. saviraiškos, savirealizacijos ir pan. Todėl apranga tampa svarbia, suvokiant kitą žmogų, ir gali būti puiki priemonė, kai reikia diagnozuoti tam tikrus asmenybių dalykus.

Apranga tenkina labai įvairius, o kartais ir prieštaringus mūsų poreikius. Vienus poreikius galima susieti su žmogaus savęs vertinimu ir savimone (savęs suvokimu), žmogaus savijauta ir nuotaika, o kiti poreikiai siejami su bendravimu su kitais žmonėmis.

Yra kategorija žmonių, kurie akcentuoja, kad jiems yra visiškai nesvarbi aplinkinių nuomonė ir vertinimas, tačiau visi tyrimai rodo, kad tai neatitinka realybės (aplinkinių vertinimo svarbos neigimo priežastys - atskira, plati ir labai individuali kiekvienam žmogui tema).

Specalistai išskiria tris pagrindinius vaidmenis, kuriuos atlieka apranga žmogauus gyvenime:

1. Apsaugos;
2. Puošimosi;
3. Gėdijimosi (drovumo) išraiška

Visi šie trys vaidmenys pastebimi reivo kultūroje.

Reivo kultūroje vyrauja šie poreikiai:

1. **Prestižo ir savęs įtvirtinimo poreikis.** Jis tenkinamas, kai yra būtinybė pabrėžti savo statusą. Tai išlikę iš labai senų laikų, kai šeimininkai tiesiog privalėjo rengtis geriau už pavaldinius. Kartais todėl perkami brangūs drabužiai (ar būtinai vežami iš kitų šalių). kad būtų matomas ta tikras šeimos pajamų lygis. (Minėtas "dressing up" bruožas).

2. Bendravimo poreikis. Šis poreikis diktuoja mums, kaip turetumėme rengtis, kas palengvintų tam tikro žmonių rato priėmimą į "saviškius". (Reivo kultūroje stengiamasi rentis taip kaip rengiasi dauguma žmonių, dažnai iš nežinojimo juodai, ar pannašiai, kad pripažintų kaip "reiverį".)

3. Vartojimo poreikis. Žmonėms, kuriems stiprus šis poreikis, įsigyja žymiai daugiau drabužių, nei realiai reikia... (Norima kiekvino vakarėlio metu atrodyti vis kitaip, vis naujai. Dažnai appsiperkant klijuojamos etiketės drabužiams: "vakarėliui").

4. Poreikis būti pasiruošusiam bet kokioms gyvenimo situaacijoms. Šis poreikis verčia mus formuoti savo garderobą taip, kad ten atsirastų kostiumai visiems gyvenimo atvejams... (reivo kultūroje dažnai palaikomas bendras stilius, jeigu "netyčia" atsirastų koks nors netikėtas vakarėlis, todėl norisi būti pasiruošusiam.)

5. Poreikis žaisti, vaidinti. Mažam vaikui užtenka apsirengti zuikio kostiumą ir jis jau jaučiasi ir elgiasi kaip zuikutis.... (Reivo kultūroje taip pat dažnai naudojami įvairūs kostiumai ar kostiumo elementai, tam, kad būtum išskirtinis ir pasijaustum ypatingas. pvz:. blizgantis ilgas arabiškas apsiaustas).

6. teigiamų emocijų ir malonumų poreikis. Kuomeet drabužis sukelia tam tikras emocijas. (pvz apklausos metu, reiveriai įvardijo, kad būdami juodai apsirengę ar tam tikrais masyviais drabužiais - jaučiasi "kietesni").

7. seksualumo tenkinimo poreikis. Apatinis trikotažas kaikuriais atvejais yra kuriamas ir dėvimas tam, kad padidėtų seksualinis patrauklumas partnerio akyse.. (Tiek reivo tiek visoje klubinėje kultūroje vyrauja seksualumo porekis, kadangi pagal įvairius tyrimus žmonės į klubus eina ieškoti antros pusės, todėl automatiškai stengiamasi atrodyti seksualesniu, kad pritrauktų potencialų partnerį.)

8. Priklausymo kažkam. šio poreikio tenkinimas atspindi praktiškai visuose dėvimuose drabužiuose. Atidžiau pastebėjus žmones gatvėje, galima lengvai "perskaityti" jų priklausymą tam tikram aamžiui, periodui, šaliai, profesijai. (Kaip ir minėta, reivo kultūroje stengiamasi rengtis, taip kad atrodytum kaip "reiveris". taip pat galim atpažinti kuris žmogus menininkas, kuris diskžokėjas ir t.t..)

9. Asmenybės personifikacijos. Šis poreikis pasireiškia tuo, kad žmoguss savo aprangoje stengiasi atspindėti vidinius įsitikinimus. (Reivo kultūroje tai pastebima ir labai dažnai. Kuomet melancholiškas žmogus bus tamsus, pozityvus kupinas spalvų ir drąsių sprendimų aprangoje.)

10. Judėjimo ir aktyvumo poreikis. Jis pasireiškia siekiu įsigyti kuo mažiau judesius varžančią aprangą... (reivo kultūroje tai yra itin aktualu. Nors šiais laikais viršutinis drabužis atlieka aksesuaro funkciją ir yra nepatogus, apačioje visvien bus laisvesni drabužiai ir minimaliai sluoksnių, tam kad būtų galima daug šokti ir nejausti diskomforto prakaituojant.)

11. Poreikis būti išskirtine asmenybe. (Kaip ir minėta reivo kultūroje tai itin populiaru, pvz. blizgantis arabiškas apsiaustas).

12. Moralumo poreikis. Žmogus linkęs dėvėti tokius drabužius, kurie atitinka asmeninius moralinius įsitikinimus ir normas. Tada apranga, neperžiangianti "leidžiamo" ribų, skaitoma moralia, bet taai yra labai individualu. (Lietuvoje tai galima įvardyti kaip seksualumą ir kūno demonstravyma. Lietuvoje reivo kultūroje to vengiama, tačiaau pvz. Berlyne priimtina ir skatinama.)

13.Saviraiškos kūryboje poreikis. tai poreikis sukurti nepakartojamą išorinį vaizdą. Šis poreikis skatina ieškoti meistro (siuvėjo), kuris sugebėtų suprasti ir realizuoti konkretų kūrybinį sumanymą, arba mokytis siųti pačiam. Šio poreikio realizavimas gali neįtikėtinai praturtinti ir pakeisti gyvenimą, atskleisti naujas savo asmenybės puses.

Modeliuotojo kūrybą - visada yra jo saviraiška. Tačiau ne visi dizaineriai gali patys dėvėti savo kūrinius, nes jiems darbasgali būti tik saviraiškos poreikio patenkinimas.

Poreikis kurti ypatingai aiškiai realizuojamas modeliuose kur reikalingas rankų darbas.

Taip ir šiame darbe "Reivo kultūros kostiumas šiuolaikinės mados kontekste" atsiranda ir dominuoja būtent šis poreikis, kadangi pradėta kurti iš tokio pabūdžio specifinių drabužių trūkūmo. Taip pat drabužiai "išbandomi" keliaujant su jais į reivo vakarėlius. Ir atsiranda itin tikslus ir aiškus rankų darbas.

PRIEDAS NR. 6 – LITERATŪROS ŠALTINIŲ ANALIZĖ

1 KNYGA

Reynolds, Simon. Generation Ecstasy: into the world of techno and rave culture. Boston: Little, Brown, and Company, 1998. ISBN 0-415-92373-5 (pb.)

Autorius siekia analizuojant paaiškinti Rave kultūros atsiradimą, jai būdingus bruožus, raidą ir paplitimą. Rave scena apima techno ir kelias kitas muzikos atmainas, kurios bendrai vadinasi elektronine muzika. Tai pasakojimas apie muzikos ir kultūros kryptį, turinčią itin didelę auditoriją, tačiau beveik neaptarinėjamą įprastose muzikos ir kultūros naujienose. Autoriaus tikslas ir noras - nagrinėti to meto mažiau intelektualia ir slaptesnę kultūra.

Knygos pavadinimas : Generation Ecstasy referuoja į narkotikų pasirinkimo laisvę. Šis autorius knygoje siekia papasakoti apie “rave” sceną, kurioje įspūdingi jauni žmonės lankosi tokiose slaptesnėse vietose kaip ganyklos, sandėliai, kuriuose linksminasi veikiami įtakos. Nepaisant pasakojamos itin išsamios muzikos istorijos, autorius plačiai aprašo tam tikras narkotiku rūšis ir tinkamą “rave” kultūros elgesį. Autorius dėsto, kad “rave” yra daugiau nei muzikos ir narkotikų junginys – tai gyvenimo būdas, ritualinis elgesys ir tikėjimas.

Autorius plačiai išsako nuomonę apie pasirinkimo laisvę ir prievartą. Ryškiausia aptarinėjama tema – narkotikai ir jų sąveika su muzika bei žmonėmis. Šis derinys nagrinėjamas net keliuose skyriuose per skirtingas prizmes. Taip pat, autorius stengiasi paaiškinti, kad “rave” kultūra yra itin spalvinga, įvairiapusišką ir šiai kultūrai būdinga muzika verta didelio dėmesio. Jau pirmajame knygos skyriuje dėstymą pradeda remdamasis Kraftwer muzikos kūrėjais ir jų muzika kaip didžiausia ir viena pirmųjų įtakų “rave” kultūros atsiradimui.

Autorius veikalą suskirstė į 19 dėstymo dalių, kurias išdėstė pagal laiko ir istorijos nuoseklumą ir reikšmingumą. Pirminėse dalyse aptaria pirmųjų “rave” kultūros atsiradimo metų priežastis, analizuoja muzikos sceną, pateikia narkotikų ir “rave” kultūros santykį. Tolimesniuose skyriuose taip pat nagrinėja tuos pačius aspektus, jų vystymąsi, muzikos mišinius. Visas veikalas pradedamas nuo rave kultūros ištakų, eigoje pasakojant apie vystymasi, plitimą ir kultūros apogėjų, toliau pereina prie kultūros žlugimo ir tolimesnių interpretacijų.

Autoriaus pateiktas turinys nuo „rave“ kultūros susikūrimo iki žlugimo, suteikia skaitytojui galimybę nagrinėti šią kultūrą nuo pat pradžios, arba pasirenkant dominančias dalis. Taip galima atsirinkti svarbiausią ir tinkamiausią informaciją. Knygoje itin išsamiai aprašomas kiekvienas aspektas siejantis su šia kultūra.

Šis veikalas tinkamas pasirinktai temai, nes turinyje yra išskirtos dalys apibūdina skirtingą aspektą. Temai aktualiausi skyriai pasakoja apie „rave“ kultūrą, jos atsiradimą, paplitimą ir žlugimą, tad aktualiausia naudotis šiais skyriais. Ne itin reikalingas išplėstas muzikos scenos pasakojimas, galima naudoti tik dalį pateiktos informacijos kontekstui.

2 KNYGA

Clubland: The Fabulous Rise and Murderous Fall of Club Culture. Owen, Frank. Three Rivers Press (2004), ISBN 0767917359, 9780767917353, 323 psl.

Šios knygos autorius yra žurnalistas ir jo pagrindinis tikslas patirti ir papasakoti apie „rave“ kultūrą. Veikale nagrinėjama „rave“ kultūra per patyrimą ir pasakojamas daugiau šios kultūros nerūpestingesnis aspektas. Daugiausiai pasakojama apie narkotikų vartojimą, šokius, elgesį.

Clubland: The Fabulous Rise and Murderous Fall of Club Culture. Knygos pavadinimas taip pat referuoja į pagrindinę mintį. Autorius siekia supažindinti skaitytoją su minėta kultūra nuo pat jos atsiradimo ir iki pat kultūros išnykimo. Tai knyga, kurioje pateikiama visi atsakymai į klausimus apie kultūrą, pateikti visi patyrimai ir išbandyti įvairiausi „rave“ kultūrai būdingi elgesio būdai. Owen atrado pasaulį, kuriame beprotiškas hedonizmas buvo perkeltas į meno formą.

Žiaurios partijos. Masinis narkotikų vartojimas. Fantastiški kostiumai. Įžymybės. „Wannabes“. Lytiškai lankstūs klubo vaikai. Impulso-ūžimo ritmas. Nuodėmingos orgijos. Apsaugoti policijos reidai. Nusikalstami nusikaltėliai. Žudymas. Autorius taip apibūdina savo knygą, kurioje visus šiuos aspektus siekė ištyrinėti pats ir per patyrimą paneigti arba sutikti su stereotipais ar tiesomis. Taip pat atskleidžia, kaip mirtinas narkotikų žiedas veikė beprotybėje, juodai apšviestoje fantazijos srityje, ir kaip, nušvitus, jų perteklius paliko daugybę aukų. Šios knygos pavadinimu autorius taip pat referuoja į savo požiūrį. Visame kūrinyje dėsto kaip ši kultūra nuo pradžios žavi, kupina spalvų, personažų ir potyrių, tačiau kultūros žlugimo laikotarpiu gražina į realų pasaulį, tačiau jau su rimtomis pasekmėmis, netgi mirtimis.

Autorius veikalą suskirstė į 17 dalių. Pirmojoje pusėje skyrių pavadinimams panaudojamos įvairios metaforos ir apibūdinimai, tad turinys ne itin aiškiai pasako, kas bus pasakojama tame skyriuje. Kitoje turinio pusėje metaforos supaprastėja ir atsiranda aiškesnės frazės, pavadinimai iš kurių galima lengviau atsirinkti, kas bus pasakojama dalyse. Taip pat po dėstymo dalių pateiktas epilogas.

Šio autoriaus rašymo stilius yra ne eilinis – aprašydamas realaus gyvenimo įvykius nevengia daugybės metaforų, sarkazmo ir interpretacijų. Šis rašymo stilius pagyvina tekstą ir sustiprina skaitytojo įspūdžius.

Norint suprasti šio kūrinio turinį, tenka pilnai įsijausti į autoriaus potyrius, susitaikyti su daugybe metaforų, priimti viską, kas rašoma, nes autoriaus atpasakojimas drąsus, ekscentriškas ir tiesmukas.

Šio kūrinio informacija yra realiai patirta ir nagrinėta daugiausiai per patyrimo prizmę. Tad kūrinys tinkamas norint tiksliai nustatyti tam tikrus „rave“ kultūros elgesio fenomenus, propaguotojų tipus. Taip pat galima naudoti kaip realų tyrima, arba pagrindą naujai kuriamam tyrimui.

3 KNYGA

Energy Flash: A Journey through Rave Music and Dance Culture. Reynolds, Simon. Faber and faber (2013). ISBN 9780571289134

Autorius pasakoja apie paslaptingos kultūros istoriją ir nagrinėja šitos šokių muzikos kilmę, išryškindamas būdus, kuriais jos reverberacijos turėjo įtakos dešimtmečio populiarumui. Ištyrus muziką ir narkotikus, knyga atskleidžia, kaip Čikagos namai ir "Detroit techno" katalizavo "rave" ir "Madčesterio" fermentą 1988-90 m., O vėliau muziką įrašo į dešimtojo dešimtmečio pradžią. Jame apžvelgiama post-rave stilių ir scenų sumaištis: džiunglės, elektronika, būgnas ir bosas, transasas, "trip hop" ir "Big Beat". Knygoje taip pat aptariamas ekstazio vaidmuo šokių ir narkotikų kultūroje. Šioje knygoje nagrinėjama ir „rave“ kultūra ir muzika, tačiau muzikai skiriamas kiek didesnis dėmesys. Į kompaktinę plokštelę įeina 15 šventinių dainų iš dešimties rave metų.

Praėjus dvidešimt penkeriems metams nuo įvairių narkotikų ir "Ecstasy" revoliucijos populiariosios kultūros, Simono Reynoldso orientyruojanti istorija "Energy Flash" buvo išplėsta ir atnaujinta, kad apimtų dvidešimt pirmojo amžiaus kūrinius, tokius kaip "dubstep" ir "EDM", neseniai perėmę Ameriką. Garsios postpunkcijos istorijos autorius "Rip It Up" ir "Pradėti dar kartą". Reynolds tapo „rave“ žinovas devintojo dešimtmečio pradžioje. Šioje knygoje autorius siekia parodyti kaip pakito „rave“ muzikos scena ir kultūra. Kokie stiliai maišomi ir kokia to įtaka.

Pagrindinis autoriaus požiūris šiame kūrinyje yra nukreiptas į muzikos stilių mišinius ir derinius. Jis siekia supažindinti skaitytoją su pakitusia „rave“ sąvoka ir sugrupuoti naujai atsiradusius mišinius. Autorius kūrinyje pabrėžia tuometinės pradinės „rave“ muzikos ir kultūros svarbą ir siekia atskirti kokybišką „rave“ muziką nuo šiuo metu tapatinamų mišinių.

Autorius tekstą skirsto į 25 dalis, referuodamas į 25 metus egzistuojančią „rave“ kultūrą ir muziką. Kiekviename skyriuje aptariamas kiekvienų metu muzikos stilius kismas bei kultūros raida.

Autoriui suskirstant temą pagal metus (nuo pradžios iki šių laikų), atsekti reikiamą informaciją itin lengva, kadangi galima pasirinkti reikiamus metus. Tai padeda ne tik geriau suprasti visą kultūros raidą, tačiau ir įsisavinti kaitą, priežastis, padarinius.

Kadangi knyga suskirstyta į dalis metų seka, tai yra naudingas šaltinis ieškant tam tikrų įvykiu tam tikrais metais. Tad patogu pagal analizuojamos kultūros tipą, atsekti ir analizuoti kostiumo kaitą.